

SUPER

1 / 2017

Sote puhuttaa:

PALKAT JA
VAIKUTTAMINEN
KIINNOSTAVAT

Toimitusjohtajan päivä

PIHLAJALINNAN
VANHUSTEN-
HOITOYKSIKÖSSÄ

Antti Eskola korostaa

HYVÄN VANHUUDEN SIAAN
HYVÄÄ KUOLEMAA

Vuoden Välkky -palkinto

HÄMEESEEN VIIDEN
OSASTON YHTEISTYÖSTÄ

Uusi sarja:
*Varhais-
kasvatus-
suunnitelmat
uudistuvat*

**SEIJA VAINIKAINEN,
KUNTOUTUJAN TUKI**

30

Antti Eskola uskaltaa olla erilainen vanhus.

24

Eläkkeet alkavat olla jo palkkoja suurempia.

38

Piia Ollila on opiskelijan tukena.

54

Irma Siistonen ja Satu Salminen maalaavat kaarnalaivaa.

tammikuu

3 Pääkirjoitus **4** Ajankohtaista **5** Puheenvuoro **6** Kysymyksiä ja vastauksia sotesta **8** Eläkeuudistus astui voimaan
9 Edustajisto haluaa pääsykokeet takaisin **10** Vuoden Vätkky -palkinto Hämeen superilaisille
11 Suosikki-rekisteri toimii **12** Tammikuun lyhyet **13** Näin vastattiin, Lehtikatsaus **14** Lähi- ja perusruokaa:
 Kolmen suklaan juustokakku **KANNESSA** **16** Seija Vainikaisen työpäivä **21** Hoitohaaste etenee **22** Pihlajalinnan
 toimitusjohtaja hoitotyössä **24** Miehen keskieläke on hoitajan palkka **28** Varhaiskasvatustyöryhmä haluaa laatua
29 Varhaiskasvatussuunnitelma uudistui **30** Antti Eskola puolustaa persoonallista vanhuutta
34 Sirkka-Liisa Kivelän kolumni **36** Mielipiteitä LOVE-tentistä **37** Arviointimittari iäkkäiden lääkehoitoon
38 Työ- ja yksilövalmentaja Pia Ollila **42** Yrittäjäyys kiinnostaa **43** Pieniä iloja **44** Hyvä hoitaja ymmärtää
 kremppoja **45** Palasia sieltä täältä **46** Meidän juttu: Luetaan yhdessä Viivi ja Wagner **49** Mitä yleissitovuus
 tarkoittaa? **50** Edunvalvontayksikkö tiedottaa: Uudelleen sijoittaminen **52** Superristikko **53** Paras juttu
54 Taiteesta arkea Jyväskylässä **58** Jäsenyksikön palvelukortti **59** Hanna Jokisen pakina **60** Työttömyyskassa
 tiedottaa **70** Superkulttuuria **71** Kuulumisia **73** Anna kiitos kollegalle **74** Luonnossa **75** P.S. Liedosta

SUPER

64. vuosikerta
Tilauhinta 56 €/vuosi
Aikakauslehtien Liiton jäsen

JULKAISIJA

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto
Ratamestarinkatu 12
00520 Helsinki
Fax 09 2727 9120

PÄÄTOIMITTAJA

Leena Lindroos 09 2727 9174

TAITAVA TOIMITTAJA

Jukka Järvelä 09 2727 9178

TOIMITTAJAT

Elina Kujala, ma. 09 2727 9219
Minna Lyhty 09 2727 9176
Marjo Sajantola 09 2727 9173
Minna Seppä, ma. 09 2727 9193
Henriikka Hakkala perhevapaalla
Sonja Kähkönen perhevapaalla

VIERAILEVAT KIRJOITTAJAT

Antti Vanas

KANNEN KUVA

Seija Vainikaisen kuvasi Minna Lyhty

ULKOASU

Eyekraft Oy ja Jukka Järvelä

PAINOS

92 000

ILMOITUKSET

Katriina Alfa 09 2727 9298

OSOITTEENMUUTOKSET

Jäsenet: jäsenrekisteri 09 2727 9140
Tilatut: toimitus 09 2727 9298

KIRJAPAINO

 punamusta
ISSN 0784-6975

LUOTTAMUS TUKEE TUOTTAVUUTTA

Pihljalinnan toimitusjohtaja Aarne Aktan vieraili superilaisen Stina Asunmaan kutsusta konserniin kuuluvassa asumispalveluyksikkö Lukkarinhovissa Alavudella joulukuun alussa. Hän teki siellä työpäivän, ja perehtyi sen aikana käytännön toimiin. Aktan toteaa, että hoitajan selkänahka ei ole se kohta, joka joutaa, vaan keskeistä on, miten työt järjestetään. Hän korostaa toiminnan tuottavuuden nousevan sitä paremmaksi, mitä pienemmällä palkalla työskentelevät ammattilaiset pystyvät tekemään suuria päätöksiä. Aktan antaa hoitajille vastuuta, eli esimerkiksi kun lähi- ja perushoitajat pystyvät ja saavat tehdä lääkehoidollisia päätöksiä, organisaatio on kunnossa.

Pihljalinnan toimitusjohtaja korostaa myös luottamuksen voimaa: jos ihmisiin luotetaan, yleensä ihmiset ovat luottamuksen arvoisia. Luottamus on siis kontrolliakin tehokkaampi keino luoda pohja, jonka päälle myös tuottavuutta voidaan rakentaa.

Suomen juhluvuoosi 2017 on käynnistynyt. SuPer-lehdessä se tarkoittaa vakautta. Jatkamme jäsenlehden toimittamista ilman suuria mullistuksia. Olemme jo reilun vuoden tarjonneet paperilehden vaihtoehtoksi sähköisen rikastetun näköislehden. Siihen olemme liittäneet linkkejä tausta-aineistoon, kuvakoosteita ja videoita. Toivomme, että yhä useampi superilainen löytää lehden myös sähköisenä ja innostuu seuraamaan meitä sosiaalisessa mediassa.

Mikään tutuista juttusarjoistamme ei tässä vuodenvaihteessa tullut tiensä päähän. Sen sijaan aloitamme kaksi uutta ja ne molemmat käynnistyvät tässä numerossa. 12-osaisen varhaiskasvatussarjan ensimmäinen osa käsittelee vuoden vaihteessa voimaan astunutta varhaiskasvatussuunnitelman uudistusta. Toinen sarjoistamme välittää teidän terveisiäänne. Sen nimi *Anna kiitos kollegalle* jo kertoo, mistä on kyse. Kuka sinun työpaikallasi on kiitoksen arvoinen – kerro hänestä meille ja me kerromme muille. Tässä numerossa toisilleen kiitoksen antavat lähihoitajat Nina Huhtala ja Heidi Berg. Heistä ja uudesta sarjasta lisää sivulla 73. ■

leena.lindroos@superliitto.fi

Kalenteri

TAMMIKUU

5.–9.1.	Lux Helsinki 2017
17.1.	Urheilugaala 2017, Helsinki
19.–22.1.	Matka 2017, Helsinki
23.–29.1.	DocPoint -dokumenttiolo- kuvafestivaali 2017, Helsinki
23.–24.1.	SuPer-opojen peruskurssi, Helsinki, SuPer
27.1.	Kansallinen lähihoitajapäivä
28.1.	Ipanahipat 2017, Turku
28.1.	Menestyvä yrittäjä, Helsinki, SuPer

HELMIKUU

2.2.	Kehittyvä vanhustyö Pohjanmaa 2017, Seinäjoki
3.–5.2.	Asta Rakentaja ja Sisustus 2017, Tampere
9.–10.2.	Aktiivinen ammattiosasto I, Vantaa, SuPer
14.–15.2.	SuPerin ammatilliset opintopäivät, Tampere
19.2.	Hyvä Suomi! -lastenkonsertti, Tampere
21.2.	Yhdysjäsen on ykkönen, Joensuu, SuPer
28.2.–1.3.	Aktiivinen ammattiosasto I, Vantaa, SuPer

INGIMAGE

STTK on huolissaan nuorisotyöttömyydestä

STTK:n puheenjohtaja Antti Palola on huolissaan nuorisotyöttömyydestä ja nuorten syrjäytymisestä työmarkkinoilta.

– Toimenpiteitä nuorten työllistymiseksi on terävöitettävä. Esitän, että seuraavaa sopimuskautta ajatellen alakohtaisesti selvitetään, miten helpotettaisiin nuorten pääsyä työelämään ja edistettäisiin nuorten työpaikoilla tapahtuvaa oppimista. Nuorten työllistämissopimuksia on tähän mennessä tehty useilla sopimusaloilla ja tätä on jatkettava. Nuorten työllistäminen ei kuitenkaan voi merkitä palkka-alea.

Palolan mielestä on tärkeää valua nuoriin tulevaisuuden uskoa.

– Nuorten on voitava luottaa siihen, että heistä huolehditaan. Tästä syystä STTK torjuu eläkeindeksialoitteen. Nuorille annettua eläkelupausta ei saa rikkoa eikä myöskään pettää eläkeläisiä lupauksilla, joiden mukaan indeksin muuttaminen torjuisi eläkeläisköyhyyttä.

STTK:ssa ei uskota, että uusi työmarkkinamalli, Suomen malli, valmistuu seuraavaan työmarkkinakerroksen mennessä.

– On todennäköistä, että ensi syksynä käydään perinteinen liittokierros. Uuden työmarkkinamallin valmistelu ei ole edennyt toivotulla tavalla, se sisältää useita haasteellisia elementtejä eikä sitoutuminen voi toteutua, jos mallia

ei valmistella eri toimialojen ja liittojen yhteistyöllä. Vain sitoutumalla mallin valmisteluun varmistetaan, että se toimisi myös käytännössä.

Palola pitää selvänä, että kilpailukykysopimuksen jälkeen keskitettyjä työmarkkinaratkaisuja ei tehdä ainakaan lähitulevaisuudessa.

– Mutta jatkossakin on sovittava yhteen taloutta ja työmarkkinapolitiikkaa. Useilla aloilla on pitkien ja maltillisten työmarkkinasopimusten jälkeen palkankorotuspaineita. Suomen ja Euroopan talous on kuitenkin vielä pitkään huteralla pohjalla. Tämä on otettava liittokierroksellakin huomioon.

IRTI POPULISMISTA

Työmarkkinoiden toimintaympäristön muutos kiihtyy. Se luo paineita palkan-saajaliikkeen edunvalvontaan, yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja järjestölliseen kehittämiseen.

– Muutokset ja murrokset eivät ole aina miellyttäviä ja sopeutuminen on vaikeaa. Se näkyy populismin nousuna ja vastakkainasettelun kärjistymisenä meillä ja maailmalla. Mutta populismin tie on lyhyt eikä monimutkaisiin ongelmiin voi olla yksinkertaisia ratkaisuja. Suomi tarvitsee enemmän kuin koskaan vastuullisia päättäjiä ja vastuupolitiikkaa, jotta voimme menestyä jatkossakin. ■

NYT ON AIKA

- ▶ Ilmoittautua SuPerin Opintopäiville 14.–15.2.2017. my.surveypal.com/opintopivat2017
- ▶ Suositella SuPeria ja saada lahjakortin lisäksi hieno monitoimikaulanauha.
- ▶ Juhlia kansallista lähihoitajapäivää 27.1.
- ▶ Hyödyntää liiton ja oman ammattiosaston hankkimia jäsenetuja.
- ▶ Aloittaa päivä reippaalla venyttelyllä.

Haasteet on tehty ratkaistaviksi

Sote-uudistus, valtion ja kuntien rahapula, massatyöttömyys ja epävarmuus tulevasta. Tulevaisuuden näkymät ahdistavat nyt monia eivätkä hoitajatkaan pääse pakoon näitä usein hyvinkin epämiellyttäviä uutisia. Onko meillä enää muuta mahdollisuutta kuin miettiä sitä, kuka on se, jonka tehtäväksi jää valojen sammuttaminen?

Mieleeni nousee tarina kahdesta sammakosta, jotka putosivat suureen maitoa täynnä olevaan astiaan. Aikansa maidossa uituaan toinen sammakko totesi, että ei tästä voi selvitä ja lopetti uimisen. Sammakko hukkuu, mutta toinen jatkoi silti sinnikkäästi uintiaan. Pitkän uimisen jälkeen maito alkoi sakeutua ja muuttui lopulta voiksi. Sammakko lopetti uimisen ja hetken levätyään hyppäsi voikasan päältä pois maitostiasta.

Superilaiset hoitajat ja hoitajien omana edunvalvojana SuPer-liitto ovat kokeneet monia kovia haasteita viimeisten vuosien aikana ja näitä haasteita on ihan riittävästi vielä nytkin näköpiirissä. Välillä näyttää tosin siltä, että olemme ainoita toisinajattelijoina. Toisten mielestä näyttäydymme vastarannan kiiskinä, mutta omista silmissämme ajattelemmekin olevamme vastavirtaan nousevia lohia.

Tämän talven ja kevään suuri haaste on saada uudet kuntapäätäjät sitoutumaan sellaisiin ajatuksiin, joilla on merkitystä hoitajien työhön. Henkilöstömitoitukset, hoitajien jaksaminen, oikeudenmukainen palkkaus, ammatillisen osaamisen käytön turvaaminen ja monet ennaltaehkäisevät toimintamallit ovat niitä haasteita ja maitoastioita missä nyt polskimme. Näissä asioissa superilaisilla hoitajilla on myös vankka osaaminen. Meidän tärkeä tehtävämme on nyt saada tulevat kuntien päättäjät sitoutumaan näihin samoihin asioihin.

SuPer on keväällä mukana muutamien muiden ammattiliittojen ja kolmannen sektorin terveyden edistämistä harjoittavien organisaatioiden kanssa Yksi elämä -terveystalkoissa. Tämän hankkeen tarkoituksena on kannustaa ihmisiä pitämään parempaa huolta itsestään sekä ohjata kuntien päättäjiä tekemään kuntalaisten näkökulmasta parempia terveyttä edistäviä päätöksiä. Kampanjan avulla annetaan kaikille kuntavaaliehdokkaille esimerkkejä terveyttä edistävästä ja kuntien rahoja säästävästä toimintamallista. Kuntien päätöksillä on suuri merkitys kuntalaisten ja hoitajien hyvinvointiin.

SuPer avaa tammikuun lopussa myös omat kuntavaaleihin liittyvät nettisivut. Ha-

luamme vaikuttaa siihen, että lapset, sairaat ja vanhukset sekä heidän hoitajansa saivat riittävän arvostuksen ja huomion kuntien ja tulevien maakuntien päätöksenteossa. Haluamme turvata riittävät henkilöstömitoitukset, pienemmät ryhmäkoot ja järkevät toimintamallit, missä hoitajien koko ammatillinen osaaminen otetaan käyttöön. ■

SUURIN HAASTE ON SAADA KUNTAPÄÄTTÄJÄT SITOUTUMAAN SELLAISIIN AJATUKSIIN, JOILLA ON MERKITYSTÄ HOITAJIEN TYÖHÖN.

Suuri muutos huolettaa

KOOSTE MINNA SEPPÄ

Mikä sotessa askarruttaa? Kysyimme asiaa superilaisilta aktiiveilta Vaasassa, Helsingissä ja Lahdessa.

Sote-uudistus puhuttaa työpaikoilla, koska tulossa on isoja jäsenistöä koskevia muutoksia. Kysyimme superilaisilta luottamusmiehiltä, mitä heiltä useimmiten kysytään, ja mikä heitä itseään uudistuksessa askarruttaa.

Kysymyksiä esittivät SuPerin Helsingin paikallisjärjestön puheenjohtaja Hannele Hyvönen, Vaasan ammattiosaston puheenjohtaja Marja Isomöttönen ja Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän superilainen pääluottamusmies Tuula Nieminen.

Kysymyksiin vastasivat edunvalvontajohtaja Anne Sainila-Vaarno, AS-V, ja kehittämisjohtaja Jussi Salo, JS, SuPerista.

PALKKAUS PUHUTTA TYÖPAIKOILLA

Tuleeko palkka sote-uudistuksen jälkeenkin varmasti oikeana päivänä tilille, ja säilyykö oikeus pitkään lomaan?

AS-V: Toivottavasti työnantajat varautuvat muutoksiin niin hyvissä ajoin, että palkanmaksuun ei tule häiriöitä. Vielä ei ole tiedossa, mitä työehtosopimuksia tulevat työnantajat noudattavat. SuPerin lähtökohtana on, että uudet sopimukset pohjautuvat nykyisille sopimuksille ja pitkät lomat säilyvät.

Jos ja kun työnantajana on koko maakunta, miten työn vaativuuden arviointi saadaan tehtyä niin, että se on yhteinen kaikille? Arviointihan on kuitenkin palkkauksen perusta.

AS-V: Emme vielä tiedä, määräytyykö palkkaus tulevaisakin työehtosopimuksissa työn vaativuuden arvioinnin perusteella. Mikäli nykyisellä järjestel-

mällä mennään jatkossakin, jokainen palvelulaitos ja sote-yhtiö on itsenäinen työnantaja, jonka piirissä työn vaativuuden arviointi tehdään.

Toteutuuko palkkaharmonisointi?

AS-V: Palkkojen harmonisointi perustuu yhdenvertaisuuslainsäädäntöön, eli kyllä se täytyy tehdä. Käymme tällä hetkellä neuvotteluja harmonisoinnista.

Miten työterveyshuolto toimii uudistuksen jälkeen?

JS: Työterveyshuolto säilyy uudistuksen alkuvaiheessa nykyisellään. Näyttää siltä, että sen toimivuutta ei haluta vaarantaa. Merkittävä osa työterveyshuollosta on työnantajien maksamaa. Jos järjestelmä romutettaisiin, siitä aiheutuisi kustannuksia julkiselle sektorille.

Mitä uusia työ sopimuksia tehtäessä kirjoitetaan kohtaan työntekopaikka? Onko se tulevaisuudessa koko maakunta, vai voiko työntekijä vaihtaa tähän?

AS-V: Työnantaja pyrkii varmasti saamaan työntekopaikan mahdollisimman laajaksi. Kyse on sovittavasta asiasta, ja työntekijän kannattaa ilman muuta pyrkiä saamaan työskentelyalue itselleen sopivaksi.

Miten käy niin sanotulle mummolisalle mahdollisissa siirtymisissä yhtiöihin?

AS-V: Tältäkään osin emme vielä tiedä, mitä sopimus tulevaisuudessa sisältää. Jos nykyisenlaiset sopimukset ovat voimassa, mummolisä jatkuu koko palvelussuhteen voimassaoloajan. Mummolisällä tarkoitetaan määrävuo-

VAIKUTTAMIS- MAHDOLLISUUDET JA VALVONTA KIINNOSTAVAT

Jääkö kuntien tuotettavaksi sote-palveluja?

JS: Kuntien tuotettavaksi jäävät sote-sektorilta ainoastaan varhaiskasvatuspalvelut ja mahdollisesti sivistyssektorilta oppilashuollon tehtäviä, käytännössä koulukuraattori ja koulupsykologipalvelut.

Jos kaikki nykyisin sote-palveluissa työskentelevät eivät siirry maakunnallisiin yhtiöihin, säilyvätkö heidän työpaikkansa?

JS: Maan hallitus on luvannut, että kaikki sote-palvelut siirtyvät maakuntien vastuulle. Tämä merkitsee, että kaikki sote-palveluissa työskentelevät varhaiskasvatusta ja mahdollisesti oppilashuollossa työskenteleviä lukuun ottamatta siirtyvät maakuntien palvelukseen 1.1. 2019. Maakunnat eivät tule yhtiöittämään kaikkea toimintaansa, vaan vain osan siitä.

Lupaus työpaikkojen säilymisestä pystytään siis täyttämään, ainakin vakinaisten työsuhteiden osalta. Iso kysymys on se, mitä tapahtuu määräaikaisille työsuhteille. Niiden puolesta olemme liittona huolissamme.

AS-V: Kaikki, jotka työskentelevät sote-palveluissa niin, että tehtävät ovat yli 50-prosenttisesti sote-tehtäviä, siirtyvät liikkeenluovutuksella uuden työnantajan palvelukseen.

Pidemmillä tähtäimellä varmuutta työpaikan säilymisestä ei kuitenkaan voida luvata. Muutos tuo varmasti mukanaan uusia organisaatiomuutoksia ja tehtävien uudelleenjärjestelyjä.

Miten henkilöstö pääsee vaikuttamaan sote-uudistukseen?

JS: Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa edellyttää, että työnantajan ja henkilöstön välisessä yhteistoiminnassa käsitellään ainakin sellaiset asiat, jotka koskevat henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoimisissa ja kunnan palvelurakenteessa sekä muissa tämänkaltaisissa tilanteissa, esi-

merkiksi sote-uudistuksessa.

Työntekijöihin liittyviä päätöksiä tehdään kuitenkin myös poliittisella tasolla ja maakuntahallinnossa.

Sote- ja maakuntauudistuksessa olisikin erittäin tärkeää, että henkilöstön edustajat käyttäisivät vaikuttamismahdollisuutensa erilaisissa maakuntauudistukseen liittyvissä työryhmissä. Julkisella sektorilla uudistusta valmisteleisiin työryhmiin valitaan KOHO:n edustus.

Kun työryhmään tulee valituksi, on huolehdittava siitä, että vaikuttaa asioihin, eikä jätä sitä vain poliitikoille ja johtaville viranhaltijoille.

Pärjäävätkö mahdollisesti yhtiöitettävät kuntapalvelut uudessa kilpailutilanteessa?

JS: Osa pärjää, osa ei. Riippuu siitä, miten kustannustehokasta toiminta on. Toivoa herättää uusi hankintalaki, joka antaa painoarvoa hinnan lisäksi laadulle.

Uskon, että julkiselta sektorilta löytyy paljonkin erittäin kilpailukykyisiä toimijoita. Edunvalvonnallisesti tärkeää tavoite on estää se, että tehokkuutta haetaan ainoastaan työehtosopimuksia heikentämällä.

Kuka ohjaa ja valvoo, että muutokset etenevät oikeaan suuntaan ja oikea-aikaisesti?

JS: Eduskunta ohjaa lainsäädännöllä. Sote-uudistuksessa on hahmoteltu uutta kaksitasoista ohjausmekanismia.

Ensimmäisellä tasolla operoi kaksi ministeriötä: valtiovarainministeriö käyttää maakunnille varoja myöntäessään erittäin tehokasta taloudellista ohjausta. Sosiaali- ja terveysministeriölle taas on hahmoteltu palveluiden laadun ja saatavuuden varmistamiseen tähtäviä ohjausvaltaa.

Toisen tason ohjausvaltaa käyttävät maakunnat, jotka esitettyssä mallissa myös pitkälti valvovat omaa toimintaansa. Voidaan nähdä, että tässä on pukki jälleen pistetty kaalimaan vartijaksi.

Samaa vertausta voidaan vielä perustellummin käyttää niistä lakiesitysten kohdista, joissa esitetään VM:n alle uutta valvontavirastoa, joka ainakin osittain korvaisi nykyisten aluehallintovirastojen ja Valviran tekemää valvontaa. ■

Uusia työkaluja muistisairauksien ennaltaehkäisyyn

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos kehittää terveydenhuollon ammattilaisille uusia työkaluja muistisairauksien ennaltaehkäisyyn. Muistikko-hanke pohjautuu Finger-tutkimukseen, jossa osoitettiin, että elintapamuutoksilla on mahdollista tukea muisti- ja ajattelutoimintojen säilymistä ikääntyneillä ihmisillä. Suunnitteilla on verkkopohjainen välineistö, jolla terveyden edistämistyössä toimivat voivat arvioida ja testata asiakkaiden muisti- ja ajattelutoimintoja sekä tunnistaa henkilöitä, joilla on riski muistisairauksille. Käytännön kehittämistyössä ovat mukana Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Etelä-Pohjanmaan Muistiyhdistys ja Etelä-Pohjanmaan sote.

Psykologiliitto: Paperittomillekin mielenterveyspalveluja

Suomen Psykologiliitto vaatii kannanotossaan, että kaikille Suomessa paperittomana eläville henkilöille on järjestettävä välttämättömät mielenterveyspalvelut. Nykytilanne on ristiriidassa terveydenhuoltoalan henkilöstön eettisten periaatteiden, perustuslain sekä useiden ihmisoikeussopimusten kanssa. Paperittomina elävät jäävät sekä taloudellisesti, sosiaalisesti että henkisesti yhteiskunnan ulkopuolelle. Tämä asettaa heidät hyvin eriarvoiseen asemaan suhteessa muuhun väestöön. Erityisesti lapset ja heidän kehityksensä ovat näissä olosuhteissa suuressa vaarassa. Kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneita turvapaikanhakijoita oli viime vuonna yli 12 000.

Eläkeuudistus astui voimaan

TEKSTI MARJO SAJANTOLA

Eläkeuudistus vaikuttaa vuonna 1955 ja sen jälkeen syntyneiden superilaisten eläkkeisiin. Vuoden alussa astui voimaan myös Julkisten alojen eläkelaki.

Suurin osa superilaisista on kuulunut Kuntien eläkelain piiriin ja siirtyi siten vuoden alusta Julkisten alojen eläkelain, JuELin piiriin. Siinä yhdistyvät kuntien, valtion, evankelisluterilaisen kirkon ja Kelan eläkelait. Lain piiriin kuuluvan henkilöstön eläkeasioista huolehtii Keva.

SuPerin edunvalvontajohtaja Anne Sainila-Vaarno on Kuntien eläkeneuvotteluryhmän jäsen. Ryhmän tehtävänä oli muun muassa sovittaa keskusjärjestöjen neuvotteleman eläkesopimuksen uudet määräykset julkisen alan eläkelainsäädäntöön. Sainila-Vaarno toteaa, että uudistukset saatiin pääosin sovitettua siihen hyvin, mutta ammatillisten eläkeikien nostamisesta oltiin erimielisiä.

– Keskusjärjestöjen sopimuksessa ei ollut sovittu ammatillisten eläkeikien nostamisesta. Kun jatkotyö alkoi, kävi selväksi, että nekin aiotaan tässä yhteydessä nostaa. Kaikkien järjestöjen vastustuksesta huolimatta ministeriö vei koko ajan eteenpäin myös ammatillisten eläkeikien nostamista ja työnantajapuoli olisi halunnut nostaa niitä jopa enemmän kuin mitä eläkesopimus muiden osalta edellytti.

Sainila-Vaarno jatkaa, että työntekijäjärjestöt jättivät erivän mielipiteen käsittelyssä. Hän kävi itse selvittämässä eduskunnan kuulemistilaisuudessa ammatillisten eläkeikien tilannetta ja asia vietiin myös perustuslakivaliokunnan käsittelyyn.

– Sieltä tuli kuitenkin meille kielteinen päätös. Teimme kuitenkin kaiken mahdollisen, mitä tilanteessa voimme.

Eduskunta säätää lait. Ammatillisen eläkeiän nosto koskettaa muutamia satoja superilaisia.

ELÄKEUUDISTUS VUODEN ALUSTA

Vuoden alusta voimaan astunut eläkeuudistus ei vaikuta nykyisten eläkkeensaajien eläkkeisiin. Maksussa olevat osa-aikaläkkeet jatkuvat normaalisti ja eläkkeen maksamisen edellytykset säilyvät ennallaan. Osa-aikatyön ansiorajat määräytyvät kuten nykyisinkin.

Työkyvyttömyyseläke ja osatyökyvyttömyyseläke säilyvät, eikä niiden myöntämiskriteereihin ole tulossa muutoksia. Työttömyysturvan lisäpäivät eli niin sanottu työttömyysputki säilyy.

Uudistuksen tuomista muutoksista on jaettu tietoa mediasa, mutta ydinasia on se, että eläkkeen alaikäraja nousee asteittain. Vielä ei voida ennakoita, kuinka korkealle se lopulta nousee, sillä se sidotaan elinajan kehitykseen.

Jokaiselle ikäluokalle lasketaan lisäksi tavoite-eläkeikä, joka on korkeampi kuin alin eläkeikä.

Tavoite-eläkeikä tarkoittaa ikää, jolloin eläkkeen määrä vastaisi suunnilleen sitä eläkettä, jonka olisi saanut alimmasa eläkeiässä ilman elinaikakerroimen aiheuttamaa vähennystä. Elinaikakerroin määrätään sille vuodelle, jona kukin ikäluokka täyttää 62 vuotta. Nyt vahvistettu elinaikakerroin koskee vuonna 1955 syntyneen ikäluokan työeläkelakien mukaisia vanhuuseläkkeitä. Elinaikakerroin pienentää kuukausieläkettä 3,7 prosenttia.

ELÄKKEET SOTE-UUDISTUKSESSA

Lehden mennessä painoon Sipilän hallituksen valinnanvapautta koskevaa esitystä ei ollut vielä julkaistu. Anne Sainila-Vaarno toteaa, että mikäli nyt tiedossa oleva virkamiesten valmisteluma tulee lopulliseksi, se saattaa tuoda sotealalle lukuisia yksityisiä yrityksiä ja pirstaloittaa työnantajakenttää. Edunvalvonnan haasteet kasvavat.

Maakunnat ja maakuntien palvelulaitokset ovat jatkossa Kevan jäsenyhteisöjä, joten työntekijät ovat automaattisesti Keva-vakuutettuja. Palvelulaitosten perustamat sote-yhtiöt voivat valita Kevan tai yksityisten eläkeyhtiöiden palvelut.

– Edunvalvonnallisesti on tärkeää, miten julkisen puolen eläke-etujen käy muutostilanteessa, Sainila-Vaarno sanoo.

Hän jatkaa, että parhaan tiedon jokainen saa omasta eläkkeestään Kevasta ja yksityissektorilla omasta työeläkeyhtiöstään. Myös nettisivuilla eläkeuudistus.fi on yksityiskohtaista tietoa ja vastauksia yleisimpiin kysymyksiin. ■

INGIMAGE

ELÄKEUUDISTUS.FI-SIVULLE TÄSTÄ

Opiskelijat ja lapset päiväkotiaiheisessa tehtävässä Taitajakisassa Lahdessa 2014.

MINNA LYYTY

Ammattitaito vaikuttaa laatuun ja kustannuksiin

SuPerin edustajisto vaatii opetus- ja kulttuuriministeriötä säätämään pakollisiksi karsivat pääsy- ja soveltuvuuskokeet SORA-tutkintoihin.

SORA-tutkinnot tuottavat sosiaali-, terveys- ja kasvatusalalle ammattilaisia tehtäviin, joissa työtä tehdään lasten parissa, haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden ja potilaiden kanssa ja usein yksin ihmisten kodeissa.

Pääsy- ja soveltuvuuskokeiden tarkoitus on karsia alalle soveltumattomat opiskelijat riittävän ajoissa. Laatu ei voi turvata ilman ammattitaitoa.

Sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan tehtäviin ei sovellu henkilö, jonka epävakaa terveydentila tai päihderiippuvuus vaarantavat potilas- ja asiakasturvallisuuden. Lähihoitajan työ edellyttää henkistä kypsyyttä ja oman elämän hallintaa sekä kykyä kantaa vastuuta toisista ihmisistä.

Soveltumattomuuden ongelmat ovat vähennettävissä ottamalla käyttöön pakolliset, karsivat pääsy- ja soveltuvuuskokeet ammatilliseen koulutukseen. Henkilöt, jotka eivät sovellu ihmisten parissa tapahtuvaan työhön tai eivät ole motivoituneita lähihoitajan työstä, ohjautuisivat heille parem-

min soveltuvaan koulutukseen ja ammattiin.

Suurin osa lähihoitajaopiskelijoista on alalle soveltuvia ja heillä on kaikki edellytykset onnistua työelämässä. SuPerin pelkona on, luottavatko työnantajat jatkossa, että ammatillinen koulutus tuottaa laadukasta ja osaavaa työvoimaa. Väärä ammatinvalinta voi olla myös opiskelijan näkökulmasta merkittävä syrjäytymistä lisäävä tekijä.

Myös ammatilliset opettajat ovat tuoneet esille huolensa opiskelijoista, jotka eivät heidän näkemyksensä mukaan voisi valmistua lähihoitajiksi.

SuPer on huolestuneena kuunnellut myös viestejä työelämästä, miten pääsykokeiden ja soveltuvuustestien poistumisen jälkeen alalle soveltumattomien opiskelijoiden määrä näyttää lähteneen kasvuun. Vaikka koulutuksen järjestäjällä on käytössä SORA-lainsäädännön mukaan mahdollisuus puuttua soveltumattomuuteen, tämän lainsäädännön noudattaminen on jäänyt hyvin vähäiseksi.

Maan hallituksen yksi päätavoite sote-uudistuksessa on laadun ja tehokkuuden nosto. Se ei tule onnistumaan, jos työntekijöiden osaamista halutaan tietoisesti laskea väärinymmärryksen opiskelijavalinnan ja kouluttamattoman työvoiman lisäämisellä. ■

Verkkoasioinnin Suomi.fi-tunnuslaajeni Kelaan

Myös Kela on ottanut käyttöön Suomi.fi-tunnistuspalvelun. Saman palvelun kautta pääsee hoitamaan asioitaan moneen muuhunkin julkishallinnon verkkopalveluun. Suomi.fi-tunnistaminen mahdollistaa sähköisen tunnistamisen turvallisesti ja erilaisia päätelaitteita käyttäen. Asiakkaat voivat käyttää tunnistukseen esimerkiksi pankkitunnuksia tai mobiilivarmenteita. Laki velvoittaa julkishallinnon organisaatiot ottamaan käyttöön Suomi.fi-tunnistamisen. Pyrkimyksenä on helpottaa eri organisaatioiden verkkoasiointipalvelujen käyttöä ja niiden välillä siirtymistä. Palvelun tuottaa Väestörekisterikeskus.

Paperiresepti jäi historiaan

Vuoden alusta alkaen kaikki lääkemääräykset laaditaan sähköisesti. Lääkäri voi antaa lääkemääräyksen kirjallisesti tai puhelimitse vain poikkeustilanteissa, esimerkiksi teknisen häiriön takia. Näissä tilanteissa apteekki muuttaa reseptit sähköisiksi. Potilas ei voi enää kieltäytyä sähköisestä lääkemääräyksestä. Vuoden 2016 aikana määrätty paperi- ja puhelinväliset lääkemääräykset toimitetaan apteekissa normaalisti lääkemääräyksen voimassaolon loppuun asti. Vuoden alusta alkaen lääkemääräysten voimassaoloaika piteni kahteen vuoteen, kolmiolääkkeitä lukuun ottamatta. Aikaisemmin resepti oli voimassa vuoden. Tavoitteena on vapauttaa lääkärin työaika reseptien uusimisesta muihin tehtäviin ja vähentää terveydenhuollon kustannuksia.

INGIMAGE

Hämeenlinnan seudun ammattiosastoille tullutta Vuoden Välkky -palkintoa olivat vastaanottamassa Auni Järvinen, Riitta Jokiniitty, Hanna Jokinen, Jari Ahonen, Elina Pulkkinen, Anne Kisonen, Juha Penttinen ja Mira Aalto.

Tehostettu yhteistyö toi Vuoden Välkky -palkinnon

Viisi Hämeenlinnan seudun ammattiosastoa on saanut Vuoden Välkky -palkinnon. Ammattiosastojen välinen tiivis yhteistyö on tuonut uutta virtaa alueen edunvalvontaan ja jäsentapahtumiin.

TJS Opintokeskus jakaa vuosittain Vuoden Välkky -palkinnon sellaisesta ammattiyhdistyksen toiminnasta tai ideasta, mikä on edesauttanut yhdistyksen kehittymistä, vaikuttavuutta tai jäsenpalvelua.

Hämeenlinnassa vuosikausia jatkunut osastojen välinen yhteistyö on poikkinut muun muassa rekrybussin. Se on ammattiosastojen vuokraama linja-auto, joka kierrättää valmistuvia opiskelijoita työpaikoilla. Työpisteissä superilainen hoitaja esittelee toimintaa ja kertoo, mitä lähihoitajan toimenkuvaan kuuluu. Matkalla uuteen työpaikkaan bussissa kerrotaan ammattiyhdistystoiminnan ja liittoon kuulumisen eduista.

Harjoittelussa ja kesätöissä opiskelijat tutustuvat työelämään, mutta bussikierroksella he näkevät laajemmin, millaisia työpaikkoja omalla työssäkäyntialueella on tarjolla.

NÄYTTÄVÄÄ TOIMINTAA RAJOJA RIKKOEN

Kun toimijajoukko on isompi, rahakin on enemmän ja superilaisille suunnatuista tilaisuuksista saadaan näyttävämpiä. Viiden palkitun ammattiosaston yhteistyö on tuottanut koulutusta, luentoja, matkoja mielenosoituksiin ja kokouksiin sekä pikkujouluja. Jäsenille tarjottujen yhteisluentojen aiheita ovat olleet muun muassa päihderiippuvuus, työssäjaksaminen ja tasavertainen vanhuus seksuaalivähemmistöjen näkökulmasta.

Yhteistyön myötä ammattiosastot ovat aktivoituneet joukolla sosiaalisessa mediassa ja lehtien yleisönosastoilla.

Hämeenlinnassa on huomattu, että yhteistyö yli ammattiosastorajojen lisää toimintaa ja verkostoitumista myös yli työpaikka- ja toimialarajojen. Myös superilaisen yhteishengen luominen on ollut helpompaa.

Yhteistoiminta on tuonut uusia välineitä jäsenhankintaan. Rekrybussin lisäksi tämä näkyy vastavalmistuneille hoitajille pidetyissä juhlissa.

Kun useampi ammattiosasto vetää samasta köydestä, vastuuta voidaan jakaa laajemmalle. Tämä keventää yksittäisten ammattiosastoaktiivien tehtäväkenttää.

Lopputuloksena Hämeenlinnan seudun yhteistyöllä ammattiosastot ovat tavoittaneet isompia jäsenmääriä kuin yksin toimien. ■

VUODEN VÄLKYN SAANEET AMMATTIOSASTOT:
HÄMEENLINNAN AO
HÄMEENLINNAN SEUDUN AO
JANAKALAN-HATTULAN AO
KANTA-HÄMEEN KESKUSSAIRAALAN AO
KANTA-HÄMEEN YKSITYISSEKTORIN AO

Sosiaalihuollon ammatti- henkilöiden sähköinen asiointi on otettu käyttöön

Valvira on rekisteröinyt sosiaalihuollon ammattihenkilöiden Suosikki-rekisteriin jo 2252 sosiaalihuollon ammattihenkilöä. Sosiaalihuollossa toimivilla ammattihenkilöillä on vuoden 2017 loppuun saakka aikaa hakea lailistamista tai nimikesuojausta.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden sähköisen asioinnin avaaminen on Valviran digitalisaatiohankkeessa tärkeä merkkipaalu. Sähköinen asiointi helpottaa hakijaa, joka säästyy kokonaan paperiliitteiden kanssa askartelulta, jos tutkintotodistus löytyy korkeakoulujen VIRTAtietovarannosta.

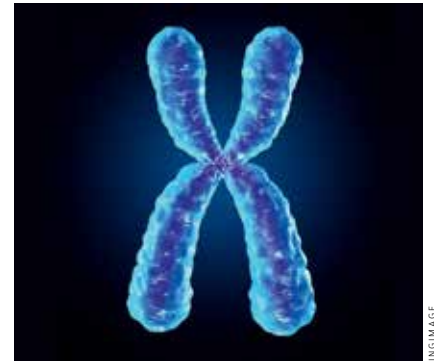
Jo Terhikki-rekisterissä olevan lähihoitajan ei myöskään tarvitse toimittaa Valviraan tutkintotodistustaan, vaan se poimitaan Terhikki-rekisteristä.

Sähköisen asioinnin kautta voi myös

helposti seurata oman hakemuksen käsittelyn tilannetta. Päätös ammattioikeuden myöntämisestä tai nimikesuojauksesta tulee sekin sähköiseen järjestelmään.

Alkuvaiheessa sähköisen asioinnin käyttöönotto ei nopeuta hakemusten käsittelyä, sillä hakemukset käsitellään saapumisjärjestyksessä.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattioikeushakemusten sähköinen asiointi on osa Valviran laajaa SAMPO-digitalisaatiohanketta. Se siirtää Valviran palvelut sähköisiksi. Seuraavana vuorossa ovat yksityisten sosiaali- ja terveystalvelujen tuottajien lupahakemukset, terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammattioikeushakemukset ja sähköinen sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluprosessi. ■

Vuorotyöuupumuksen taustalta löytyi geneettinen syy

Vuorotyö häiritsee usein vuorokausirytmää, mikä aiheuttaa joillakin ihmisillä univaikeuksia ja päiväaikaista väsymystä. Osa ihmisistä sopeutuu hyvin vuorotyöhön, mutta kaikille jatkuva vuorokausirytmien vaihtuminen ei sovi. Suomalaisutkijat ovat nyt havainneet, että melatoniinireseptorigeenin toiminta vaikuttaa vuorotyön sietoon. Nyt löydetty geneettinen riskivariantti selittää kuitenkin vain pienen osan yksilöiden välisestä vaihtelusta, eikä sillä voi ennustaa henkilön vuorotyön sietoa.

Julkisen sektorin työntekijöiden ikä näkyi eläköitymisessä

Julkisen sektorin työntekijät ovat keskimäärin vanhempia kuin yksityisen sektorin työntekijät. Tämä näkyy selkeästi myös lähivuosien eläköitymistahdissa. Noin 45 prosenttia kunnan ja valtion nykyisistä työntekijöistä jää vanhuuseläkkeelle seuraavien 20 vuoden aikana, kertoo Kevan tuore ennuste. Nykyisistä kuntatyöntekijöistä vanhuuseläkkeelle jää noin 43 prosenttia ja valtiotyöntekijöistä noin 54 prosenttia. Työkyvyttömyyseläkkeelle tai osatyökyvyttömyyseläkkeelle ennen vanhuuseläkettä päätyy lisäksi arviolta 15 prosenttia nykyisistä kuntatyöntekijöistä ja 10 prosenttia nykyisistä valtiotyöntekijöistä. Ennuste on laskettu vuoden 2015 lopussa työeläkevakuumetettuina olleille kuntien ja valtion työntekijöille, ja se käsittää noin 517 000 kuntatyöntekijää ja 107 000 valtiotyöntekijää.

Kuntien työntekijät kokevat työn imua muutospöörteissäkin

Työterveyslaitoksen 34 kunnan henkilöstölle eli lähes 11 000 vastaajalle suuntaaman kyselytutkimuksen mukaan yli kolmannes oli kohdannut työssään viimeisen puolen vuoden aikana rakenteellisia muutoksia ja joka viidennen työn sisältö oli muuttunut. Silti 73 prosenttia vastanneista koki työn imua useita kertoja viikossa ja 79 prosenttia sanoi olevansa ylpeä työpaikastaan.

Naiset ja vanhemmat työntekijät kokivat miehiä ja nuoria työntekijöitä enemmän työn imua. Suurissa kunnissa työn imua koettiin jonkin verran vähemmän kuin pienissä, mutta niissäkin työn imun keskimääräinen taso oli hyvä.

Nuorempi ikä ja korkeampi koulutustaso olivat vastaavasti yhteydessä työssä uupumiseen. Työuupumusoireita kuten kroonista väsymystä ja kyynistyneisyyttä ilmoitti kokeneensa vähintään viikoittain joka neljäs ja työssä tylsistymistä joka kuudes vastanneista kuntatyöntekijöistä. ■

Alkoholi muuttaa nuorten aivoja

Alkoholin käyttö nuorena vaikuttaa aivojen kehitykseen. Asia selviää Itä-Suomen yliopiston ja Kuopion yliopistolaisen sairaalan tutkimuksesta. Koko nuoruusiän ajan runsaasti alkoholia käyttäneillä nuorilla havaittiin aivojen kuorikerroksen paikoin ohentuneen. Runsaasti alkoholia käyttäneet olivat juoneet alkoholia kymmenen vuoden ajan arviolta 6–9 annosta kerran viikossa. Nuoruusiällä aivojen rakenteellinen kypsyminen on vielä keskeneräistä. Erityisesti otsalohkojen ja pihti-poimun alueet kehittyvät vielä parikymppisenäkin.

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

Influessarokotus ei lisää autismiriskiä

Raskauden keski- ja loppuvaiheissa otettu influenssarokotus ei 200 000 lapsen ja äidin terveystietoihin perustuvan tutkimuksen mukaan vaikuta lapsen autismirisktiin. Yhteyttä ei havaittu myöskään raskauden ensimmäisen kolmanneksen aikana, mutta tältä osin tulokset ovat epäselvempiä ja ne olisi hyvä varmistaa lisätutkimuksissa. Influessarokotuksia suositellaan raskaa-

na oleville, sillä tutkimusten mukaan ne vähentävät muun muassa ennenaikaisia synnytyksiä ja vauvan pienikokoisuutta. Suomessa influenssarokotus on maksuton raskaana oleville, yli 65-vuotiaille ja muille riskiryhmäläisille, kuten sydän-sairauksia tai diabetesta poteville sekä 6–35 kuukauden ikäisille lapsille. Rokotus jää valtaosalta ottamatta.

DUODECIM

TIESITKÖ:

Tupakoinnin vastaiset toimet ovat säästäneet 20 miljoonan ihmisen hengen maailmassa vuodesta 2008 lähtien.

TIESITKÖ:

Suomessa sairastetaan vuosittain 10–20 miljoonaa hengitystietulehdusta.

Paljon ulkoilevilla vähemmän likinäköisyyttä

Nuorena paljon ulkoilevien silmät saattavat pysyä paremmassa kunnossa läpi elämän. Tuoreen brittitutkimuksen perusteella ulkoilu voi vaikuttaa siihen, miten todennäköisesti ihmisestä tulee likinäköinen. Tutkijat havaitsivat likinäköisyyden noin viidenneksen harvinaisemmaksi niillä, jotka olivat olleet 14–39-vuotiaana paljon ulkoillassa. Myös koulutustaso vaikutti tuloksiin: likinäköisyys todettiin kaksi kertaa yleisemmäksi korkeasti koulutetuilla kuin vähän kouluja käyneillä.

DUODECIM

MITÄ MIELTÄ

Vastaus kuukauden kysymykseen.

JOULUKUUN KYSYMYS OLI:

Onko joulu sinulle tärkeä juhla?

KYLLÄ
89%

- Perinteitä pitää kunnioittaa. Perhe kokoontuu yhteen rauhoittumaan.
- Oli töissä tai kotona niin joulun aika on mukavaa yhdessä oloa, erilaista kuin normaali arki.
- Joulun sanoma ja joulu tuovat muistoja ja lämmintä mieltä.
- Perhejuhla, hyvä ruoka, tunnelma ja kynttilät, suklaata unohtamatta!
- Lasten joulun odotus ja aattopäivän riemu ja ilo ovat kaikki mitä äiti tarvitsee.
- Vuosisatainen koko perheen juhla. Jopa teini haluaa vietettävän sen isovanhempien ja serkkujen kanssa.
- Olen aina ollut jouluihminen, harmi vaan kun yleensä on oltava töissä.
- Siinä yhdistyvät lapsuuden mieluisat joulumuistot ja suomalainen joulukulttuuri. Minua ei saisi mistään hinnasta jouluna matkustamaan pois Suomesta.
- Se on ihana loppuvuoden lahja perheen ja omaisten kesken.

EI
11%

- Turhaa hössötystä parin pyhän takia. Vietän aina joulun töissä.
- Rahanmenokuukausi. Ei tili kasva joulukuussa.
- Juhla juhlien joukossa.

TAMMIKUUN KYSYMYS LÖYTYY SUPERIN NETTISIVUILTA KOHDASTA SUPERLEHTI. KAIKKIEN TAMMIKUUN 16. PÄIVÄÄN MENNESSÄ VASTANNEIDEN KESKEN ARVOTAAN SUPER-LEHDEN KÄTEVÄ AAMIASTARJOTIN. JOULUKUUS- SA SEN VOITTI MARIKA KOLJONEN SAIMAANHARJULTA. ONNITTELU!

MUUT LEHDET

/// Olen testannut hoitamista madolla. Näin meidän lähellä kastemadon, josta tuli verta. Otin sen käteeni ja peitin haavan hetkeksi lehdellä. Sit- ten laitoin madon takaisin maahan, eikä se vuotanut enää verta.”

LÄÄKÄRIKSI HALUAVA
EETU HANNUKAINEN, 6 VUOTTA
TOIMI 4/2016

/// Huovuttaminen on raskasta ja siihen menee kolme päivää. Sen jälkeen liimaan kumipohjat ja ompelen ne vielä kiinni käsin. Ompeluun menee tunnin verran. Kädet kipeytyvät ja haavoja tulee.”

HUOIKKAIDEN VALMISTAJA, LÄHIHOITAJA
IRINA KILKKI
TELMA 4/2016

30 VUOTTA SITTEN

Hoitajien nimi- tysasia oli ajan- kohtainen. Li- ion puheen- johtaja Sal- me Pihl uskoi, että vuoden 1987 aika- na apuhoita- ja-nimike hä-

viää kokonaan ja tilalle otetaan pe- rushoitajan nimike. Tekeillä oli laki sairaanhoitotoimen harjoittamisesta. Sen myötä uudet nimikkeet saisi- vat lainsuojan.

”Silloin on aika nostaa malja apuhoita- jalle, joka on aikansa ansiokkaasti nimi- kettään kantanut ja työtään tehnyt sekä uudelle perushoitajalle, joka jatkaa apuhoitajan viitoittamaa tietä.”

PERUSHOITAJA 1/1987

Kakuntekijälle herkkua on Kolmen suklaan juustokakku

TEKSTI MARJO SAJANTOLA KUVA TOMMI KORPIHALLA

Itseoppinut iisalmelainen kakuntekijä ottaa YouTubesta mallia, harjoittelee ja soveltaa oppimaansa. Tuloksena on suussa sulavia ja toinen toistaan kauniimpia kakkuja.

Lähihoitaja Lina Haapalainen taiteilee täytekakun niin kummitytön yksivuotispäiville kuin työkaverin nelikymppisillekin. Haastatteluhetkellä hänellä oli tekeillä kaksi kakkua veljen syntymäpäiville.

– Innostuin leipomaan jo lapsuudessa, koska leivoimme viikonloppuisin sämpylöitä ja ihan tavallista pullaa. Koska olen tykännyt aina tehdä käsilläni, tykkään myös leipomisesta ja kokeilen mielelläni uusia reseptejä. Viime vuosina olen innostunut yhä enemmän kakkujen teosta.

Mitään varsinaista kakuntekijänkoulutusta Linalla ei ole. Silti hän leipoo suussasulavia kakkuja, jotka hän koristelee, milloin sokerisin koristein milloin kermaruusuin ja ruusukkein. Hän on oppinut taitonsa YouTubesta katsomalla ja kovalla harjoittelulla.

– Aina kun kermaa jää yli, kokeilen erilaisia tekniikoita. Kakunteko vie mennessään.

Se on sellaista intohimoa luovuuteen, suunnitteluun ja itsensä toteuttamiseen – ja kädet vain tekevät!

Lina toteaa, että hänellä on eräänlainen viha-rakkaussuhde luomuksiinsa.

– Kun katson valmista kakkua, kiukuttelen mielessäni, ettei siitä tullut sellainen kuin suunnittelin. Puolen tunnin päästä huomaa kuitenkin, että onhan se aika hieno. Olen jokaisesta kakustani ylpeä.

Turhaan Lina aliarvioi itseään, sillä hän on lähipiirinsä suosikkileipurini. Puhelimet käyvät kuumina aina, kun juhlistaa halutaan tarjota hyvää kakkua.

– Kyselen, millainen kakku on toiveissa, millaiset täytteen ja koristeet teen. Monet sanovat, että valitse sinä, kun osaat.

– Kummitytölleni tein kakun, jossa oli täytteenä tumma-suklaamoussea ja vadelmamoussea, eli makeaa ja vähän kirpakkaa. Kuorutus oli valkoinen punaisin pilkuin, ja koristeeksi tein sokerimassasta kolmen lehden päällä olevan leppäkertun, jolla oli selässään ykköskynttilä.

Nelikymppisiä viettänyt työkaveri oli halunnut jotain yksinkertaista ja sai kakun vaaleanpunaisella kermakuorutuksella ja kermaruusuilla. Kun leipuri leipoo ihan itselleen, sen on oltava ehdottomasti suklaista. Suklaakakkua tai suklaajuustokakkua, kuten viereisellä sivulla oleva kolmen suklaan juustokakku.

Lina yhdistelee netistä löytämiään ideoita ja soveltaa niitä omiin luomuksiinsa. Hän seurailee lukuisia bloggareita ja pitää myös omaa blogia.

– Se on tarkoitettu enemmän lähipiiriin iloksi, enkä päivitä sitä kovin ahkerasti. Jos joku pyytää ohjetta, niin silloin jaan sen.

Helmikuussa 28 vuotta täyttävä lähihoitaja valmistui vuonna 2008 Savon ammatti- ja aikuisopistosta sairaanhoidon ja huolenpidon koulutusohjelmasta. Opiskelun takia hän muutti Suomussalmelta Iisalmeen – kahdensadan kilometrin päähän kotikonnuiltaan ja jäi sinne myös valmistumisen jälkeen töihin ja asumaan.

– Tämä on rauhallinen paikka elää, sopivankokoinen ja rento. Täältä löytää sen, mitä tarvitsee ja jos ei löydä, Kuopio on lähellä. Vitostietä pääsee niin pohjoiseen kuin etelään.

Lina on myös tyytyväinen siihen, että hänellä on vakituisen työsuhde sissinä eli sisäisenä sijaisena. Tällä hetkellä hänet on varattu pitkäaikaiseksi sissiksi tehostettuun palvelus- asumisyksikköön, mutta hän lähtee mielellään tutustumaan myös muihin työpaikkoihin.

– Pidän vanhuksista ja työstäni, mutta ulkopuolelta tulevat muutokset syövät motivaatiota. Haaveilen tulevaisuudesta leipomossa. Ei mitään suurta, mutta ehkä oma konditoria tai kahvila voisi olla joskus minun juttuni. ■

KURKKAA LINAN BLOGEIHIN

Kolmen suklaan juustokakku

- 1 pötkö Domino- tai Oreo-täytekeksijä
- 70 g voita
- 9 liivatelehteä
- 130 g valkosuklaata
- 130 g maitosuklaata
- 130 g tummaa suklaata
- 0,5 dl sokeria
- 6 dl kermaa
- 400 g maustamatonta tuorejuustoa

Murskaa keksit ja sekoita sulatetun margariinin kanssa tasaiseksi. Peitä irtopohjavuoran, 24 cm, pohja leivinpaperilla ja tasoita keksiseos vuoran pohjalle. Laita liivateet kylmään veteen. Vatkaa kerma ja sokeri kuohkeaksi vaahdoksi. Sulata suklaat kolmessa kulhossa. Jaa tuorejuusto tasan kolmeen osaan ja sekoita jokaiseen sulaan suklaaseen oma osansa.

Liuta liivateet noin desiin kiehuvaan vettä. Kaada 1/3 liivatenesteestä ohuena nauhana koko ajan sekoittaen yhteen suklaatuorejuustoseokseen ja sekoita ta-

saiseksi. Tee samoin myös kahdelle muulle seokselle. Lisää 1/3 kermavaahdosta jokaiseen suklaaseokseen ja sekoita tasaiseksi.

Kaada täytteet vuokaan kerroksittain. Selkeiden raikojen aikaansaamiseksi kannattaa kakkua pitää kylmässä noin viisi minuuttia kerrosten lisäämisen välillä. Laita kakku hyytymään jääkaappiin muutamaksi tunniksi, mielellään yön yli. Koristele haluamallasi tavalla.

Lina Haapalainen ei enää muista, mistä ohjeen on napannut, mutta kakku on herkullinen.

Kuntoutusjaksolla oleva Arto Jeskanen kertoo, että hän on sopeutunut sairauteensa vertaistuen avulla. Lähihoitaja Seija Vainikainen on tavannut hänet jo useammalla kuntoutusjaksolla.

Maskun neurologisessa kuntoutuskeskuksessa

AJATELLAAN AINA KUNTOUTUJAN PARASTA

TEKSTI JA KUVAT MINNA LYHTY

Maskun neurologisessa kuntoutuskeskuksessa tehdään moniammatillista, kuntouttavaa hoitotyötä. Tavoitteena on, että kuntoutuja saa lisää keinoja arjessa pärjäämiseen. Lähihoitaja Seija Vainikainen kulkee palan matkaa kuntoutujan rinnalla.

Seija Vainikainen käynnistää autonsa kello 6.20 Naantalissa hämäränä joulukuun aamuna. Hän ajaa vajaan puolen tunnin matkan työpaikalleen Maskun neurologiseen kuntoutuskeskukseen. Joskus kyytiin tulee työkavereita tai hän menee jonkun kyydissä. Kolmen hengen porukka sopii työvuorojensa mukaan kimppekyydeistä. Liukkaalla tiellä täytyy olla silmä tarkkana, ettei peura pääse yllättämään autoilijaa.

Seija on työskennellyt kuntoutuskeskuksessa pian viisitoista vuotta. Hän kokee olevansa juuri oikeassa paikassa töissä.

– Tämä työ on monipuolista lähihoitajan työtä, jossa saan käyttää kaikkea koulutuksessa opittua. Viihdyn täällä myös hyvän työyhteisön takia.

Seija parkkeeraa autonsa, kipaisee sisälle ja vaihtaa työvaatteet ylleen. Hieman ennen seitsemää hän istuu raporttila kuuntelemaan yön kuulumiset. Talossa on tilaa 86 kuntoutujalle, joilla on diagnosoitu jokin neurologinen sairaus.

Moniammatillisella henkilökunnalla on erityisosaamista muun muassa MS-taudista, aivo- ja selkäydinvammoista, aivoverenkiertohäiriöistä, epilepsioista, lihassairauksista, CP-vammoista, Parkinsonin taudista ja harvinaisista neurologisista sairauksista. Kuntoutuskeskuksessa järjestetään kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskursseja, laitospäätyä, intervallijaksoja omaishoidon vapaan ajaksi sekä avoterapiaa. Kuntoutusjaksot ovat eri mittaisia.

Yöhoitajan raportin jälkeen hoitajat sopivat työnjaosta: ketkä ovat ruokasalissa auttamassa ja ketkä avustamassa aamutoimissa. Seijan työparina on tänään lähihoitaja Miisa Laaksonen. Parityötä tehdään aina, kun se vain on mahdollista.

ERGONOMIA KOHDILLAAN

Kello 7.20 kaikki hoitajat ovat jo työn touhussa. Seija Vainikainen ja Miisa Laaksonen menevät huoneeseen 301 auttamaan kahta kuntoutujaa aamutoimissa. Ne sujuvat rauhallisesti jutustellen. Huoneessa on katonosturi, joka tekee siirtymisistä sujuvaa.

– Meillä on täällä erinomaiset apuvälineet ja voimme tehdä työtä ergonomisesti. Saamme ergonomiakoulutusta tasaiseen tahtiin, Seija kertoo.

Hänen mielestään tärkeää on se, että kuntoutujat saavat myös kotiinsa arkea helpottavat apuvälineet.

– Ajattelemme aina, miten kuntoutuja pärjää mahdollisimman hyvin kotona. Mietimme täällä, mistä apuvälineistä voisi olla hyötyä ja kokeilemme niitä. Jos kuntoutuja kokee jonkin apuvälineen tarpeelliseksi, toimintaterapeuttimme tekee arvion ja laatii suosituksen, jotta kuntoutuja voisi saada välineen kotiinsa.

Monet kuntoutujat käyttävät pyörätuolia, joten hoitajien perustyöhön kuuluu myös ihon kunnon tarkkailu.

– Kun iho punoittaa, yritämme selvittää, mistä se johtuu: minkälainen tai minkä kuntoinen istuintyyppi on tai hyötyisikö kuntoutuja erikoispatjasta tai jostain muusta.

Kun huoneen 301 aamupesut, pukemiset ja hiusten laittamiset on hoidettu, kuntoutujat lähtevät kohti ruokasalia. Sinne on ehtinyt jo moni muukin. Osa kuntoutujista hakee aamupalan itse, mutta osa tarvitsee apua ruoan ottamisessa ja tarjottimien kantamisessa. Ruokailujen aikana paikalla on useita hoitajia.

– Moni kuntoutuja kokee, että ruokailuhetket ovat täällä ihania. Jos tarvitsee apua, meillä on aikaa syöttämiseen. Joilla- ▶

kin on vaikeita nielemisongelmia, joten syömiseen saattaa mennä yli tunti. Joskus sanon, että ollaan ihan hiljaa, jotta ruokailu on turvallista.

Seija kertoo, että puheterapeutti tulee tarvittaessa seuraamaan ruokailutilannetta ja selvittää, millaisia ongelmia nielemisessä on ja millainen ravinto on nielemisen kannalta turvallista.

– Voimme tarjota esimerkiksi salaatin pilkottuna tai soseutettuna. Jäävetä on tarjolla aina, koska se herättelee nielemistä.

Seija kyselee kuntoutujilta, onko pöydän korkeus sopiva, sillä sitä voi säätää. Sitten hän istahtaa säädettävälle tuolille, joka on tarkoitettu ruokailussa

avustavalle hoitajalle. Hän alkaa syötää erästä kuntoutujaa ja juttelee samalla kahden kesken.

VERTAISKERHO ON AARREAITTA

Ruokasalissa kuluu pieni puheensorina. Useilla jaksoilla käyneet kuntoutajat ovat tulleet toisilleen tutuiksi ja jos eivät ole, uusia tuttavuuksia syntyy jatkuvasti. Paikalla on kaikenikäisiä nuorista vanhuksiin.

Järvenpäästä kuntoutukseen tullut Arto Jeskanen istuu yksin pöydässään. Muut ovat kiiruhtaneet terapioihin. Arto muistelee sopeutumisvalmennuskurssiaan vuosien takaa.

– Eräs kuntoutuja tuli käytävällä vastaan kulki laidasta laitaan. Kun tervehdin häntä, hänen keskittymisensä herpaantui ja hän joutui hakemaan tukea pylvästä. Olin shokissa ja mietin, että tällainenko on tulevaisuuteni.

Arto kertoo sopeutuneensa harvinaiseen neurologiseen sairauteensa vertaistuen avulla.

– Vertaiskerho on minulle kuin aarreaitta. Kokoonnuimme ennen kerran kuukaudessa, mutta nykyään kahdesti, koska totesimme, että meillä on tosi kivaa yhdessä.

Arton mukaan neurologisiin sairastuneet voidaan jakaa kahteen ryhmään: vasta diagnoosin saaneet ja pitkään sairastaneet.

– Vertaiskerhossa on riskinä se, ettei ensimmäisen kerran jälkeen tule uudelleen. Vasta diagnoosin saaneet eivät voi ymmärtää, miten muut laskevat leikkiä sairaudella ja kuoleamalla. He eivät voi tajuta sitä, koska heidän maailmansa tuntuu romahtavan. Itse oivalsin vertaiskerhoon mennessä, että nämä ihmiset tietävät, mistä on kyse. Vertaiskerhosta tuli minulle valtava voimavara.

Arton mukaan jotkut sairastuneet haluavat pysyä kaapissa. Hän kertoo tietävänsä eräänkin, joka on kaksikymmentä vuotta piilotellut sairauttaan jopa työnantajalta.

– Jotkut peittelevät sairauttansa. Toisilla sairaus näkyy päällepäin, ja he sanovat reilusti, että minulla on tällainen mersu, Jeskanen kuvailee ja osoittaa rollaattoriaan.

Hän kertoo, että uuden apuvälineen käyttöön ottaminen ei ole helppoa.

– Kun tarvitsee kepin, joutuu miettimään, häpeätkö tätä. Häpeämme vaikka mitä, päivikaljua ja psoriasistakin. Se on mentaalisesti invalidisoivaa.

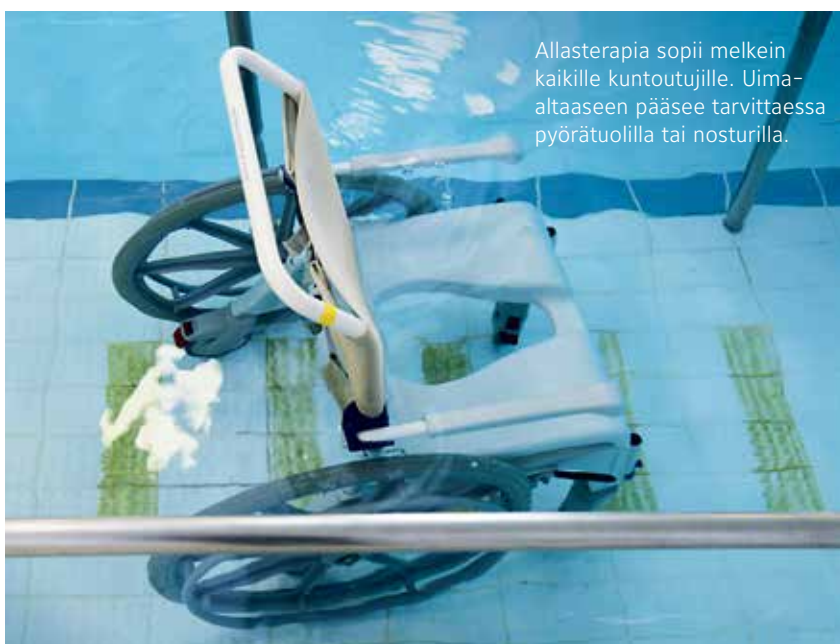
Arto tietää, että ihmiset asennoituvat sairastumiseen eri tavoin. Osa katkeroituu, osa ei.

Jotkut suhtautuvat ymmärtämättömästi sairastuneeseen.

– Sääli on tylsää, Arto sanoo kokemuksestaan.

SELKEÄ TYÖNJAKO

Seija Väinikainen ottaa taskustaan listan, jossa lukee, kenet hän vie ryhmiin ja terapioihin. Kuntoutujien päiväohjelmissa on ryhmäjumppaa ja allasvoimistelua sekä fysio-, toiminta-, lymfa-

Allasterapia sopii melkein kaikille kuntoutujille. Uimaltaaseen pääsee tarvittaessa pyörätuolilla tai nosturilla.

Tuula Anttila kehuu kuntoutuskeskuksen moniammatillista yhteistyötä ja yksilöllistä kohtaamista.

ja voice massage -terapiaa. Jotkut tapavat neurologin, psykologin, neuropsykologin, puheterapeutin, sosiaalityöntekijän, ravitsemusterapeutin tai uroterapeutin.

Kymmeneltä Seija menee työparinsa kanssa auttamaan erään kuntoutujan allasjumppaan. Hoitajat avustavat tarvittaessa riisuutumissa ja suihkussa, mutta fysioterapeutit ohjaavat jumpan.

Talossa on muutenkin selkeä työnjako: lähihoitajat ja sairaanhoitajat tekevät samaa perustyötä, mutta sairaanhoitajat vetävät myös ryhmiä ja pitävät luentoja sekä kartoittavat kuntoutujan sairaanhoidollisen tilanteen.

Altaalla on pari jumppaajaa, jotka treenaavat oman fysioterapeutin ohjauksessa.

Seijalla on taskussaan puhelin, joka piippaa välillä. Erilaiset äänet ja värit osoittavat, onko kyseessä normaali-, lisäapu- vai hätäapukutsu. Kun tulee hätäapukutsu, kaikki, jotka vain suinkin pääsevät, menevät katsomaan tilanteen.

– Tänään aamupäivä on ollut harvinaisen rauhallinen, eikä puhelin ole piippanut jatkuvasti. Kun tulee paljon uusia kuntoutujia, silloin on kiireinen päivä.

Kun kuntoutujat ovat altaassa, Seija menee kirjaamaan aamupäivällä tapahtuneet asiat. Suurin osa kirjauksista tehdään jo sähköisesti, mutta kuntoutujien päivittäiset toimet kirjataan käsin perinteisiin potilaskansioihin. Kirjaamisen jälkeen Seija auttaa allasjumppaajia pukeutumisessa.

Puoli kahdeltatoista on lounasaika. Hoitajat pitävät ruokataukonsa vuorotellen. Seija ostaa lounaaksi salaatin ja pitää taukonsa hoitajien omassa tilassa.

EI SAA LEIMATA SAIRAUDELLA

Puolen päivän jälkeen Seija Vainikainen ja Miisa Laaksonen menevät oululaisen Tuula Anttilan huoneeseen. Tuula on testannut erilaisia apuvälineitä, joista saattaisi olla hyötyä kotona ja töissä. Uusi pyörätuolikin on koekäytössä. Ihan pelkkään kuntoutumiseen Tuula ei pysty keskittymään, sillä hän tekee etätöitä. Viides kerta Maskussa ei ole ollut pettymys.

– Täällä tehdään moniammatillista yhteistyötä ja kuunnellaan yksilöllisiä toiveita. Saan kotiin tehtäviä ja asetamme tavoitteita, joiden saavuttamista mi-

Kauneudenhoito on osa kuntoutuskeskuksen arkea. Lähihoitaja Miisa Laaksonen käsittelee Helena Matikaisen hiukset ilmahartimella.

VAIKKA KAHDEN IHMISEN TOIMINTAKYKY OLISI SAMANLAINEN, HE OVAT ERI PERSONOIA. SAIRAUUS VOI RAJOITTA ELÄMÄÄ, MUTTA SILLÄ EI SAA LEIMATA KETÄÄN.

tataan ja arvioidaan kesäkuussa, kun tulen tänne uudelleen.

Tuula antaa kiitosta talon hoitajille, sillä he ovat läsnä ja kuuntelevat kuntoutujaa. Hän toivoo, että kaikki hoitajat muistaisivat aina, että ihminen on enemmän kuin diagnoosinsa.

– Vaikka kahden ihmisen toimintakyky olisi samanlainen, he ovat eri persoonia. Sairaus voi rajoittaa elämää, mutta sillä ei saa leimata ketään. Jos hoitaja näkee vain sairauden, se johtaa persoonattomaan kohtaamiseen ja hoitoon.

Tuula arvostaa vertaistukea, jota hän voi antaa ja saada Maskussa käydessään.

– Osaan suhteuttaa omat ongelmat,

kun kuulen, että muillakin on samantyyppisiä haasteita.

Kun Seija ja Miisa poistuvat käytävälle, vastaan tulee työkavereita ja kuntoutujia. Kaikki tervehtivät toisiaan, vaikka olisi jo aiemmin tänään tavattu.

– Se luo tunteen siitä, että olet olemassa minulle. Saamme kuntoutujilta palautetta siitä, että henkilökunta on aidosti kiinnostunut heistä.

PIIAN AVAUTUU UUSIA MAHDOLLISUUKSIA

Iltapäivän töihin kuuluu kuntoutujien avustaminen heidän toiveidensa mu-

kaan. Kahdelta alkaa raportti iltavuorolaisille, mutta aamuvuorosta siihen osallistuu vain tiiminvetäjä.

Kuntoutujien ohjelma ei lopu ilta-päivään, vaikka monet työntekijät lähtevät kotiin. Seija Vainikainen kertoo, että iltaisin voi askarrella tai tehdä käsitöitä kädentaitotilassa. Tiettyinä aikoina siellä on ohjaaja paikalla.

Talossa käy paljon esiintyjä, esimerkiksi edellisenä iltana musiikkikoulun oppilaat olivat soittamassa ja laulamassa. Viikonloppuisin kuntoutujat voivat halutessaan käydä teatterissa, konsertissa tai ostoksilla. Hoitaja lähtee tarvittaessa avustajaksi.

– Täällä käy myös myyntiesittelijöitä. Kuntoutujat pitävät siitä, että pääsevät pyörätuolilla esittelypöydän viereen. He saavat sovittaa vaatteita rauhassa omassa huoneessaan. Kuntoutujilla on mahdollisuus varata aika myös parturi-kampaajalle, kosmetologille ja hierojalle.

Päivän päätteeksi Seija vaihtaa työvaatteet pois. Tänään hän ajaa yksin kotiin, mutta jos Naantaliin mennään kimppekyydillä, kotimatkalla saatetaan purkaa päivän tapahtumia.

Kattonosturit helpottavat hoitotyötä. Seija Vainikainen ja Miisa Laaksonen auttavat Helena Matikaista aamutoimissa.

– Puhumme asioista yhdessä toisensä ja tarvittaessa voimme mennä juttelemaan esimiehen kanssa. Myös työterveyshuollon psykologin tapaaminen järjestyy, jos siihen on tarvetta. Kukaan ei joudu täällä olemaan työasioiden kanssa yksin.

Vaikka kuntoutujilla on eteneviä sairauksia, Seijan mielestä työpäivät eivät

ole koskaan toivottomia.

– Toivon antaminen on merkittävä tehtäväni. Sanon, että elämä näyttää nyt tältä. Samalla valan uskoa siihen, että jossain kohtaa avautuu jotakin uutta. ■

KATSO LISÄÄ KUVIA VAINIKAISEN TYÖVUOROSTA

Tänään töissä

KUKA

Seija Vainikainen, 55, on naantali-lainen lähihoitaja, joka työskentelee Neuroliiton omistamassa Maskun neurologisessa kuntoutuskeskuksessa.

OPINNOT JA TYÖURA

Työskenteli kahvilassa vuoteen 1998 asti. Valmistui mielenterveys-, kriisi- ja päihdetyöhön suuntautuneeksi lähihoitajaksi Naantal-in sosiaalialan oppilaitokses-ta vuonna 2000. Oli töissä Liinahaan vanhainkodissa pari vuotta, kunnes siirtyi nykyiseen työpaikkaansa.

PERHE

Mies, kaksi aikuista lasta ja kolme lastenlasta.

HARRASTUKSET

Tykkää tehdä käsillä kaikenlaista, muun muassa neuloo sukkia, tekee betonitöitä ja askartelee himmeleit-ä. Rentoutuu lenkkeilemällä koirien kanssa metsässä.

HAASTAVINTA TYÖSSÄ

Heti ei voi tietää, millaista apua uusi kuntoutuja tarvitsee. Kestää hetken ennen kuin yhteiset työtavat löytyvät. Joskus kuntoutuja turhautuu, kun kuntoutuskeskuksessa jokin asia ei ole niin kuin kotona, esimerkiksi kahva on väärällä korkeudella.

PARASTA TYÖSSÄ

Kuntoutujien kanssa oleminen ja heidän kohtaamisensa. He tulevat tutuksi, jos käyvät useammalla kuntoutus-jaksolla.

HOITOAHAASTE ETENEÄ

TEKSTI MARJO SAJANTOLA

SuPerin haasteen työvuorosta vanhustenhoidossa otti vastaan kolmisenkymmentä kansanedustajaa. Osa heistä on jo tehnyt työvuoron, osa tekee sen eduskunnan joulutauon aikana ja osa myöhemmin.

SuPerin suunnittelija Elina Kiuru seuraa haasteen etenemistä. Hän kertoo, että vanhustyön työpaikkoja on järjestynyt hieman epätaisesti. Pohjois-Suomessa olisi työpaikkoja, mutta hänen tietääkseen kansanedustajia ei ole ilmoittautunut. Pääkaupunkiseudun ja Etelä-Suomen alueella on käynyt jopa niin, että kansanedustajat ovat tehneet työvuoroja samassa työpaikassa.

– Jatkoa varten on mukaan ilmoittautuneita työpaikkoja ohjeistettu otamaan yhteyttä suoraan oman alueensa kansanedustajiin, muihinkin kuin haasteen vastaanottaneisiin.

Kiuru toivoo saavansa kansanedustajilta välittömästi palautetta työvuoron kulusta, yksikön henkilöstömitoituksesta ja tekivätkö he ihan oikeaa työtä työpäivinä, kuten tarkoitus on.

– Lisäksi kuulisin mielelläni, ovatko he haastatelleet työntekijöitä ja asiakkaita sekä minkälaisia ajatuksia tämän päivän vanhustenhoito heissä herättää.

HYVIN FYSISTÄ TYÖTÄ

Vasemmistoliiton kansanedustaja Paavo Arhinmäki teki marraskuun lopussa aamuvuoron Madetojan palvelutalossa Helsingissä iäkkäiden muistisairaiden asukkaiden parissa.

Arhinmäki kävi 20 vuotta sitten siivilipalveluksensa Ruskeasuon koulussa liikuntavammaisten luokka-avustajana ja teki vielä senkin jälkeen koululla keikkatöitä yliopisto-opintojensa ohella. Hän ei kuitenkaan harkinnut hoitoalalle hakeutumista, sillä hän on enemmänkin suuntautunut kirjalliseen työhön.

– Hoitotyö on hyvin fyysistä, joten apuvälineitä pitää myös osata käyttää. On selvää, että työ ei sovi kaikille. Sitä ei pysty kuka vain tekemään. Työhön tarvitaan koulutus ja osaamista, joten en

hyväksy hallituksen suunnitelmaa kelpoisuusehtojen alentamisesta.

Hän kertoo yrittäneensä olla avuksi syöttämisessä, petaamisessa ja nostoissa ja myös pysyä tarvittaessa pois henkilökunnan tieltä.

– Kun muutenkin on kova kiire, ei ainakaan ylimääräisiä tarvita häiritsemään hoitoa. Minuun teki suuren vaikutuksen hoitohenkilökunnan ammattitaito. Näin aidosti, mitä työ on ja myös miten ystävällisesti ja tehokkaasti muistisairaita vanhuksia hoidettiin. Pelkkä osastovierailu ei tätä näytä.

Osaston henkilöstömitoitus oli 0,6 ja aamuvuoron kolmen hoitohenkilökunnan työntekijän lisäksi töihin osallistui vielä yksi opiskelija. Paavo Arhinmäki ihmettelee, miten iltavuorossa selvittää kahden hoitajan voimin ja yöllä yksin.

– Kuitenkin minulle jäi sellainen olo, että voisin oman omaiseni jättää huoleti tälle osastolle hoidettavaksi, sillä työntekijöillä oli hyvä ja ystävällinen asenne asukkaita kohtaan.

TIIVIITÄ PÄIVIÄ

Vihreän liiton kansanedustaja Krista Mikkonen on perehtynyt viime syksyn aikana monipuolisesti vanhustenhoitoon. Hän teki työvuorot Joensuun kotihoidossa, tehostetun palveluasumisen hoivakodissa ja Siilaisen sairaalassa.

– Minulla on ollut tämä ajatus jo pitkään. Koska olen myös kuntapäätäjä, haluan tutustua vanhustyöhön käytännössä ja nähdä sen arkea. Olin jo syksyllä ehtinyt buukata kaksi työvuoroa ennen SuPerin haastetta. Kun haaste tuli, vastasin siihen tekemällä kolmannen vuoron Siilaisen sairaalaan.

Kotihoidossa hoitajan kanssa kiertänyt kansanedustaja petasi petejä, keitti kahvia, teki voileipiä, harjasi asiakkaiden

hiuksia ja seurusteli heidän kanssaan.

Tehostetun palveluasumisen hoivakodissa Mikkonen auttoi asukkaita muun muassa ruokailussa. Erittäin mielenkiintoista hänestä oli päästä tutustumaan SAS-työryhmän toimintaan ja osallistumaan hoitokokoukseen.

Siilaisen sairaalan neurologisten ja als-potilaiden kuntoutus- ja hoito-osastolla Mikkonen pääsi avustamaan käytännön hoitotyössä muun muassa potilaan kylvetyksessä, vessakäynnillä, syöttämisessä ja puukeutumisessa.

– Tiiviitä päiviä. Kotihoidossa ja sairaalaoastolla hoitaja oli ihan koko ajan työn touhussa siirtyen yhden luota toisen luo. Ruokatauko oli niin lyhyt, että hyvä kun ehti syödä.

Krista Mikkonen kertoo, että vaikka työpari opasti ergonomiassa, työpäivän jälkeen huomasi, että selässä tuntuu.

– Onhan se rankkaa työtä. Ei sitä aina tule ajatelleeksi, että on myös paljon potilaita, joita pitää nostaa ja liikutella. Työ on rankkaa fyysisesti ja henkisesti. Minusta oli kuitenkin kiva huomata, että ergonomiaan oli selvästi kiinnitetty huomiota. ■

SUPERIN HAASTEEN 21. JOULUKUUTA MENNESSÄ VASTAANOTTANEET

TOUKO AALTO (VIHR.), OUTI ALANKO-KAHILUOTO (VIHR.), LI ANDERSSON (VAS.), PAAVO ARHINMÄKI (VAS.), EVA BIAUDET (R.) JA HÄNEN AVUSTAJANSA KARIN RINGBOM (R.), EEVA-JOHANNA ELORANTA (SD.), TARJA FILATOV (SD.), TUULA HAATAINEN (SD.), LAURA HUHTASAARI (PS.), KATJA HÄNNINEN (VAS.), ARI JALONEN (PS.), HARRI JASKARI (KOK.), ANTTI KAIKKONEN (KESK.), ANNE KALMARI (KESK.), ANNA KONTULA (VAS.), KATRI KULMUNI (KESK.), ANNIKA LAPINTIE (VAS.), SANNA LAUSLAHTI (KOK.), KRISTA MIKKONEN (VIHR.), SILVIA MODIG (VAS.), RIIHTA MYLLER (SD.), JARI MYLLYKOSKI (VAS.), MIKA NIIKKO (PS.), SIRPA PAATERO (SD.), AINO-KAISA PEKONEN (VAS.), ANNIKA SAARIKKO (KESK.) KRISTIINA SALONEN (SD.), HANNA SARKKINEN (VAS.), SARI SARKOMAA (KOK.), MATTI SEMI (VAS.), KATJA TAIMELA (SD.), KARI UOTILA (VAS.), JUTTA URPIAINEN (SD.).

Aarne Aktan kävi kuuntelemassa, mitä LukkarinHOVIN 99-vuotiaalle asukkaalle Eini Mäenpäälle kuuluu.

Pihlajalinnan toimitusjohtaja Aarne Aktan lupaa:

TULOSTA EI REVITÄ HOITAJAN SELKÄNAHASTA

TEKSTI JA KUVAT JUKKA JÄRVELÄ

Pörssiyhtiönä toimiva Pihlajalinnna on mukana monen kunnan sosiaali- ja terveys-toimessa. Yhtiön toimitusjohtajan Aarne Aktanin mukaan tulosta tehdään hoito-organisaation tehokkaalla rakenteella ja luottamalla osaavien työntekijöiden kykyihin.

Pihlajalinnan toimitusjohtaja Aarne Aktan ryhtyy kampaamaan 99-vuotiaan Eini Mäenpään hiuksia vanhainkodissa pimeänä joulukuisena aamuna.

Ei aivan normaalipäivä tiedossa pörssiyhtiön pomolle. Aktan kuitenkin on lupautunut tekemään hoitopäivän palveluasumisyksikkö Lukkarinhovissa.

Harvinaisen työntekijän paikalle järjesti SuPerin edustajiston varajäsen

Stina Asunmaa aktiivisuudellaan.

Aktan kertoo hoivansa kohteena olevalle Mäenpäälle olevansa töissä vain yhden päivän. Toimitusjohtaja kyselee kuluvan päivän kuulumisia ja toivottaa lopulta kohteliaat läksiäis-

terveiset:

– Hauskaa loppupäivää ja hyvää joulunodotusta.

SUODATTAMATONTA PALAUTETTA

Tietävätkö suurten yksityisten terveysyhtiöiden päättäjät mitään lähi- ja perushoitajien työstä? Hoitajien mielestä eivät riittävästi, ja siksi Alavudella tartuttiin Stina Asunmaan johdolla härkää sarvista.

Tutustumispäivänä toimitusjohtaja Aktan ei itse tehnyt varsinaisia hoitotoimenpiteitä, mutta perehtyi ohjatusti hoitajan työhön läheltä. Hän kiersi Lukkarinhovin eri osastoilla hoitajan asussa, SuPerin kynätaskulla varustettuna.

Aktan oli näkemäänsä ja kokemaansa tyytyväinen.

– Työssäni ei normaalisti ole reaalimaailman kosketuspintaa. Arkityön näkemisestä sekä aidon ja suodattamattoman palautteen saamisesta ei koskaan ole haittaa.

Aktan lupautui käymään kaikissa muissakin Pihlajalinnan noin 70 toimipaikassa ainakin pikavierailulla.

TEHOKKUUTTA EI PURISTETA HOITAJISTA

Hoitoalalla pelkona on, että rahanahneuksissaan yksityiset firmat rutistavat työntekijät ja työolosuhteet äärimmilleen voiton maksimoimiseksi.

Aktan korosti, että hän ei vierailut Alavudella kiristyksenpaikkoja katsastamassa.

– Toimintaan on tietty raha käytettävissä. Älykäs liikkeenjohtaja miettii, mitä rahalla saa aikaiseksi. Hoitajan selkänahka ei ole se kohta, joka joustaa, vaan ydinkysymys on se, miten työ on järjestetty.

Aktan puhui työn tuottavuuden vallankumouksesta.

– Lukkarinhovissa työ on organisoitu älykkäällä tavalla. On selkeä rakenne, jossa ihmiset ymmärtävät heidän osansa kokonaisuudessa. Täällä täyttyi myös toinen tekijä, jonka

mukaan tuottavuus nousee, jos pientä palkkaa saavat ihmiset pystyvät tekemään isoja päätöksiä.

Aktan kehu Lukkarinhovin osastorakennetta, johtajuutta ja pysyvyyttä työntekijäpuolella. Kun lähi- ja perushoitajat pystyvät tekemään esimerkiksi lääkehoidollisia päätöksiä, organisaatio on kunnossa.

– Varmaan sitä tehostamisen varaakin talosta löytyisi, jos minä siellä pari päivää möyrisin, mutta kiristämällä tämä peli ei ratkea.

LUOTTAMUKSEN ARVOISTA

Aktan oli odottanut Lukkarinhovista laitosmaista miljöötä, mutta yllättyi palvelutalon laatuun.

– Lukkarinhovi on siellä asuvien ihmisten viimeinen koti. Heidän loppuelämänsä pystytään tekemään ihmisarvoiseksi. Ei jäänyt epäselväksi, etteikö henkilökunta osaisi työtään ja välittäisi hoidettavistaan. Näkemäni oli huomattavasti lähempänä kotia kuin laitosta.

Lukkarinhovissa näyttäisi toteutuvan koko hoitotyön ketju niin kuin Aktan ajattelee:

– Ensimmäisenä korostan vanhusten ihmisarvoista elämää viimeisessä kodissaan. Seuraavaksi työntekijöiden tulee saada palkinto ja hyväksyntä arvokkaalle työlleen. Viimeisenä on kaikkea tästä riskin ottanut terveydenhuoltoalan yritys. Tästä riskinotosta pitää saada jokin palkkio, sillä ilman sitä kukaan ei ottaisi koko riskiä.

Aktan siis antaa hoitajalle vastuuta, tällöin talouspuolikin toimii. Kun päätöksiä pystytään tekemään hoito-organisaatiossa kaikilla tasoilla, autoritäärisellä johtamisella ei ole sijaa.

– Kontrolli on hyvä tietyissä asioissa, mutta luottamus on vielä parempi keino. Jos ihmisiin luotetaan, niin yleensä ihmiset ovat luottamuksen arvoisia. ■

KATSO KUINKA AARNE AKTAN KOHTAA EINI MÄENPÄÄN

Lukkarinhovi on alueellaan haluttu työpaikka

• Lukkarinhovissa on 56 asukasta ja 34 hoitotyöntekijää, joista 27 on lähi- tai perushoitaja.

• Lukkarinhovi kuuluu Kuusiolinna Terveys Oy:hyn, joka on Alavuden, Kuortaneen, Ähtärin ja Soinin kuntien sekä Pihlajalinnassa Oy:n muodostama sosiaali- ja terveyspalveluja antava yhteisyritys. Pihlajalinnalla omistaa yhtiöstä 51 prosenttia.

• Lukkarinhovin henkilöstömitoitus on tällä hetkellä 0,6. Kuusiolinnan alueella yhdenkään toimipisteen mitoitus ei ole alle 0,5:n.

• Lukkarinhovi on alueellaan yksi halutuimmista alan työpaikoista. Vetovoimatekijöinä on koulutettu henkilökunta, moniammatillinen työyhteisö ja se, että hoitajien osaamista hyödynnetään työyhteisössä. Lähi- ja perushoitajien tehtäväkuva on laaja.

• Lukkarinhovissa tavoitteena on palkata pysyvää henkilökuntaa. Se tuo jatkuvuutta ja laatua hoitotyöhön. Vakinaistaminen vähentää vaihtuvien ja uusien työntekijöiden perehdyttämistä, mikä on katsottu raskaaksi ja kalliiksi käytännöksi.

Aarne Aktanille kerrotaan, miten eristysosastolla toimitaan Lukkarinhovissa.

• Vuosi sitten toimintansa aloittanut Kuusiolinna on Pihlajalinnan neljäs iso kokonaisulkoistus sosiaali- ja terveysalalla. Kuusiolinnassa on vältetty aiemmissa ulkoistuksissa tulleita virheitä esimerkiksi asioiden etenemisessä ja ajoituksessa.

LUCKY PENSION

Jackpot

☆☆1→4☆☆

Eläkepommi räjähti –
nimi muutettiin kestävyysvajeeksi

TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄ ON KALLIS JA NUORILLE EPÄREILU

TEKSTI ANTTI VANAS KUVITUS SALLA PYYKÖLÄ

Miltä kuulostaisi pelikone, josta kilahtaa kuppiin neljä euroa jokaista sisään pudotettua euroa kohti? Suurille ikäluokille Suomen työeläkejärjestelmä on tällainen automaatti, väittävät Eläketurma-kirjan tekijän tekijät. Alle viisikymppisiltä on valitettavasti pelaaminen kielletty.

Eläkepommi jäi suutariksi! ilakoi eläkeyhtiö Ilmarisen toimitusjohtaja Timo Ritakallio taannoin.

Ei muuten jäänyt, väittävät toimittajat Teemu Muhonen ja Jari Hanska kirjassaan *Eläketurma – Miksi Suomeen tarvitaan uusi sukupolvisopimus*.

Kirjoittajien mukaan eläkepommi pamahti juuri niin kuin ennustettu oli: sodan jälkeen syntyneiden suurten ikäluokkien jäätyä eläkkeelle ennen 2010-luvun taitetta. Ja mikä pahinta, Suomen työeläkejärjestelmän mahdollistanut ja koko sen olemassaolon ajan jatkunut talouskasvu tyssäsi samaan aikaan kuin seinään.

Pommi siis laukesi, ja räjähdysten paineaalto näyttää parhaillaan julkisia hyvinvointipalveluja kuin heinää. Räjähdysketkellä ilmiön nimi muutettiin kuitenkin eläkepommista kestävyysvajeeksi.

Mihin yhteiset rahat yhtäkkiä katosivat? Työttömyyskorvauksiin, viennin hyyttämiseen, terveyden- ja vanhushuoltoon vai ylisuureksi lihotettuun virkakoneistoon? Kaikkiin näihin – mutta ennen kaikkea huikeasti kasvaneisiin eläkemenoihin, väittävät Muhonen ja Hanska.

Esimerkiksi työttömyysetuudet kasvattivat valtion menoja vuosina 2007–2014 reilun miljardin.

Valtion maksamat työ-, kansan- ja takuueläkemenot kasvoivat samaan aikaan 4,5 miljardilla.

Toisin kuin luulisi, eläkemenoja ei paisuttanut eläkeläisten määrän nopea kasvu, vaan uusien eläkkeiden anteliaisuus. Tilannetta kuvaa se, että eläkeläisten määrä nousi vuosina 2007–2014 kymmenisen prosenttia, mutta eläkemenot pomppasivat samaan aikaan peräti 55 prosenttia.

Mitä tekemistä eläkemenojen kasvulla on paljon puhutun kestävyysvajeen kanssa? Se, että suuret työeläkemaksut syövät elintilaa verotukselta.

Tuloveroja on pakko keventää, koska palkasta maksettavia eläkemaksuja on pakko kiristää. Näin siksi, että palkasta pidettävien pakollisten maksujen kokonaissumma ei nykyisen talouspolitiikan raameissa saa missään tapauksessa nousta.

Eläkekulujen kasvaessa veroja pitää siis laskea, mikä tietysti vähentää valtion ja kuntien verotuloja. Ja kun tulot vähenevät, on pakko leikata hyvinvointipalveluista. ►

ELÄKEIÄN NOSTAMISEN LOPPUTULOS TULEE OLEMAAN SE, ETTÄ TYÖIÄN LOPPUOSA KULUU TYÖTTÖMYYDESSÄ.

MIEHEN KESKIELÄKE ON HOITAJAN PALKKA

Eläketurmassa esitetyjä väitteitä ja niiden tueksi ladottuja faktoja voi hyvällä syyllä kutsua sensaatiomaisiksi, eikä ajatus salaliittoteoriastakaan ole kaukana. Ällistyttävintä tilanteessa on se, ettei kukaan muu ole pitänyt siitä meteliä.

Kestävyyssvajeen synnystä on syytetty kaikkea mahdollista hoitajien palkankorotuksista pakolaistulvaan, mutta viimeisen vuosikymmenen aikana valtaviksi paisuneista eläkemenoista poliitikot ja asiantuntijat ovat vaienneet.

Poliitikkojen hiljaisuuteen on syyssä: eläkeläiset ovat suuri ja alati kasvava äänestäjäryhmä. Poliitikot ovat varovaisia eläkepuheissaan myös siksi, että vauraiden eläkeläisten ohella Suomessa on valtava joukko alle tuhannen euron kuukausituloilla kituuttavia ikäihmisiä. Eläkemenojen arvostelija leimautuu helposti köyhien kyykyttäjäksi.

Eläketurman pääosassa ei kuitenkaan ole eläkepommei tai sen aiheuttama kestävyyssvaje, vaan sukupolvien välille revennyt epäoikeudenmukaisuuden kuilu.

Kirjoittajien tarkoituksena on osoittaa, miten toivottoman tehtävän edessä 1970-luvun jälkeen syntyneet ikäluokat ovat, jos ja kun heidät pannaan maksamaan sotien jälkeen syntyneille sukupolville annetut eläkelupaukset täysimääräisinä.

Alkavat eläkkeet ovat nousseet, mutta 1970-luvulla tai sen jälkeen syntyneiden tulot ovat pysyneet samana tai pienentyneet. Suurille ikäluokille maksetaan satoja euroja parempia keskieläkkeitä kuin vanhemmille ikäluokille – eivätkä nyt töissä olevat nuoret ikäluokat tule *Eläketurman* kirjoittajien mukaan pääsemään lähellekään samaa tasoa.

Kuntien lähihoitajien keskimääräinen peruspalkka oli kaksi vuotta sitten 2070 euroa kuukaudessa. Se on vähemmän kuin on tuona samana vuonna vanhuuseläkkeelle jääneen suomalaismiehen keskimääräinen kuukausieläke. Satatuhatta suomalaista nosti viime vuonna yli 3000 euron kuukausieläkettä, ja määrä kasvaa kovaa vauhtia.

ELÄKEMAKSUT EIVÄT OLE PANKKITALLETUKSIA

Jos viime vuosina alkaneet työeläkkeet ovat niin suuria, että sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus ja kansantalous siitä kärsii, niin miksi eläkkeitä ei leikata? Sehän voitaisiin tehdä progressiivisesti niin, että suurista eläkkeistä otettaisiin pois eniten ja kaikkein pienimmät jätettäisiin ennalleen.

Ei käy, kertoo *Eläketurma*. Eläkkeitä ei voi leikata, koska 1960-luvulta peräisin olevan linjauksen mukaan työstä karttuva eläke on henkilön omaisuutta siinä missä pankkiin talletetut säästötkin.

Säästöistä ei kuitenkaan ole kyse: meikäläisessä eläkejärjestelmässä kenenkään ei ole koskaan ollut tarkoituksenaan säästää itse omaa eläkettään, totevat Muhonen ja Hanska.

Kun työntekijä maksaa palkastaan työeläkemaksuja, niitä ei säästetä hänen tulevaa eläkettään varten, vaan rahat menevät jo eläkkeellä olevien eläkkeiden maksuun. Osa tosin rahastoidaan, ja rahastojen sijoitustuotoilla rahoitetaan eläkkeitä ja vähennetään näin eläkemaksujen nostopainetta.

Vuonna 2015 keskimääräinen 75-vuotias suomalainen oli maksanut itse omasta eläkkeestään viidenneksen, ja keskimääräinen 65-vuotias oli maksanut siitä selvästi alle kolmanneksen.

Esimerkiksi 3500 euron kuukausieläkettä saava suurten ikäluokkien edustaja, joka ehtii olla eläkkeellä 15 vuotta, on maksanut itse tuosta eläkkeestään pyöreästi tuhat euroa.

”Eläkesäästöt” muuttuvatkin *Eläketurman* kirjoittajien käsittelyssä sosiaaliturvan kaltaisiksi tulonsiirroiksi työtä tekeville eläkeläisille – ja mikä hulluinta, tulussumma on sitä suurempi, mitä suurituloisemmasta eläkeläisestä on kyse.

Entä ne valtavat eläkerahastot? Niihin on vuosikymmenien mittaan tankattu rahaa peräti 170 miljardia euroa, eli yli kolme kertaa Suomen valtion vuosimenojen verran. Eikö moisen

summan pitäisi kantaa eläkejärjestelmä yli huonojen aikojen?

Pulmana on se, että ”huonot ajat” eivät ehkä olekaan poikkeuksellinen notkahdus vaan uusi pysyvä olotila: työttömyys jatkaa nousuaan ja palkat ja eläkerahastojen sijoitus- tuotot laskuaan.

Eläkerahastoihin kasattu varallisuus asettuu oikeisiin mittasuhteisiinsa, kun otetaan huomioon, että eläkevastuiden kokonaissumma on lähes neljä kertaa suurempi, noin 600 miljardia euroa.

Korkean työttömyyden, laskevien palkkojen ja matalien sijoitustuottojen maailmassa nyt työuransa aloittelevilla nuorilla on täysi syy pelätä, että eläkerahastot on syöty pois kauan ennen kuin oma eläkeikä koittaa – milloin se sitten tapahtuu- kaan. ■

TEEMU MUHONEN & JARI HANSKA: ELÄKETURMA –
MIKSI SUOMEEN TARVITAAN UUSI SUKUPOLVISOPIMUS.
VASTAPAINO 2016.
VASTAPAINO.FI/KIRJAT/ELAKETURMA/

Joukkovoima vs. tuulivoima

Kun työeläkkeet otettiin käyttöön vuonna 1962, maatalousvaltaisen Suomen yleisin ”eläkemuoto” oli vielä syytinki: ikääntyneet isännät ja emännät luovuttivat maatilansa jälkeläisilleen tai muille itseään nuoremmille sillä hinnalla, että nämä huolehtivat heidän vanhuusiän toimeentulostaan.

Suuret ikäluokat ovat ehtineet nähdä teollistumisesta seuranneen käsittämättömän nopean elintason nousun, ja eläkkeellä suuri osa heistä pääsee nauttimaan sen hedelmistä. Se on hieno asia heille, mutta ei välttämättä nuoremmille sukupolville.

Perheessä vanhemmat elättävät lapset. Suuressa työeläkeperheessä työssä käyvät lapset elättävät eläkeikäiset vanhempansa. Edellytyksenä tietysti on, että lapsilla on siihen varaa, kuten viime vuosiin saakka on ollut.

Täysin nurinkurikuriseksi touhu kääntyy viimeistään siinä vaiheessa, kun eläkkeet alkavat olla palkkoja suurempia.

Muhosen ja Hanskan sukupolvisopimukseksi kutsuma ketju pysyi ehjänä jatkuvan talouskasvun aikakaudella. Kun uutta jaettavaa ei enää synny entiseen tahtiin, jonkun on joustettava. Viime vuosikymmenen taitteessa alkaneen taantumana aikana joustamaan ovat joutuneet ennen kaikkea nuoret.

Vuoden 2017 eläkeuudistus lupaa nuorille kaikkea hyvää ja kaunista. *Eläketurman* kirjoittajien lohduton johtopäätös on, että eläkeuudistus tulee pettämään joka ainoan lupauksensa.

Uudistuksen keskeisenä triikkinä on eläkeiän nostaminen. Esimerkiksi vuonna 1990 syntyneen alin eläkeikä on uudistuksen jälkeen 67,6 vuotta. Kirjoittajien mukaan kukaan – eivät edes uudistuksesta päättäneet – ei oikeasti usko, että työnteko lopetettaisiin tulevaisuudessa olennaisesti nykyistä vanhempana.

Työttömäksi jääneen viisikymppisen on tällä hetkellä hyvin vaikea löytää uutta työpaikkaa. Miksi ihmisessä 70-vuotiaat ikäihmiset kelpaisivat työnantajille tulevaisuudessa?

Eläkeiän nostamisen lopputulos tulee olemaan se, että työiän loppuosa kuuluu työttömyydessä – mikä laskee eläkekertymää ja tulevaa eläkettä.

Nykymentulla sukupolvisopimukselta ei ole 15 vuoden päästä jäljellä enää mitään, tuumivat *Eläketurman* kirjoittajat. Sopimuksen pelastamiseksi maksussa olevat eläkkeet on tuotava perustuslain suojista samojen arvovalintojen piiriin kuin kaikki muutkin etuudet, palvelut ja työehdot.

Sama suomeksi: myös jo maksussa olevia työeläkkeitä pitää voida leikata.

Kuinka tähän päästään, on kokonaan toinen juttu. Kuohuvalla 60-luvulla ja ylipolitisoituneella 70-luvulla aikuisiksi varttuneet ikäluokat ovat keskinäisen solidaarisuuden ammattilaisia ja osaavat taatusti pitää puolensa.

Nykyiset työssä käyvät nuoret taas osaavat luottaa vain itseensä. Joukkovoima on heille tuulivoimaan verrattuna kaukainen ja vieras käsite. ■

ANTTI VANAS

SuPerin varhaiskasvatustyöryhmä:

PUOLUSTAMME LAADUKASTA VARHAISKASVATUSTA

TEKSTI MINNA LYHTY

SuPerin varhaiskasvatustyöryhmä vaikuttaa paikallisesti ja valtakunnallisesti. Ryhmä on ollut koossa vuodesta 2013 lähtien.

SuPerin varhaiskasvatusryhmään kuuluu kahdeksan eri puolilla Suomea asuvaa jäsentä. Ryhmän puheenjohtaja Päivi Salmén työskentelee Helsingin varhaiskasvatusviraston pääluottamusmiehenä, kaikki muut päiväkodeissa.

– Tuomme kentältä ajankohtaiset asiat liittoon. Meillä on tieto siitä, miten työtä tehdään ja millaisia haasteita arjessa on, kertoo oululaisessa päiväkodissa työskentelevä ja luottamusmiehenä toimiva Merja Komulainen-Aakko.

SuPerin asiantuntija Johanna Pérez järjestää ryhmän tapaamiset neljä kertaa vuodessa. Hän arvostaa ryhmän jäseniltä saamaansa tietoa.

– Liiton toimihenkilönä olen monessa mukana. Haluan viedä erilaisiin työryhmiin päiväkodeissa työskentelevien hoitajien näkemykset. Olin mukana muun muassa Opetushallituksen työryhmässä, jossa laadittiin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet.

Myös Merja Komulainen-Aakko on vaikuttamassa varhaiskasvatuksen asioihin valtakunnallisesti. Hän on SuPerin edustajana hallituksen kärkihankkeessa, joka on nimeltään Lapsija perhepalveluiden muutosohjelma. Sen tavoitteena on vähentää eriarvoisuutta, lisätä lasten ja nuorten hyvinvointia sekä alentaa kustannuksia kokoamalla hajanaiset palvelut lapsija perhelähtöiseksi kokonaisuudeksi.

– Haluan ajaa ryhmässä sitä, ettei varhaiskasvatusta nähtäisi vain pedagogisten palvelujen tuottajana. Varhaiskasvatus pitää tunnustaa myös perheiden tukijaksi.

Varhaiskasvatustyöryhmä on tehnyt tutustumiskäyntejä päiväkoteihin Suomessa ja Virossa sekä käynyt keskusteluja asiantuntijoiden kanssa.

RYHMÄKOKO PUHUTUTTA

Varhaiskasvatustyöryhmän mukaan päiväkodeissa henkilökuntaa puhututtaa ryhmäkoko.

– Suurentuva ryhmäkoko lisää meteliä, vähentää yhdelle lapselle annettavaa aikaa ja heikentää mahdollisuutta yksilöl-

liseen huomioimiseen, Merja Komulainen-Aakko luettelee.

Varhaiskasvatuslain mukaan kolmen kasvattajan ryhmässä voi olla 12 alle kolmevuotiaista lasta ja 24 lasta 3–6-vuotiaiden ryhmässä. Monet kunnat eivät ole nostaneet isompien lasten enimmäismäärää 24:ään, vaan rajana on pidetty 21 lasta.

Työryhmän tiedossa on kuitenkin se, ettei kaikkialla ole näin onnellinen tilanne. Alle kolmivuotiaiden ryhmässä saattaa olla paikalla yhtä aikaa jopa 15 lasta ja 3–6-vuotiaiden ryhmässä 26 lasta. Tämä on mahdollista, jos ryhmässä on osiaikaisia lapsia. Tilastot näyttävät lain mukaisilta, koska osiaikaiset lasketaan tilastoon alle yhden kertoimella. Käytännössä kuitenkin kokoaikaiset ja osiaikaiset lapset ovat yhtä aikaa paikalla suurimman osan päivästä.

Komulainen-Aakon mukaan päiväkotityö olisi mielekkäämpää pienemmissä ryhmissä.

– Kun flunssakautena yhtenä päivänä lapsia oli paikalla vain 16, pystyimme huomioimaan jokaisen yksilöllisesti. Ehdimme leikkiä ja jutella lasten kanssa. Siirtymätilanteet sujui-
vat helposti, leikit olivat pitkäkestoisempia ja melutaso alhaisempi. Kun lapsilla oli enemmän tilaa, he rauhoittuivat leikkimään eri tavalla kuin tavallisena päivänä.

Espoossa päiväkodissa työskentelevän Piritta Moilasen mielestä suuret ryhmät uhkaavat jo varhaiskasvatuksen laatua. Hoitajat jaksaisivat paremmin, kun lapsia ei olisi liikaa yhden vastuulla. ■

VARHAISKASVATUSTYÖRYHMÄN IDEOIDEN POHJALTA
JULKAISTAAN 12-OSAINEN JUTTUSARJA. SEN
ENSIMMÄINEN OSA ON SEURAAVALLA SIVULLA.

LIITY FACEBOOK-RYHMÄÄN

Oletko töissä pienten lasten parissa? Liity SuPer varhaiskasvatus Facebook-ryhmään. Ryhmässä pysyt kärryillä varhaiskasvatuksen ajankohtaisista asioista ja pääset osallistumaan keskusteluun.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet uudistuvat

Tiedätkö, mikä muuttuu?

TEKSTI MINNA LYHTY

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa näkyy uusin tieto pienten lasten hyvinvoinnista ja oppimisesta. Opetusneuvos Elisa Helinin mukaan lastenhoitajien ja lastentarhanopettajien tehtävänä on viedä tieto arjen työhön.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet uudistuvat ja niistä tulee velvoittavat aikaisemman suosituksen sijasta. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet pohjautuvat varhaiskasvatustalakiin.

– Jos perusteita ei noudateta päiväkodissa, silloin rikotaan normia ja vanhemmilla on mahdollisuus valittaa asiasta. Aiemmin valitusmahdollisuutta ei ollut, koska kyse oli suosituksesta. Opetushallituksen opetusneuvos Elisa Helin kertoo.

Helinin mukaan on tärkeää, että jokainen varhaiskasvatuksessa työskentelevä perehtyy Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin.

– Tämä on kaikille ammatillisen kehittymisen paikka. Tiimissä kannattaa yhdessä keskustella siitä, mitä perusteet tarkoittavat juuri meidän päiväkodissamme ja ryhmässämme ja miten ne vaikuttavat jokaisen toimintaan. Järjestämme keväällä koulutusta aiheesta varhaiskasvatuksen henkilöstölle eri puolilla Suomea.

Valtakunnallisten perusteiden pohjalta laaditaan paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma, joka voi olla kunta-, kuntayhtymä- tai palvelutuottaja-kohtainen. Helinin mukaan on toivotavaa, että yksityiset varhaiskasvatuksen palveluntuottajat sitoutuvat kunnan tai kuntayhtymän varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen ei ole vain johdon asia. Suunnitelmassa pitää näkyä myös päiväkodin henkilökunnan, lasten van-

hempien ja jopa lasten omat näkemykset.

Helin suosittelee harkitsemaan päiväkotitai ryhmäkohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien sijaan vuosittaista toimintasuunnitelmaa. Siihen voidaan kirjata, miten paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma toteutuu päiväkodin tai ryhmän arjessa.

KUKA SAA TEHDÄ VASUJA?

SuPeriin kantautuvan tiedon perusteella kentällä kuhistaan siitä, kuka on jatkossa pätevä tekemään lapsikohtaisia varhaiskasvatussuunnitelmia, kun paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat tulevat voimaan elokuussa.

Jotkut ovat ymmärtäneet niin, että vain lastentarhanopettaja voi käydä vasu-keskustelut vanhempien kanssa. Elisa Helin kumoaa tämän tulkinnan.

– Varhaiskasvatustalakiin sanotaan, että suunnitelman laadinnasta ja arvioinnista vastaa lastentarhanopettaja. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että vain lastentarhanopettaja

voi käydä vasu-keskusteluja vanhempien kanssa. Koko henkilökunta pitää osallistaa vasujen tekemiseen, mutta lastentarhanopettaja vastaa kokonaisuudesta. Opetushallitus ei anna määräyksiä päiväkotien työnjaosta, vaan siitä pitää päättää paikallisella tasolla.

Helin kertoo, että Opetushallitus laatii lapsikohtaisesta varhaiskasvatussuunnitelmasta -mallilomakkeen niin pian kuin mahdollista. Päiväkodit voivat halutessaan ottaa sen käyttöön tai muokata sitä omaan toimintaan sopivaksi. ■

 TUTUSTU VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAN PERUSTEISIIN

 KATSO KEVÄÄN KOULUTUSTILAISUUDET

Vanheneminen voi olla mielenkiintoista. Antti Eskolalle vanhuus on henkilökohtainen, uusi havainnointikohde, sillä eihän hän ole koskaan aiemmin ollut yli 80-vuotias.

Erilainen vanhus Antti Eskola puhuu

SAUVAKÄVELYSTÄ JA KUOLEMASTA

TEKSTI ELINA KUJALA KUVAT JUKKA SALMINEN

Antti Eskola, 82, on tänäkin aamuna etsinyt sanomalehdestä kivoja kuolleita. Ei siksi, että haluaisi jo aamukahvipöydässä synkistellä, vaan ihan yleisen uteliaisuuden takia. Vanha ihminen löytää kuolinilmoituksista usein tuttuja nimiä, ja muistokirjoituksia ja värssyjä on mukava lukea, mutta sitten niistä nouseva suru alkaa koskettaa ja saa lukijan mielen vakavaksi.

Postiluukusta putoavan Hesarin Es-

kola useimmiten lukee kokonaan, mutta kun hän vaihtaa kadun toisella puolella asuvan vaimonsa kanssa aviiseja ja saa käteensä Aamulehden, niin kiinnostus herpaantuu usein huomaamatta jo puolivälissä. Ei kaikesta jaksa enää olla innoissaan.

– Parasta vanhuudessa on se, ettei enää tarvitse ottaa kantaa joka asiaan. Työelämässä ollessa yhteiskuntatieteilijällä piti olla mielipiteitä, täytyi kiivaila milloin mistäkin. Nyt ei enää tarvitse, sanoo Eskola tyytyväisenä istuessaan ►

olohuoneessaan, omissa nojatuolissaan kirjojensa ympäröimänä.

Muistamiseen pätee sama asia. Eskolan mielestä maailmassa on valtavan paljon asioita, joita ihmisen ei tarvitse, eikä kannata muistaa. Ja ainahan voi kysyä toiselta, jos itse ei muista. Vaimo tuntee sukulaisten syntymäpäivät ja entisten asuntojen kalustusratkaisut. Ne ovat asioita, joita Eskola ei ole välittänyt painaa mieleensä, eikä hän jaksa olla asiasta huolissaan.

Sosiaalipsykologian professori emeritus Antti Eskola on kirjoittanut juuri kirjan *Vanhuus*, jossa hän lempeästi, mutta päättäväisesti ravistelee vanhuuden kuvaa.

ONNISTUNUT VANHUUS

1970-luvulla radiosta kuunneltiin Anneli Tempakan toimittamaa *Olen erilainen nuori* -ohjelmaa. Antti Eskola on viime aikoina viehätynyt käsitteestä ”olen erilainen vanhus”. Sellainen hän haluaisi olla.

– Vanhat ihmiset eivät ole mitään harmaata massaa. He ovat kaikki erilaisia. Eikä vanhuus ole mikään itsensänselvyys. On paljon ihmisiä, joilla ei ole minkäänlaista vanhuutta. Jos kuolee vaikka kuusikymppisenä, niin eihän silloin ole ehtinyt vanhaksi elää. Se on valikoitunut joukko ihmisiä, joka elää yli 80-vuotiaaksi.

Yhteiskunnallisessa keskustelussa vanhuudet, vanhustalot ja väestön ikääntyminen ovat paljon esillä. Eskola seuraa uutisointia ja toisinaan saksii leikekirjaansa talteen jonkin artikkelin, joka herättää hänessä erityisesti tunteita, moraalista närkästystä, kuten hän itse sanoo.

Hyvästä ja onnistuneesta vanheneemisesta puhuminen saa Eskolan rypistämään otsaansa.

– Voiko ihminen sitten jotenkin epäonnistua vanhenemisessakin?

Eskola sanoo pohdiskellen, että maailma on reippaiden, iloisten ja ikään kuin ikuisesti elävien ihmisten maailma. Oikeus arvokkaaseen elämään pitäisi olla myös köyhillä ja vaikeilla, heillä, jotka eivät enää kahdeksankymppisinä pelaa tennistä ja heillä, jotka haluavat vetäytyä omiin oloihinsa, heillä, joissa elinikäisen oppimisen vaatimus herättää epäluuloa.

Antti Eskola on syntynyt vuonna 1934. Hänen elinaikanaan vanhuus on

HYVÄSTÄ JA ONNISTUNEESTA VANHENEMISESTÄ PUHUMINEN SAA ESKOLAN RYPISTÄMÄÄN OTSAANSA. – VOIKO IHMINEN SITTEEN JOTENKIN EPÄONNISTUA VANHENEMISESSÄKIN?

muuttunut Suomessa paljon.

– Jos muistelen oman isäni vanhuutta, niin minusta näyttää, että silloin ihminen sai vanheta rauhassa. Maatalossa voi siirtyä luontevasti vähitellen kevyempiin toimiin. Vanha ihminen sai vetäytyä ja väsyä. Ei ollut sellaista, että pitäisi jumpata ja käydä kuntosalilla.

Eskola asuu omissa asunossaan Tampereen Tammelassa. Hän ei vielä tarvitse kovin paljon apua arjestaan, mutta on tietoinen siitä, että se aika saattaa joskus olla edessä. Toistaiseksi vaimo, kaksi lasta ja lapsenlapset ovat tärkein tukiverkko. Eskola sanookin, että todella yksinäisillä, aivan ilman omaisia elävillä tilanne voi olla traaginen. Vanhusten yksinäisyys on iso ongelma.

– Aina sanotaan, että vanhuudet haluavat asua kotonaan. Se on ihan totta. Niin minäkin haluan asua kotona, mutta vain niin pitkään kuin se on mahdollista. Ratkaisevat ovat ne metrit sängystä vessaan tai jääkaapille. Sitte, kun en enää näitä metrejä pysty itse liikkumaan, niin toivon, että voisin asua paikassa, jossa joku auttaisi, mutta ei toisella kouralla koko ajan rahastaisi.

Jos Eskola joskus tarvitsee ympärivuorokautista apua elämisessään, hän toivoo pääsevänsä paikkaan, jossa kaikki palvelut sisältyvät kohtuulliseen hintaan, eikä yöllisistä vessakäynneistä laskuteta erikseen.

– Rahaa täytyy jäädä pikkuisen omaankin käyttöön. Vaikka sen verran, että voi silloin tällöin ostaa pullollisen punaviiniä.

Viini. Sekään ei oikein sovi kunnollisen vanhuksen pirtaan kuten ei seksikään tai hyvä, joskin epäterveellinen ruoka, joista niistäkin Eskola kirjoittaa.

– Nautin edelleen viinini mielelläni, vaikka tässä iässä juhliminen hiipuu ihan luonnostaan. Olin juuri kustantajan pikkujouluissa. Muutaman lasillisen jälkeen totesin, että puoli yhdeksän uutisiksi kotiin. Ennen olisi juhlitu loppuun asti ja vielä jatkot päälle.

TORJUTTAVAT OHJEET

Eskola toivoo omalta vanhuudeltaan rauhaa, sitä että saisi vanheta rauhassa. Hän ei halua, että häntä yritetään millään tavalla aktivoida.

– Vanhoille ihmisille tulee nykyään joka suunnalta kaikenlaisia ohjeita ja vaatimuksia. Minä yritän niitä torjua parhaani mukaan.

Sauvakävelysauvat Eskolalla on, mutta kuulemma piilossa jossain.

– Mökillä olen joskus vähän kokeillut, kun tiesin, että kukaan ei näe. Ei luontunut yhtään. Niistä tuli pihallekin niin outoja jälkiä, että ihmettelin, mikä eläin täällä on kulkenut, kunnes tajusin, että kävelysauvoistahan nämä ovat.

Eskola saa *Vanhuus*-teoksen lukijoilta palautetta koko ajan. Hän on maininnut kirjassa sauvakävelyä kohtaan tunteidensa vastenmielisyyden. Se on herättänyt tunteita.

– Sain aivan mainion lukijapalautteen Sauvamummolta, joka kertoi, että kirjoitukseni sai suorastaan verensuonon nousemaan. Hän sanoi olevansa innokas sauvakävelijä ja koki, että ei sen takia sopinut siihen perinteiseen keinutuolissa istuvan ja sukkaa kutovan vanhuksen rooliin. Vastasin hänelle ja kiitin hyvästä palautteesta. Sekin kertoo, että vanhat ihmiset ovat kaikki erilaisia. Jollekin sauvakävely sopii, mutta minä en niiden kanssa aio lähteä viuhutamaan, sanoo Eskola ja hymyilee ilkkurisesti.

Nyrkkeilystä Antti Eskola on sen sijaan ollut kiinnostunut nuoresta pojasta asti.

– Kansakouluun oli pitkä matka, viisi, kuusi kilometriä ja sitä kuljettiin poikaporukassa. Usein matkalla tapettiin. En tykännyt siitä yhtään, mutta sitten löytyi nyrkkeily. Nyrkkeily on siviilisoitunutta tappelua. Siinä on säännöt ja tuomarit.

Eskola nyrkkeili omaksi ilokseen, mutta ei kilpailumielessä. Amatööri-

urheilu kiehtoo häntä, ei niinkään ammattilaisuus. Hän seuraa lajia edelleen. Nyrkkeilijän asenteesta voi ammentaa voimaa vanhetessa kohtaamiinsa vaikeuksiin: siihen, ettei enää jaksakaan kulkea tuttua kävelylenkkiä tai seura-elämä hiljenee.

– Kun jostakin tulee lyönti, niin olennaista on nousta ylös. Sellaista se on vanhan ihmisen elämässä. Kun sairaus yllättää tai taas on mentävä johonkin tylsään, kivuliaaseen tutkimukseen, niin on kehitettävä sama asenne kuin nyrkkeilyssä. On noustava ja jatkettava.

KIRJAT UNOHTUVAT

Antti Eskolan mielestä kuolema saisi olla elämässä enemmän esillä.

– Hyvä kuolema, sehän on kovempi juttu kuin hyvä vanhuus.

Hän on miettinyt, minkälaisen jäämistön haluaa jälkipolville jättää.

– En minkäänlaista. Haluan hävittää kaiken.

Eskolan omilta vanhemmilta jäi tuskin mitään, ei omaisuutta, eikä esineitä, ja siihen Eskolakin pyrkii. Elämä on katoavaista. Viime aikoina hän on hävittänyt päiväkirjojaan ja kirjeenvaihtoaan.

– Ikävä kyllä minulta jää muutama kirjoittamani kirja, mutta kyllä ne pian unohtuvat, sanoo Eskola ja näyttää toiveikkaalta.

Eskola on suunnitellut omat hautajaisensa ja kuolinilmoituksensa. Muistovärssyksi hän mielellään kelpuuttaisi Jesajan psalmin valmiiksi tulleesta

kankaasta ja loimilankojen irrottamisesta. Kuolevaisuuden pohtiminen ja hautajaisten suunnittelu kesyttää ajatusta lähestyvistä kuolemasta. Eskola ajattelee, ettei elämä jää koskaan kesken, vaan se tulee kaikille valmiiksi, kenelle missäkin iässä.

– Olen sanonut läheisille, että minun kuolinilmoitukseeni ette ainakaan sitten laita sitä latteaa ”rakkaamme”. Minusta siihen sopisi paremmin ”professori”, sillä sehän minä olen. En halua isoja hautajaisia. Arkussa on eloton ruumis. Ei sen ympärille kovin ihmeellisiä temppejuja kannata järjestää. ■

ANTTI ESKOLA:
VANHUUS – HELPOTTAVA,
HUOLESTUTTAVA, KIINNOSTAVA
VASTAPAINO 2016

Kun ihminen sanoo jotakin, hän tulee yleensä sanoneeksi samalla myös jotakin muuta. Eskola pohtii vanhuuteen liittyviä puhetapoja.

VANHUUDEN ARVOSTUKSESTA

Sirkka-Liisa Kivelä
yleislääketieteen ja geriatrian erikoislääkäri

ILOINEN LÄHEISYYS

Minulla on tapana käydä uimassa Töölön uimahallissa. Nautin sekä uimisesta että keskusteluisista iäkkäiden ihmisten kanssa uimahallin saunassa. Näillä reissuillani olen tavannut muutamaa 80 vuotta täyttäneen vesijuoksun harrastajan. He ovat kertoneet asuvansa yksin ja nauttivansa vesiliikunnan lisäksi eri-ikäisten ihmisten tapaamisesta uimahallissa. Mieleeni on jäänyt saunan alalaueteella istuvan iäkkään naisen vastaus kysymykseeni, miksi hän käy uimassa: ”Tykkään liikkua ja olla liikunnasta nauttivien, iloisten ihmisten seurassa. Täällä heitä näkee. Vesikävely- ni jälkeen jään katselemaan uimassa olevia ihmisiä kahvion ikkunan kautta. Heitä katsellessa elämäni ei tunnu yksinäiseltä, vaikka en vaihtaisi sanaakaan heidän kanssaan. Eläkeläisten kerhoissa kuulee liian paljon narinaa.”

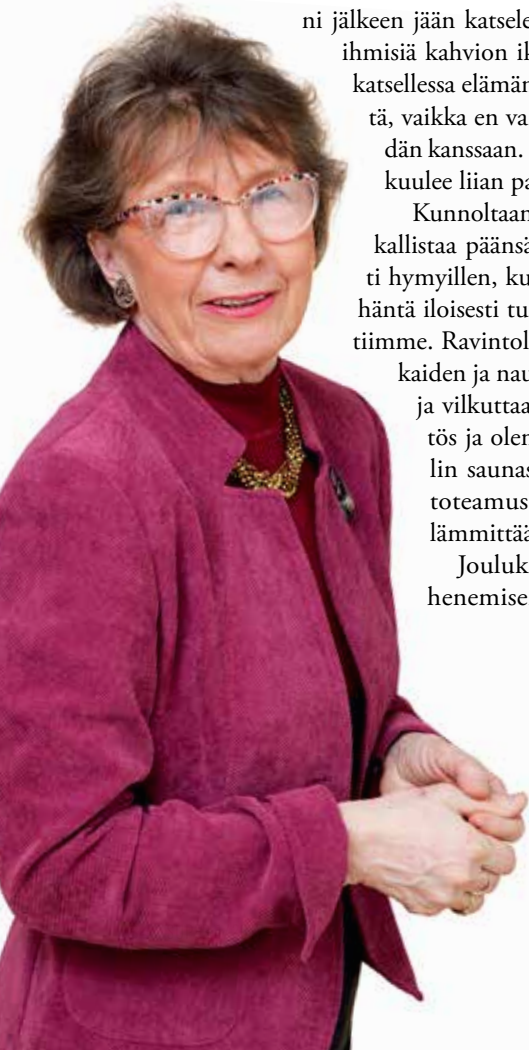
Kunniltaan heikentynyt mieheni kallistaa päänsä ja tervehtii kauniisti hymyillen, kun avustajamme halaa häntä iloisesti tullessaan aamuisin kotiimme. Ravintoloissa hän seuraa vilkkaiden ja nauravien lasten touhuja ja vilkuttaa näille. Mieheni käytös ja olemus tukevat uimahallin saunassa tapaamani naisen toteamusta. Iloinen läheisyys lämmittää mieltä.

Joulukuussa juhlittiin vanhenemisen tutkijayhdistysten

Gerontologia-lehden 30-vuotistaivalta. Kuuluin lehden toimituskuntaan 30 vuotta sitten ja osallistuin Säätytalolla pidettyyn juhlaan. Juhlimiseen kuuluu iloisuus. Iloinen oli tämänkin juhlan tunnelma. Esitelmät veivät suurimman osan ajasta. Pystyin vain lyhyisiin keskustelutuokioihin oman ikäpolveni ja meitä nuorempien tutkijoiden kanssa. Istuessani mietin menneiden vuosikymmenten tutkijakokemuksiani. Olin iloinen siitä, että monet nuoret tutkijat ovat valinneet vanhenemisen eli gerontologisen tutkimusaiheen. Meidän eli pioneerien työ jatkuu. Tunsin olevani tämän tutkijayhteisön osa, vaikka verbaalinen kanssakäymiseni jäi vähäiseksi. Tässä lämmihenkisessä tilaisuudessa koin läheisyyden tunteita ilman pitkiä keskusteluja tai fyysistä kosketusta muiden osallistujien kanssa. Läheisyys toisiin ihmisiin näyttää syntyvän pelkästä osallistumisesta yhteisölliseen tapahtumaan.

Uimahallin saunassa kuulemani iäkkään naisen viisaus on saanut minut vakuuttuneeksi siitä, että pääasiassa konkreettisia toimia käsittävät auttajien käynnit vanhojen ihmisten luona eivät ole merkityksellisiä vain fyysisen avun mielessä. Auttajan eli toisen ihmisen läheisyys tuo turvallisuutta ja hyvää mieltä vanhukselle. Tarvitsemme toisiamme. Hyvä olisi, jos auttaja olisi iloinen.

Monet kotihoidon lähi- ja perushoitajat joutuvat toimimaan kiire ainaisena seuralaisenaan. Kiireisessä ilmapiiirissä ei ole helppo olla iloinen. Omat ja läheisten murheet saattavat painaa työntekijän mieltä. Autettavan vanhuksen kivut ja huono olo voivat johtaa siihen, että vanhus ei kestä työntekijän iloa. Kaiken arkisen kiireen keskellä kannattaa kuitenkin muistaa, että pelkän fyysisen avun tuoma läheisyys tuntuu vanhuksista mukavalta ja poistaa yksinäisyyttä. ■

JOKO LUET SÄHKÖISTÄ SUPER-LEHTEÄ?

AVAA LEHTI OSOITTEESSA
WWW.SUPERLIITTO.FI/SUPER-LEHTI

Näköislehden sivulta löytyy runsaasti linkkejä, kuvia ja videoita, joita paperiversiossa ei ole.

Ajankohtaisia kuvia lataamme Instagramiin osoitteeseen @superlehti_super. Seuraa meitä myös liiton some-kanavissa!

LOVe-tenttiä kehutaan ja kauhistellaan

Joulukuun lehden juttu ja blogi lääkehoidon tentistä saivat hoitajat kertomaan kokemuksiaan ja mieliteitään SuPerin Facebook-sivulla. Tätä mieltä hoitajat olivat:

Lääkehoito on tärkeää osata, vaikkakin nykyään ollaan menty Anja-annospusseihin, jolloin lääkkeen tunnistaminen hankaloituu ja apteekki on jo tehnyt lääkevaihdoksia halvempaan tuotteeseen.

...

LOVe-tentti tehty jo kaksi kertaa onnistuneesti läpi. Hyvää kertausta lääkehoitoon. Kannatan.

...

Suoritettu hyväksytysti. Tosin lääkkeiden tunnistamista se ei takaa. Pillereiden ulkonäöt ja kaupanimet vaihtuvat useammin kuin monen sukat. Anjapussien sisältö on usein mysteeri ja sen mysteerin selvittämiseen kuluu aikaa.

...

Selvähän se, että osata pitää, ja mil-läs muulla sen varmistat. LOVe on hyvä asia. Ei ollut ollenkaan vaikea tentti.

...

LOVe tehty. Kannatan osaamisen varmistamista määräajoin.

...

Turhaan tarvitsee uusia niin usein. Aina

sama stressi päällä. Enpä ole juuri las-kuja tarvinnut.

...

Tentti suoritettu viimeksi lokakuussa. Minusta hyvä asia.

...

Ihan aiheellista päivittää tietoja ja oppia uutta.

...

Tehty ja hyvä olisi tenttiä usein, vaikka kolmen vuoden välein, mutta tärkeämpää olisi saada osallistua lääkkeiden jakoon. Näin tunnistaisi lääkkeitä ja huomaisi virheet lääkkeitä asiakkaille ja potilaille annettaessa.

...

Tarpeeksi vaativa. Huh! Onneksi kuu-kausi sitten tehty ja läpi meni. Mikä helpotus! Vaikka eläkeikä hämmöittää.

...

Sairaalassamme turha tentti. Perus- ja lähihoitajalla ei ole oikeutta osallistua lääkehoitoon.

...

Viime viikolla LOVe tehty, ei ollut paha. Ihan hyvä se on, kun tulee kerrattua asioita ennen tenttiä.

...

Ensi vuonna olisi aika mennä suoritta-

maan LOVe. Valmistumisesta tulee viisi vuotta. Meillä on onneksi hyvä, että heti valmistumisen jälkeen ei tarvitse LOVeä suorittaa. Ensi vuonna tulee viisi vuotta täyteen saman työnantajan palveluksessa.

...

Tänä syksynä suoritettu. Mutta miksi tarvitsee uusia viiden vuoden välein?

...

Tentti ensi viikolla, viisi vuotta edellisestä.

...

Kauhulla odotan seuraavaa kertaa. En ole matikkaihmissiä yhtään. Nytkin meni vasta kuudennella kerralla läpi. Olen jopa ajatellut, pitäisikö vaihtaa alaa, niin ei tarvitse LOVeä tehdä enää.

...

LOVe-tentti on tehty onnistuneesti kaksi kertaa ja viimeisestä on jo kaksi vuotta. Kinkkinen mutta hyvä ja tietysti koulussa aikanaan pari onnistunutta tenttiä, että tehty on LOVe.

...

Tehty on, jo toisen kerran, viiden vuoden välein. Asiallinen ja helppo juttu. Mehän tehdään lääkehoitoa töissä.

...

Tänään suoritettu hyväksytysti. Vanhan kertausta. Hyvä juttu.

Arviointimittarin avulla

IÄKKÄIDEN LÄÄKITYS KUNTOON

TEKSTI JA KUVA MINNA LYHTY

Epätasapainossa oleva lääkitys voi aiheuttaa ikäihmiselle muun muassa voimakasta väsymystä, huimausta, pahoinvointia, sekavuutta ja muistivaikeuksia. Kotihoidossa lähihoitaja on merkittävässä roolissa lääkehaittojen tunnistamisessa.

Kotihoidon asiakkaat ovat entistä iäkkäämpiä, huonokuntoisempia ja sairaampia, ja he käyttävät useita lääkkeitä. Lähihoitajien rooli asiakkaiden lääkehaittojen tunnistamisessa on merkittävä. He pystyvät jatkuvasti seuraamaan vanhuksen vointia ja toimintakykyä kotikäynneillä, toisin kuin lääkärit, jotka näkevät asiakasta vain pienen hetken.

Maarit Dimitrow kehitti väitöstyönään kotihoidon lähi- ja perushoitajien käyttöön tarkoitetun arviointimittarin, jonka avulla voidaan tunnistaa iäkkään lääkityksen keskeisimpiä riskejä. Mittari on 18 kohtaa sisältävä kyselylomake, jonka lähihoitaja täyttää yhdessä asiakkaan tai hänen omaisensa kanssa.

Arviointimittari sisältää kysymyksiä muun muassa terveydentilasta, lääkkeiden käytöstä ja hoitoon sitoutumisesta. Mittarin viimeisessä kohdassa hoitaja rastittaa toimenpiteet, joita hän suosittelee asiakkaalle epäiltyjen lääkehoidon ongelmien ratkaisemiseksi. Vaihtoehtoina ovat esimerkiksi käynti oman lääkärin vastaanotolla, lääkehoidon kokonaisarviointi ja lääkkeiden koneellinen annosjakelu.

– Mittarista tehtiin selkeä ja yksiselitteinen, jotta sitä voi käyttää normaalin työn ohessa nopeasti ja luotettavasti. Tutkimuksessa mukana olleet kotihoidon lähi- ja perushoitajat antoivat mittarista pääosin positiivista palautetta. Mittarin avulla he voivat viedä yh-

Maarit Dimitrow kehitti väitöstyönään arviointimittarin iäkkäiden lääkityksen ongelmien tunnistamiseen. Hänen mukaansa lääkehaitoille altistavat elimistön ikään-tymsuutokset, kasvava sairauksien ja lääkkeiden määrä sekä muut ikääntymiseen liittyvät seikat, kuten muistin heikkeneminen.

denmukaista ja luotettavaa potilastietoa lääkärille päätöksenteon tueksi.

Dimitrowin mukaan lääkityksen ongelmien tunnistaminen on yleisiä kotihoidon asiakkailla. Arviointimittari ohjaa hoitajia ja lääkäreitä lääkehoidon hyötyjen ja haittojen jatkuvaan seurantaan.

– Aina pitää ottaa huomioon se, onko asiakkaan oire lääkkeiden aiheuttama. Jos oire ei ole lääkehaitta, pitää selvittää, mistä se johtuu. Ilman tutkimuksia ei voi tietää, johtuuko oire lääkkeistä vai sairaudesta.

Dimitrow toivoo, että mittari otetaan mahdollisimman laajaan käyttöön. Hänen mukaansa käyttöönotto vaatii kuitenkin lyhyen koulutuksen, joka kehitettiin väitöskirjatyön yhteydessä. Mittarista tehdään parhaillaan jatkotutkimusta Lohjan kotihoidossa. ■

 TUTUSTU MAARIT DIMITROWIN
VÄITÖSKIRJAAN

 LUE YLEISLÄÄKÄRI-LEHDESSÄ JUL-
KAISTU ARTIKKELI VÄITÖSKIRJASTA

Työ- ja yksilövalmentaja Piia Ollila uskoo:

UNELMAT ON TEHTY TAVOITELTAVIKSI

TEKSTI JA KUVA MINNA LYHTY

Piia Ollila auttaa nuoria löytämään oman paikkansa työelämässä. Samalla hän kulkee sinnikkäästi kohti omaa ammatillista unelmaansa.

Piia Ollila siivoaa pöydältä pois lääkematematiikan harjoitelmamateriaaleja Opinpajassa Koulutuskeskus Salpauksessa Heinolassa. Hän on juuri auttanut muutamaa lähihoitajaopiskelijaa lääkematematiikan opiskelussa. Pöydällä on lääkepakkauksia, tabletin halkaisija ja lääkelaseja. Havainnollistamisen avulla teoreettisilta tuntuvat lääkelaskut muuttuvat ymmärrettäviksi.

Piia työskentelee työ- ja yksilövalmentajana Koulutuskeskus Salpauksessa. Hänen pääasiallinen tehtävänsä on tukea opiskelijoita arjen hallinnassa, mutta työhön kuuluu myös opinnoissa auttaminen. Hän työskentelee yhdessä toisen työ- ja yksilövalmentajan ja ammatillisen erityisopettajan kanssa Opinpajassa, joka käytännössä on pieni luokkahuone. Opinpajalla käy eri alojen opiskelijoita, myös lähihoitajaopiskelijoita.

Opiskelijat tulevat Opinpajalle ryhmänohjaajan, erityisopettajan, opon tai kuraattorin ohjaamana. Jokaiselle laaditaan yksiköllinen opiskelusuunnitelma. Opinpajalle tullaan erilaisten syiden vuoksi.

– Joku ei pysty keskittymään isossa ryhmässä ja tulee siksi tekemään jonkin kurssin tänne. Jollakin voi olla valmista kiinni yhdestä puuttuvasta kurssista, mutta siitä ei järjestetä opetusta enää lukukaudella. Hän voi suorittaa kurssin täällä meidän ohjauksessamme.

Opinpajalle pääsee myös TE-toi-

miston kautta, jos on jo keskeyttänyt opinnot, mutta haluaa jatkaa opintoja tai aloittaa toisen tutkinnon suorittamisen.

– Opinpajassa saamme kopin, jos opinnot eivät suju. Pohdimme yhdessä esimerkiksi sitä, mistä poissaolot johtuvat ja voisimmeko auttaa vai voiko joku muu auttaa. Kannustamme opiskelijaa suorittamaan edes kaikille kuuluvia opintoja, sillä ne saa luettua hyväksi, jos haluaa vaihtaa opintolinjaa.

ETTEI YKSIKÄÄN SYRJÄYTYISI

Piia Ollila on huomannut, ettei ammatinvalinta mene aina kerralla nappiin. Hän tekee opiskelijoiden kanssa ammatinvalintatestejä ja vie opiskelijoita tutustumaan oman oppilaitoksen ja muiden oppilaitosten opintolinjoihin. Tavoitteena on, että jokainen löytäisi itselleen sopivan ammatin.

Piia on linkki oppilaitoksen ja kunnan etsivän nuorisotyön välillä. Hän on Sismän ja Hartolan kuntien palkkaama työntekijä, toinen työ- ja yksilövalmentaja saa palkan Heinolan kaupungilta.

– Opinpajan tarkoituksena on, että nuori saa avun yhdestä paikasta. Olen yhteydessä kunnan etsiviin nuorisotyöntekijöihin, jotta pysymme puolin ja toisin kartalla, miten nuoret voivat. Pyrimme siihen, ettei yksikään nuori syrjäytyisi.

Piia arvostaa sitä, että Opinpajalla hänellä on aikaa opiskelijalle. Hänen mukaansa parasta työssä on se, kun nuori saa onnistumisen kokemuksen.

– Iloitsemme siitä, kun opinnot menevät eteenpäin tai opiskelija löytää mieluisan harjoittelupaikan.

Piia kokee työssään vahvuudekseen vuorovaikutustaidot.

– Kohtaan ihmiset sellaisena kuin he ovat ja olen heille läsnä. Joku nuori ei ehkä koskaan puhu juuri mitään tai ota katsekontaktia. Kun hän tulee juttelemaan kanssani, olen saanut hänen luottamuksensa. Silloin tunnen, että olen onnistunut työssäni.

VANHAINKODIN OVESTA SISÄÄN

Piia Ollilan oma ammatinvalinta kävi helposti, sillä hän on aina halunnut sosiaali- ja terveystalolle.

– Jo ihan pienenä hoidin nukkeja. Olen aina ollut empaattinen, hellä ja huolehtiva. Yläasteella olin TET-jakson sairaalassa ja tiesin haluavani hoitajaksi.

Koulutuksen tärkeys ei kuitenkaan vielä yläasteella ollut hänelle selvä.

– Peruskoulun jälkeen ajattelin, että kävelen vanhainkodin ovesta sisään ja he ottavat minut sinne töihin. Ei se mennyt kuitenkaan ihan sillä tavalla.

Piia pääsi muutaman kuukauden kestävään työkokeiluun vanhusten ryhmäkotiin, kävi sen jälkeen talouskoulun ja haki lähihoitajakoulutukseen. Opiskelu tuntui mielekkäältä, koska hänellä oli jo kokemusta vanhustyöstä.

Valmistumisen jälkeen hän aloitti työt muistisairaiden ryhmäkodissa. Hän piti ihmisläheisestä työstään, mutta jokin hiersi.

– Sanoin itseni irti vakituisesta työ-

Piia Ollilan määräaikaiset työsuhteet ovat mahdollistaneet sen, että hän on saanut työskennellä sosiaali- ja terveysalalla laajalaisesti. Piia haluaa opettajaksi, joten kaikesta työkokemuksesta on hyötyä.

suhteesta kolmen vuoden jälkeen. Kylästyin siihen, ettei minulla ollut aikaa muuhun kuin perushoittoon. Olin hakeutunut työhön siksi, että voin kohdata vanhukset yksilöllisesti.

Piia alkoi tehdä sijaisuuksia erilaisilla osastoilla ja koki kehittyvänsä ammatillisesti. Hän pääsi tekemään työtä kuntouttavalla työotteella ja oppi erilaisia hoitotoimenpiteitä. Hänelle syntyi uusi into hoitotyöhön.

Kun Piialle tarjottiin sijaisuutta kehitysvammaisten ryhmäkodissa, hän otti sen vastaan, vaikka oli aina ajatellut, ettei kehitysvammatyö ole hänen alansa.

– Pidin siitä työstä valtavasti. Pääsin tekemään myös lähiesimiehen ja avohoidon ohjaajan sijaisuuksia. Vedin erilaisia ryhmiä ja hoidin hallinnollisia tehtäviä.

OPPILAITOKSESSA SYNTYY UNELMA

Kun sijaisuus kehitysvammaisten parissa loppui, Piia Ollilalle tarjottiin mää-

räaikaista työtä koulunkäynninohjaajana Koulutuskeskus Salpauksessa. Hän ei epäröinyt tarttua jälleen uuteen haasteeseen, vaikka esikuvia työhön ei ollut. Kun hän opiskeli lähihoitajaksi, oppilaitoksessa ei ollut ohjaajia.

Piia työskenteli enimmäkseen lähihoitajaopiskelijoiden ryhmässä, jonkin verran myös muiden alojen ryhmissä.

– Autoin opiskelijoita opinnoissa. Joskus jaoinne opettajan kanssa ryhmän puoliksi ja opetimme hoitotyötä pienemmissä ryhmissä. Esimerkiksi opettaja opetti katetrointia ja minun kanssani opiskelijat harjoittelivat potilaiden pesemistä.

Piia pääsi tekemään myös tuntiohjaajan sijaisuuksia aikuiskoulutuksessa kahtena kesänä.

– Tajusin, että haluan opiskella opettajaksi. Selvitin, että tarvitsen ammatikorkeakoulututkinnon. Siksi hain sosionomiopintoihin.

Piia oli ohjaajana yhteensä kolme vuotta. Sinä aikana hän suoritti koulunkäyntiavustajan erikoisammattitut-

kinnon ja aloitti sosionomiopinnot. Osan opiskeluaajastaan hän keskittyi kokopäiväisesti opintoihin.

Viimeisenä opiskeluvuotenaan Piia työskenteli lastentarhanopettajana. Hän palasi Salpaukseen töihin lokakuussa. Hänen haaveensa opettajan työstä on vain vahvistunut vuosien aikana.

– Olen opiskellut kasvatustiedettä avoimessa yliopistossa. Aion hakea yliopistoon opiskelemaan joko sitä tai sosiaalialaa. Maisterin tutkinnon jälkeen haluan opettajan pätevyuden.

Vaikka Piia on jatkanut opintojaan, hän on halunnut pysyä superilaisena.

– Minussa on myös hoitaja. Haluan pysyä ajan tasalla hoitotyön ajankohdaisista asioista. Olen pysynyt SuPerissa myös siksi, että olen ollut tyytyväinen liittoon. Kun olen kysynyt jotakin, olen saanut vastauksen joko samana tai seuraavana päivänä. ■

VIRKISTYSTÄ
VAIKKA
VÄKISIN
– OSA 2!

Vuorovaikutus työpaikalla
– mutta minun, sinun vai yhteistä?

► [youtube.com/superliitto](https://www.youtube.com/superliitto)

SUPER

YLPEÄNÄ ESITTÄÄ:

Opinto- päivät

14.–15.2.2017
TAMPERE

Alustava ohjelma. Muutokset mahdollisia.

Tiistai 14.2.2017 klo 8.30–17

- 8.30 Ilmoittautuminen ja aamukahvi
10.00 Päivien avaus / Puheenjohtaja Silja Paavola, SuPer
10.20 Vuorovaikutusta työpaikalla – mutta minun, sinun vai yhteistä? FT Yrjö Lauranto, Helsingin yliopisto
11.50 Lähihoitajana nuorten vastaanottokeskuksessa
Lähihoitaja Majeed Ibrahim Abbas
12.10 Lounas
13.30 Kolmantena pyöränä päihteet – vaikuttaako hoitosuhteeseen? Johtava ylilääkäri Kaarlo Simojoki, A-klinikkasäätiö
15.00 Kahvi
15.30 La Carita -säätiö palkitsee vanhustyön innovaatiot
15.45–17.00 Vuorotyö, terveys ja palautuminen – miten saamme parempia vuorolistoja? Professori Mikko Härmä, TTL

Keskiviikko 15.2.2017 klo 9–15

- 9.00 Täyttä elämää muistisairauden kanssa – matkamuistoja Hollannin dementia kylästä / YTM Leena Kaasinen
10.10 Sydämen asialla – saattajana viimeisellä matkalla
Lähihoitaja Maaret Ollila
10.40 Hoitotahto – oma tahto / LT, geriatrian erikoislääkäri, Lauri Seinelä, Tampere
11.15 Lounas
12.15 Asiakkaalla on oikeus? Ajatuksia itsemääräämisoikeudesta / Kehitysvammaliiton asiantuntija
13.15 Kahvi
13.45–15.00 Meitä on moneksi – näkyvä ja näkymätön kulttuuri hoitotyössä / Riku Rantala, Madventures

Opintopäivien päätteeksi

Toimittaja, rikostoimittaja, tuottaja, palkittu esiintyjä... **Riku Rantala** tunnetaan muun muassa tv-sarjoista Madventures ja Docventures.

Luennoitsijana Riku on mukaansatempaava ja persoonallinen. Rikun luennot motivoivat, herättävät ajatuksia ja inspiroivat monenlaista yleisöä.

OSALLISTUMISMAKSUT	2 päivää	1 päivä
SuPerin jäsenet	220 €	150 €
Opiskelijat, työttömät ja eläkeläiset	140 €	100 €
Ei-jäsenet	270 €	200 €

Osallistumismaksu sisältää luennot, jaettavan materiaalin, lounaat ja kahvit (alv 0 %). **Mikäli työnantajasi maksaa osallistumismaksun, selvitä tarkka laskutusosoite.**

Ilmoittaudu sähköisellä lomakkeella osoitteessa
my.surveypal.com/opintopaivat2017

Viimeinen ilmoittautumispäivä on 15.1.2017.

Lisätietoja: www.superliitto.fi

superliitto #opintopäivät

KANSALLINEN
LÄHIHOITAJA-
PÄIVÄ 27.1.

Super- ammattilainen tekee hyvää!

superliitto #lähihoitajapäivä

SUPERILAISILLE MAKSUTON

-HYVINVOINTIVALMENNUS!

SUOSITTELE SUPERIA
– SINUT PALKITTAAN!

HUIPPUHYVÄT
JÄSENEDET
JA PARASTA
EDUNVALVONTAA!

LIITY SUPERIIN:
SUPERLIITTO.FI/JASENYYS

YRITTÄJYYS KIINNOSTAA YHÄ USEAMPAA SUPERILAISTA

TEKSTI MINNA LYHTY

Kiinnostaisiko hoiva-alan yrittäjyys? Yrittäjänkin kannattaa pysyä jäsenenä SuPerissa, sillä liitto tukee yrittäjäksi ryhtyviä ja auttaa verkostoitumaan.

SuPerin yrittäjäjäsenten määrä on jatkuvassa kasvussa. Superilaiset perustavat muun muassa kotihoitoa, jalkojenhoitoa ja hierontaa tarjoavia yrityksiä. Päätoimisia yrittäjäjäseniä on jo yli 200.

– Harva hoitaja perustaa yrityksen siksi, että haluaa tehdä vain bisnestä. Usein syynä on se, että on kyllästynyt siihen, ettei voi palkkatyössään hoitaa niin hyvin kuin haluaisi tai ettei voi käyttää työssään koko ammattitaitoaan. Yrittäjyyteen houkuttelee myös työn itsenäisyys, SuPerin järjestöasian tuntija Paula Soivio kertoo.

ITSENÄISIÄ AMMATINHARJOITAJIA

Suurin osa superilaisista yrittäjistä on itsenäisiä ammatinharjoittajia. Heidän yritysmuotonaan on toiminimi. Myös osuuskunnat ovat yleistyneet.

– Ympäri vuorokautisen hoivakodin perustaminen on monimutkaisempaa, sillä se on luvanvaraista toimintaa. Hoivakodissa pitää olla toiminnasta vastaava henkilö, jonka täytyy olla esimerkiksi sairaanhoitaja tai fysioterapeutti.

Jotkut superilaisista ovat päätoimisia

yrittäjiä, toiset sivutoimisia. Päätoimiset yrittäjät eivät voi kuulua Super työtömyyskassaan, mutta sivutoimiset voivat. Muuten yrittäjäjäsenet saavat kaikki samat edut kuin muutkin jäsenet. Lisäksi he saavat muita etuja.

– SuPerista saa henkilökohtaista neuvontaa, kun suunnittelee yrityksen perustamista tai pyörittää yritystoimintaa. Järjestämme yrittäjille alakohtaista koulutusta ja tarjoamme verkostoitumismahdollisuuden muiden yrittäjien kanssa. Yrittäjäjäsenet voivat myös osallistua maksutta vuosittaiseen STTK:n yrittäjäpäivään. Lisäksi superilaiset voivat käyttää Suomen Yrityskummien palveluita. Yrityskummi toimii mentorina, antaa vertaistukea ja auttaa kehittämään yritystoimintaa.

Rahanarvoista etua saa myös siitä, että SuPerin yrittäjäjäsenyyteen kuuluvat potilasvakuutus, ammatillinen vastuuvakuutus ja oikeusturvavakuutus.

– SuPerissa on ammattiliittojen edullisin jäsenmaksu yrittäjäjäsenille, vain 10 euroa kuukaudessa. Jo pelkästään potilasvakuutuksen ottaminen maksaa noin 60 euroa vuodessa, ellei saa sitä liitosta.

Soivio uskoo, että yrittäjyys hoiva-

alalla lisääntyy. Lähihoitajilla on sellaista osaamista, jolle on kysyntää.

– Monella ikääntyvällä on maksukykyä. He toivovat, että heidän luonaan käy aina sama hoitaja ja he ovat valmiita maksamaan siitä.

Myös palvelusetelijärjestelmä antaa mahdollisuuden yrittäjyyteen. Jos soteuudistus parantaa asiakkaan valinnanvapautta, yrittäjillä on erinomaiset mahdollisuudet myydä palveluitaan.

KULUT VOIVAT TULLA YLLÄTYKSENÄ

Paula Soivio on huomannut, että monen yrittäjän haasteina ovat sopimusten neuvottelu ja palvelujen hinnoittelu oikein. Vaikka yritystoiminta ei tarvitsisi tiloja, kuluja on paljon.

– Jos lähihoitaja saa 2 500 euroa bruttona kuukaudessa, yrittäjän pitää tienata se kolminkertaisena, jotta hänelle jää käteen suurin piirtein yhtä paljon. Se tulee monelle yllätyksenä. Yrittäjän pitää maksaa verojen lisäksi muun muassa eläke-, työttömyysturva- ja sosiaaliturvamaksut.

Soivion mukaan yrittäjyys tarjoaa monelle kuitenkin riittävän toimeentulon.

– Jos on halukkuutta yrittäjyyteen, se on loistava uravaihtoehto. SuPer-yrittäjät ovat tyytyväisiä valintaansa.

HARVA HOITAJA PERUSTAA YRITYKSEN SIKSI, ETTÄ HALUAA TEHDÄ VAIN BISNESTÄ.

JOS OLET KIINNOSTUNUT YRITYKSEN PERUSTAMISESTA TAI TARVITSET NEUVOJA YRITYSTOIMINTAAN, VOIT OTTAA YHTEYTTÄ: PAULA.SOIVIO@SUPERLIITTO.FI TAI LAURI.KAMARI@SUPERLIITTO.FI

 LUE LISÄÄ YRITTÄJÄJÄSENNYDESTÄ SUPERIN VERKKOSIVUILTA

PIENIÄ ILOJA

hyvää, kivaa ja kaunista
Yhteydenotot marjo.sajantola@superliitto.fi

UUDET TUULET TAMMIKUUSSA

KAUNISTA KIERRÄTYSTÄ

Dimpa-jätteidenlajittelukasseilla saa esimerkiksi palautuspullot ja lehdet siististi pois silmistä odottamaan kierrätystä. ■ WWW.IKEA.FI

LOISTAVA PIPOIDEA

Laadukkaat heijastavalla painatuksella koristetut pipot ovat kotimaista käsityötä. ■ WWW.NETTIHATTU.FI

ENEMMÄN KUIN KORU

Hopeinen Kalevala Buddy -koru toimii älypuhelimien ja ilmaiseksi ladattavissa olevan mobiilisovelluksen avulla pikaviestimenä esimerkiksi lähipiirille. Kevyellä painalluksella voi lähettää sijaintitietonsa ja itsemäärittelyn tekstin. Pitkällä painalluksella lähtee hätäviesti sijaintitiedon kanssa määritellyille vastaanottajille ja samalla lähtee myös tekstiviesti haluttuun puhelinnumeroon. Koruun on tulossa myös aktiivisuusseuranta vuoden 2017 aikana. ■ WWW.KALEVALAKORU.FI

Tammikuussa aloitetaan uusi elämä tai ainakin uusi harrastus. Kuntosalit täyttyvät, mutta myös pulkkamäessä kunto kohoaa. Kotiinkin haluaisi hankkia jotain uutta kivaa.

MEHUA MUKAAN

Aten Marja-Aitta valmistaa mustaherukkamehunsäsataprosenttisesti kotimaisista mustaherukoista kylmäpuristamalla, eivätkä mehut sisällä lainkaan lisättyä vettä. Tuote on säilöntäaineeton. Mehua on sokeoimattomana ja kevyesti sokeroituna. Myynnissä esimerkiksi Stockmanilla ja Lidlissä. ■

JOKO MAISTOIT?

Ulkoilun jälkeen nautitaan tummaa tuoksuvaa kahvia. Pauligin Juhla Mokka Tosi Tumma on syvän paahteinen sataprosenttinen arabica-kahvisekoitus. Sen maussa on mehevää marjaisuutta ja makeaa hapokkuutta. ■ WWW.PAULIG.FI

MÄKEEN JA MENOKSI

Kotimaisella ahkiolla on markkinoiden parhaat liukuominaisuudet ja sen reilu vetokahva helpottaa vetämistä. Metallijalaket tuovat ahkiolle lisää käytökäytökä. Loppuun kuluneet jalaket voi poistaa ja jatkaa tuotteen käyttöä tavallisena ahkiona. ■ WWW.PLASTEX.FI

TYYLIÄ TISKAUKSEEN

Musta5101-tiskiharjan runko on valmistettu uusiokäyttöön rohkeita ylijäämämateriaalista. Käytetyn harjan voi lähettää tehtaalte takaisin kiertoön. Musta5101-käsitiskiaineen kaikki raaka-aineet ovat helposti biologisesti hajoavia. Tuoksuna on mustikka. Myynnissä muun muassa WWW.HERTTANEN.FI. ■

Ymmärtää kremppeja

Sylvi Lindberg, 95, on pitkäaikaishoidossa Paraisilla Malmkullan vuodeosastolla. Hänellä on oma huone ja halutessaan hän pääsee muiden seuraan yhteisiin tiloihin.

Millaista täällä on olla potilaana?

– Tämä on hyvä paikka. Hoitajat ovat kivoja kaikkia kohtaan. Saan apua, kun tarvitsen. En enää halua tehdä paljon töitä. Haluan olla vähän vapaa ja huilata.

Missä olette olleet töissä?

– Paraisten kalkkitehtaan keittiössä. Se oli hyvä työpaikka, vaikka tietysti oli joskus hieman raskasta mennä aamulla sinne. Siellä söi ensin työväki, sitten herrat. Jotkut olivat hieman nirsoja.

Onko täällä hyvää ruokaa?

– Melko hyvää, vaihtelevaa ruokaa. Aina ei tarvitse olla hienoa tarjottavaa.

Millainen on hyvä hoitaja?

– Sellainen, joka ymmärtää vanhuksen kremppeja.

Onko hoitajilla kiirettä täällä?

– Joskus. He tekevät minkä ehtivät. Aina ei voi pyytää mitä vain. Täytyy odottaa vähän, koska täällä on monta potilasta.

Miten aika kuluu osastolla?

– Luen paljon lehtiä ja kirjoja. Menen ulos, jos on seuraa. Yksin en mene ulos, koska voin kaatua. Ystäväni ja lapseni käyvät täällä usein.

Kaipaatteko omaan kotiin?

– En, koska en pärjää yksin kotona. Minun pitää olla täällä. Tykkään olla täällä, koska pidän ihmisistä.

MALMKULLAN VUODEOSASTOLLA ON YHTEENSÄ 55 HOITOPAIKKAA. MALMKULLASSA HOIDON TARVE VAIHTELEE VÄLIAIKAISESTA PITEMPAAIKAISEEN. HOITOTYÖN TAVOITTEENA ON EDISTÄÄ KUNTOUTUMISTA JA YLLÄPITÄÄ POTILAAN OMATOIMISUUTTA.

TEKSTI JA KUVA MINNA LYHTY

Tapaturmia sattuu nuorille miehille

Tapaturmaisesti kuolleista alle 25-vuotiaista kolme neljäsosaa on poikia tai nuoria miehiä.

IMAGE

Suurimmillaan tapaturmaisten kuolemien osuus on sekä tytöillä että pojilla 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä. Vuosittain tapaturmaisesti kuolee keskimäärin 114 alle 25-vuotiasta. Eniten nuoria kuolee tapaturmaisesti liikenneonnettomuuksissa, toiseksi eniten päihteiden ja lääkkeiden kautta.

Itsemurhat ovat Suomessa toinen yleinen kuolemansyy 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä. Vuosittain noin sata alle 25-vuotiasta nuorta tekee itsemurhan. ■

Hoitaminen esillä tv-sarjassa

TV1 esittää parhaillaan terveydenhuollon maailmaan sijoittuvaa ohjelmasarjaa Elossa 24h. Kyseessä on seitsemän puolen tunnin jaksoa. Hoitohenkilökunnassa työtä esittelevä sarja kuvattiin 21. syyskuuta.

Viimeinen jakso esitetään lauantaina 7. tammikuuta, mutta koko ohjelmasarja näkyy Yle Arenassa 3 vuoden ajan.

Ohjelmassa kurkistetaan sairaanhoidon ja terveydenhuollon maailmaan. Mukana on kirurgiaa, synnytyksiä ja

ambulansseja. Ohjelmaa teki 40 kameraryhmää Helsingistä Rovaniemelle. ■

Joka kymmenes hyväksyy raiskauksen

Euroopan Unionin julkaiseman Eurobarometrin mukaan 11 prosenttia suomalaisista hyväksyy raiskauksen joissakin olosuhteissa. Raiskauksiin liittyvät virheelliset uskomukset siirtävät väki-

vallan syytä tekijältä uhrille.

Eurobarometri paljasti osan vastaajista kokevan, että uhrin vapaaehtoisesti mukaan lähteminen esimerkiksi juhlista tai tutustumistilanteesta, uhrin päihetyksistä tai tietynlainen pukeutuminen oikeuttavat tietyissä tilanteissa yhdyntään ilman toisen suostumusta. Tosiasiassa mikään edellä mainituista ei oikeuta tai lievennä väkivaltaa.

Yhteiskunnassa vallitsevat asenteet vaikuttavat sekä kynnykseen ilmoittaa väkivallasta poliisille että uhrin mahdollisuuksiin hakea apua sosiaali- ja terveyspalveluista. ■

JOO PA JOO...

”Ammattiyhdistysliike kiristää ja uhkailee ja terrorisoi parlamentaarista demokratiaa.”

LIIKEMIES KYÖSTI KAKKONEN

WWW.KARJALAINEN.FI 7.12.2016

Vertailu

TAMMIKUU

7–17-vuotiaat suomalaiset tekivät vuonna

2015 yhteensä

1 063 694

hammaslääkärikäyntiä terveyskeskuksissa.

18–24-vuotiailla

vastaavia käyntejä oli

275 466 kappaletta.

THL

Paavo Uusoksa, UllaMaija Kiiskinen ja Eeva Niemeläinen katsovat, mitä kummaa Wagner tänään keksii.

Viivi ja Wagner naurattavat Joensuussa

TEKSTI JA KUVA MARJO SAJANTOLA

Koivulan päiväkahvihetken täydentää sanomalehti Karjalainen ja etenkin Viivi ja Wagner. Sarjakuvaa ei sovi sijaistenkaan unohtaa, siitä asukkaat pitävät huolen.

Joensuun Sireenipihan Koivula tarjoaa tuettuja asumispalveluita 15 ikäihmiselle. Tilat valmistuivat vuosi sitten, ja asukkaat muuttivat taloon tuoden mukanaan tärkeän päivärutiinin edellisestä asuinyhteisöstään. Sanomalehti Karjalaisesta luetaan päiväkahvila uutiset ja tapahtumat, ja lukuhetken kruunaa sarjakuva Viivi ja Wagner. Se jaksa naurattaa aina.

– Tapa siirtyi asukkaiden ja työntekijöiden mukana tänne Koivulaan. Olen ollut työkierrossa tämän saman talon toisella osastolla, Pajulassa, mutta siellä asukkaat lukevat lehden itse aamusella. Toki asukkaiden saavuttua lounaalle voimme lukea myös yhdessä lehteä, mutta siellä ei ole tätä sarjakuvaperinnettä, lähihoitaja UllaMaija Kiiskinen kertoo.

Hän jatkaa, että jokainen työntekijä lukee tietenkin lehteä omien mieltymystensä mukaan. Asukkaat kommentoivat uutisia ja tapahtumia. Viivistä ja Wagnerista keskustellaan ihan samoin kuin mistä tahansa muusta lehden jutusta. Lukupiiri myös huomauttaa asiasta, jos uusi työntekijä on jättää sarjakuvan väliin.

– Se on yhtä tärkeä kuin päivän sää ja nimipäivät. Vaikka siellä välillä on selaista tuhmaakin huumoria, sekin meitä naurattaa. Tänään kurkistin jo etukäteen, mikä päivän sarjakuva on ja onneksi onkin ihan hauska juttu, hän nauraa.

Säännöllisesti toistuvat asiat luovat osaltaan yhteisön rauhaa. Arki-iltapäivisin katsellaan televisiosta kotimaisia elokuvia kuten tänäänkin. Ruokasalisakin istuu jo joitakin asukkaita hyvissä ajoin odottamassa päiväkahvia.

UllaMaijaa jo vähän patistellaan kahvin keittoon. Nuorempana ihmisenä hän voisi edes alkaa laittaa kuppeja pöytiin, komennetaan pöydästä. UllaMaija lupaa, että puoli kolmelta saadaan kahvia.

– Aamukahvikaan ei ole niin tärkeä kuin tämä päiväkahvi, koska aamulla jokainen heräilee omia aikojaan. Pyrimme siihen, että kaikki syövät täällä pöydän ääressä, jos kunto vain sen sallii. Kun ollaan yhdessä, jutellaan paljon. On ystävyysuhteita ja niitä syntyy lisää. Asukkaat tuntevat toisensa ja opastavat, jos joku on levoton ja etsii omaa kammariaan.

Lähestyvä kahviaika saa huoneissaan

ruokalevolla olleetkin saapumaan paikalle, Paavo Uusoksa ja Eeva Niemeläinen muiden mukana.

Paavo Uusoksa muutti Joensuuhun vuonna 1957. Siitä asti sanomalehti Karjalainen on kuulunut hänen päivittäisiin rutiineihinsa, kuten ristisanojen ratkomisenkin. Hän ei osaa sanoa, mikä sikahuumorissa naurattaa, mutta se on kuitenkin hauskaa.

– Sellaista miehen ja naisen välistä juttua, mutta ei meillä vaimon kanssa tuollaista ole.

Eeva Niemeläinen laskee, että hän on kuulunut lehden lukijakuntaan jo 81 vuotta. Hän oli neljän vanha, kun vuotta vanhempi sisko luki hänelle Karjalaista.

– Eihän ilman Karjalaista voi elääkään, hän vitsailee.

Mikäs sitten sikahuumorissa naurattaa?

– Mitäs hölmöä se Wagner tänään tekikään. Se aina käryää niistä hölmöyksistä. Viivi on aina se noheva puoli, hän tiivistää.

UllaMaija alkaa auttaa kahvitarjoilussa. Kahvi on hyvää ja pulla tuoretta. Kohta luetaan lehteä. ■

ONKO SINUN TYÖPAIKALLASI KÄYTÖSSÄ JOKIN ITSE KEHITETTY NIKSI, JOKA AUTTAA ARJEN TYÖSSÄ? VINKKAA SIITÄ LEHELLE SÄHKÖPOSTILLA SUPER-LEHTI@SUPERLIITTO.FI. KIRJOITA VIESTIN VIITEKENTTÄÄN "MEIDÄN JUTTU".

SUPERIN JÄSENMAKSUT 2017

Huom! Ilmoita jäsenyksikköön, kun jäsenyytesi tulee muutoksia, esimerkiksi kun jätät äitiysvapaalle tai elämäntilanteesi muuttuu muutoin. Tee ilmoitus verkkosivujen www.superliitto.fi sähköisessä jäsenpalvelussa tai kohdasta: Jäsenyys > Jäsentietojen päivitys. Jäsenmaksu on verotuksessa vähennyskelpoinen.

TYÖSSÄ OLEVA VARSINAINEN JÄSEN

Jäsenmaksu on 1,2 % bruttopalkasta.

ULKOMAILLA

Kun asut ulkomailla, jäsenmaksusi on 6 €/kk.

Kun työskentelet ulkomailla alle 3kk, jäsenmaksu on 1,2 % bruttopalkastasi.

OPISKELIJA

SuPerin opiskelijajäsenyys on maksuton aina valmistumiseen asti.

JATKO-OPISKELIJA

Jäsenmaksu on 6 €/kk.

Jos olet töissä opiskeluaikanas, on jäsenmaksu 1,2 % bruttopalkastasi eikä 6 €:n kuukausimaksua tarvitse erikseen suorittaa.

YRITTÄJÄ TAI YKSITYINEN PERHEPÄIVÄHOITAJA

Yrittäjänä toimivan jäsenen jäsenmaksu on 10 €/kk.

ELÄKELÄINEN

Vanhuuseläkkeellä olevan jäsenmaksu on 10 € vuodessa. Osa-aikaeläkeläisen jäsenmaksu on 1,2 % bruttopalkasta.

Työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeellä tai kuntoutustuella olevat ovat jäsenmaksuvapautettuja.

TYÖSTÄ VÄLIAIKAISESTI POISSA OLEVA/ KOTONA OLEVA JÄSEN

Jos et ole työnhakijana TE-toimistossa, on jäsenmaksusi 6 €/kk.

TYÖTÖN

Kun saat korvausta Kelasta, hae jäsenmaksuvapautusta.

Kun saat Super työttömyyskassalta ansio-päivärahaa, perii kassa jäsenmaksun suoraan päivärahasta.

ÄITIYS- TAI ISYYSVAPAA, HOITOVAPAA

Kelan maksamalta ajalta hae jäsenmaksuvapautusta.

Palkalliselta ajalta jäsenmaksu on 1,2 % bruttopalkasta.

Lue lisää jäsenmaksuvapautuksista ja jäsenmaksun maksamisesta osoitteessa www.superliitto.fi tai skanna QR-koodi. ▶

Työehtosopimusten tarkoitus

Mitä yleissitovuus tarkoittaa ja miksi se on tärkeää?

Työehtosopimukset ovat ammattiliittojen ja työnantajien välillä tehtyjä sopimuksia alan palkoista ja työsuhteen vähimmäisehdoista, kuten työajoista, vuosiloman pituudesta ja sairausajan palkanmaksusta.

Työehtosopimuksilla on sovittu alakohtaisesti työsuhteen ehdoista lain tasoa paremmin. Työehtosopimuskauden aikana tulee taata työrauha työehtosopimuslalla. Sopijaosapuolten on valvottava sopimusten noudattamista.

Työehtosopimus voi olla joko normaalisitova tai yleissitova. Normaalisitovat työehtosopimukset velvoittavat sopimuksen allekirjoittaneita osapuolia tai niitä, jotka kuuluvat työnantajajärjestykseen, joka on solminut työehtosopimuksen. Työehtosopimuksen yleissitovuus tarkoittaa sitä, että niitä määrättyjä, joista on sovittu valtakunnallisessa, asianomaista alaa edustavassa työehtosopimuksessa, on myös järjestäytymättömän työnantajan noudatettava.

Samoin kuin työntekijät voivat järjestäytyä ammattiliittoon, myös työnantajat voivat järjestäytyä työnantajaliittoihin. Suurin osa suomalaisista työnantajista onkin järjestäytynyt, joten ne noudattavat työehtosopimuksia niiden normaalisitovuuden perusteella. Lähes kaikki SuPer ry:n jäsenet ovat jonkin työehtosopimuksen piirissä.

YLEISSITOVUUDEN EDELLYTYKSET JA VAHVISTAMINEN

Yleissitovalla työehtosopimuksella tarkoitetaan siis työehtosopimusta, jota jokainen alalla toimiva työnantaja on ehtojen vähimmäistasona velvollinen noudattamaan solmimissaan työsuhteissa. Yleissitova työehtosopimus on pakottava, eikä siitä voida poiketa, ellei työehtosopimuksessa ole erikseen mainintaa mahdollisuudesta sopia toisin.

Työsopimuksella voidaan toki sopia työehtosopimusta paremmista työntekijälle edullisista ehdoista. Työnantaja ja työntekijä voivat sopia esimerkiksi työehtosopimuksen mukaista peruspalkkaa korkeammasta palkasta.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön yhteydessä toimiva Työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunta vahvistaa päätöksellään, onko valtakunnallinen työehtosopimus yleissi-

tova. Yleissitovuus määritellään kullekin työehtosopimukselle erikseen määritellyksi ajaksi.

Yleissitovuuden vahvistamisessa perusteena pidetään sopijaosapuolten edustavuutta eli käytännössä sitä, kuinka moni alan työntekijöistä kuuluu sopimuksen tehneeseen ammattiliittoon. Yleensä edellytyksenä on pidetty sitä, että vähintään puolet työntekijöistä on järjestäytynyt. Myös sillä, kuinka moni alan yrityksistä kuuluu sopimuksen tehneeseen työnantajaliittoon, on merkitystä.

Jos alan työehtosopimus on vahvistettu yleissitovaksi, sitä on näin ollen noudatettava työnantajaliittoon kuulumattomissa kyseisen alan yrityksissä.

MIKSI YLEISSITOVUUS ON TÄRKEÄÄ?

Yleissitovuus takaa palkansaajille työnteon vähimmäisehdot kaikissa työpaikoissa ja varmistaa samalla, ettei yritysten välinen kilpailu pääse vääristymään työehtoja polkemalla. Yleissitovuus takaa tasavertaiset kilpailuolosuhteet yrityksille. Tästä hyötyvät rehellisesti toimivat yritykset.

Ilman yleissitovuutta, voisi tilanne työmarkkinoilla olla se, että jokainen työntekijä tai työntekijäryhmittymä neuvottelisi työnantajaliittoon kuulumattomissa yrityksissä oman työpaikkansa tai oman sektorin työehdot kokonaisuudessaan. Tämä loisi epävakautta työmarkkinoille.

Työehdoista sopiminen on perinteisesti ollut työmarkkinaosapuolten välinen asia ja sellaisena se halutaan edelleen säilyttää. Työmarkkinaympäristön ennustettavuus on tärkeää niin työntekijöille kuin työnantajillekin. Yleissitovuuden säilyttäminen on äärimmäisen tärkeää, jottei työmarkkinoiden joustoa synnytetä vähimmäisehtojen polkemisella ja, ettei työehtojen kirjavuus lisäänty hallitsemattomasti alan sisällä.

SuPer ry neuvottelee yksityisellä sektorilla työehtosopimukset Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry:n nimissä. Yleissitovia työehtosopimuksia yksityisellä sosiaalija terveyspalvelualalla ovat Yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimus ja Terveyspalvelualan työehtosopimus. ■

MARI LEISTI
LAKIMIES

Työkyvyn johtaminen ja uudelleen sijoittaminen

Lähivuosien sote- ja maakuntauudistus koskettaa tuhansien ihmisten työtä ja kaikkien kansalaisten palveluja. Henkilöstön työolot ja hyvinvointi ovat avainasemassa, kun julkisen alan työpaikoilla varaudutaan muutoksiin. Tässä muutoksessa on tärkeää turvata työntekijöiden turvalliset työolot ja jaksaminen, etenkin kun tiedetään, että kunta-alalla henkilöstön kiire ja henkinen rasitus ovat lisääntyneet vuosikymmenten kuluessa.

Samalla myös eläkeuudistus edellyttää, että henkilöstö jatkaa pitkään työssään. Kaikki tämä asettaa vaatimuksia esimiestyölle. Esimiehiltä edellytetään parempia muutosjohtamisen taitoja. Muutosjohtamiseen kuuluu hyvien johtamiskäytäntöjen lisäksi oikeudenmukainen ja ihmisläheinen toimintatapa.

Sairauspoissaolot ja työkyvyttömyys aiheuttavat Suomessa jopa viiden miljardin euron menetykset vuodessa Tekemätön työ 2015 -vuosiraportin mukaan. Työntekijöiden työkykyyn panostamalla ja tehokkaalla, hyvällä työkykyjohtamisella saataisiin aikaan mittavat säästöt. Kyseisen raportin mukaan parhaat yritykset saivat euron työkykypanoksella kuuden euron nettotuoton. Professori Guy Ahosen mukaan hyvällä henkilöstöjohtamisella voitaisiin saada jopa 20 prosentin parannus tuottavuuteen. Työkyvyn johtamisessa on oleellista, että siihen sitoudutaan työpaikan ylimmässä johdossa ja työhyvinvointiin suhtaudutaan vakavasti. Työkykyjohtamiselle tulee asettaa euromääräiset tavoitteet.

Työhyvinvoinnin ja työkyvyn tukeminen. Työkyvyn johtamisessa päästään parhaiten hyviin tuloksiin, kun se on suunnitelmallista, tavoitteellista ja pitkäjänteistä kehittämistä. Keskeistä on myös, että työhyvinvointia ja työ-

kykyä tuetaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. On tärkeää, että organisaatiossa asetetaan tavoitteet työhyvinvoinnin edistämiseksi. Työpaikan omin toimin työhyvinvointia ja työkykyä edistämällä sekä mahdollisimman varhaisella tuella torjutaan työkyvyttömyyden uhkaa ja turvataan työhön paluu myös osatyökykyisenä.

Kevan vuonna 2015 julkaistun tutkimuksen mukaan kunta-alalla ennakoidaan ja seurataan melko hyvin työhyvinvointia ja työkykyä sekä henkilöstön osaamista ja eläköitymistä. Sen sijaan suunnitelmallinen työkykyyn liittyvien riskien ja työkyvyttömyyden aiheuttamien kustannusten kartoittaminen on harvinaista. Kaikkien organisaatioiden pitäisi seurata säännöllisesti ja tavoitteellisesti sairauspoissaoloja, työtaturmia ja työkyvyttömyyseläkejä sekä toimia suunnitelmallisesti niiden välttämiseksi. Joka kolmannes-

sa kuntaorganisaatiossa on tehty suunnitelma työkyvyttömyyseläkkeiden ennaltaehkäisemiseksi ja vain 15 prosentilla kuntaorganisaatioista on lukumääräinen tavoite työkyvyttömyyseläkkeille. Myös suunnitelmat työkyvyttömyyden ehkäisemiseksi puuttuvat monin paikoin.

Kevan vuonna 2014 julkaistun tutkimuksen mukaan työhyvinvoinnin ja työkyvyn johtamista tukevat toimenpiteet olivat yleisempiä suurissa kunnissa ja kuntayhtymissä. Kaikkein tärkeintä on saada aikaan sellainen asennemuutos, että terveys ja toimintakykyisyys ovat tavoiteltavia asioita. Työhyvinvointia edistää lähiesimiehen puolueeton ja oikeudenmukainen johtamistapa.

Esimiehen toimintaan huomiota. Kevan tuoreimman, tämänvuotisen tutkimuksen mukaan julkisen alan henkilöstöstä varsin moni oli sitä mieltä, että esimies toimii puolueettomasti ja oikeudenmukaisesti. Terveysalalla kuitenkin yhä harvempi oli sitä mieltä, että esimies toimii oikeudenmukaisesti.

Terveysalan työntekijät kokevat mahdollisuutensa vaikuttaa työhönsä ja ajan riittävän töiden tekemiseen harvemmin kuin muilla ammattialoilla. Terveysalalla ollaan myös muita ammattiryhmiä useammin sitä mieltä, että työyhteisössä on riittämättömästi henkilökuntaa. Lisäksi joka toinen työntekijä altistuu väkivallalle tai sen uhallesi asiakkaan taholta. Lähivuosina edellä mainittuihin asioihin kannattaakin kiinnittää erityistä huomiota.

Uudelleen sijoittaminen. Uudelleensijoittaminen on keino vähentää sairauspoissaoloja ja ennenaikaista eläkkeelle siirtymistä. Työnantajan on selvitettävä uudelleensijoituksen mahdollisuudet silloin, kun työntekijä ei kykene

HUOMIOITAVAA, KUN TYÖKYKYSI ON HEIKENTYNYT

- Olet itse oman tilanteesi paras asiantuntija
- Ota yhteyttä työterveys- huoltoon
- Keskustele esimiehesi kanssa tilanteestasi
- Pyri joustavaan yhteistyöhön työnantajan ja työterveys- huollon kanssa
- Punnitse eri vaihtoehdot
- Lähde rohkeasti työkokeiluihin mukaan
- Ole aktiivinen etsiessäsi työtä
- Ota yhteys luottamusmieheen ja työsuojeluvaltuutettuun

terveydellisistä syistä tekemään omaa työtänsä. Ennen uudelleensijoittamista työpaikalla on pitänyt tehdä tarvittavat toimenpiteet, muun muassa työntekijän työtä on kevennetty työpaikalla ja todettu, ettei työntekijä pysty tekemään työtään kevennettynäkään.

Työntekijä käy joko omasta aloitteestaan tai esimiehen lähettämänä työkykyarviossa työterveyslääkärillä ennen varsinaisia uudelleensijoitustoimenpiteitä. Työntekijä saa työterveyslääkäriltä lausunnon työkyvystään, joka tulee toimittaa esimiehelle.

Terveydellisistä syistä uutta työtä tarvitsevien henkilöiden uudelleen sijoitus alkaa kuulemistilaisuudella. Työntekijä voi pyytää kuulemistilaisuuteen joko luottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun. Kuulemistilaisuudessa uudelleen sijoitettavan henkilön on tärkeää esittää oma näkemyksensä tilanteesta.

Jos uudelle uralle sijoittuminen ei ole suoraan mahdollista, työntekijälle voidaan järjestää ammatillista kuntoutusta joko Kuntien eläkevakuutuksen tai muun eläke- tai vakuutuslaitoksen rahoituksella. Ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteitä ovat työkokeilu, ammatillinen kuntoutus – esimerkiksi oppisopimuskoulutus perustutkintoon tai ammattitutkintoon – ja osamista lisäävä lyhytkestoinen koulutus. Jokaisen uudelleen sijoitettavan kannattaa kuitenkin tehdä myös omatoimista työnhakua.

Esimiesten ja johtajien pitää huolehtia siitä, että työpaikoilla on riittävä mitoitus silloin, kun kaikki työntekijät eivät kykene tekemään kokoaikaisen työntekijän täyttä työpanosta.

Hyviä kokemuksia. Yhteiskunnan näkökulmasta uudelleen sijoitukset ovat tärkeitä, kun työurat pitenevät ja enenäkaiset työkyvyttömyyseläkkeet vähenevät. Onnistuessaan uudelleen sijoittaminen antaa työntekijälle mahdollisuuden jatkaa uraa. Uudelleen si-

joittumista edistää se, että muita työyhteisön jäseniä valmennetaan työskentelemään yhdessä uudelleen sijoitettujen kanssa. Uudelleen sijoitukset onnistuvat sitä paremmin, mitä enemmän työntekijä voi vaikuttaa asioiden etenemiseen. Uudelleen sijoittumista edistää myös, kun henkilö itse on aktiivinen ja motivoitunut siirtymään toisiin tehtäviin.

Uudelleensijoittaminen koskee henkilöitä, jotka ovat vakituissa palveluksessa olevia työntekijöitä, jotka eivät terveydellisistä syistä johtuen kykene jatkamaan omassa työssään tukitoimista huolimatta.

Uudelleensijoituksen tavoitteena on löytää uutta työtä tarvitsevalle henkilölle työpaikka saman organisaation sisältä. Ensisijaisesti työpaikka pyritään yleensä löytämään uudelleensijoitettavan omalta työpaikalta. Ellei sieltä löydy sopivaa työtä, etsitään sitä samalta toimialalta ja tarvittaessa vielä oman toimialan ulkopuolelta. SuPeriin tulneiden yhteydenottojen perusteella vaikuttaa siltä, että usein unohdetaan se, että uusi työ voi löytyä myös muualta kuin omalta toimialalta. Silloin sen etsimiseen pitää usein molempien osapuolien nähdä vähän tavallista enemmän vaivaa.

Uutta työtä tarvitsevat henkilöt tulee aina asettaa etusijalle avoimia tehtäviä täytettäessä.

Uudelleen sijoittaminen edistynyt. SuPeriin tulleiden yhteydenottojen perusteella uudelleen sijoittaminen on jonkin verran parantunut viime vuosien aikana. Edelleen tarvitaan selvää asennemuutosta sekä työnantajien että työntekijöiden puolelta, jotta asia etenisivät ripeämmin. Siten turhat enenäkaiset työkyvyttömyyseläkkeet vähenisivät.

Vaikka uudelleen sijoittaminen ei alkuun vaikuttaisikaan hyvältä vaihtoehdolta, kannattaa miettiä, mikä oli-

si vaihtoehto uudelleen sijoittamiselle. On syytä muistaa, että työnantaja voi joissain tapauksissa jopa irtisanoa työntekijän, jos työntekijä kieltäytyy useista työtarjouksista. Ja vaikka palkka laskisi-kin, voi uusi työ tarjota kokonaisuudessaan paremman vaihtoehdon. Työ tuo myös hyvinvointia elämään. ■

EIJA KEMPPAINEN
TYÖYMPÄRISTÖASiantuntija

TYÖNANTAJAN SUUSTA

”Nyt äkkiä niitä nimiä työvuorolistaan, koska on tulossa Valviran valvontaviikot.”

EDUNVALVONTAYKSIKÖN YHTEYSTIEDOT

Päivystys ma–pe kello 9–13
kuntapuolen sopimusasioissa
numerossa 09 2727 9160 ja yksityis-
sektorilla työskenteleville 09 2727 9171

Sähköposti edu@superliitto.fi.
Henkilökohtaiset sähköpostit muotoa
etunimi.sukunimi@superliitto.fi

Postiosoite: Suomen lähi- ja
perushoitajaliitto, Edunvalvontayksikkö,
Ratamestarinkatu 12, 00520 Helsinki
Fax: 09 2727 9120

Edunvalvontayksikkö huolehtii SuPerin jäsenten sosiaalitaloudellisesta edunvalvonnasta valtakunnallisesti ja paikallisesti. Yksikön vastuualueeseen kuuluvat virka- ja työehtosopimusneuvottelutoiminta, lainsäädäntö sekä eläkeasiat ja muu sosiaaliturva. Myös yhteistoiminta- ja työturvallisuusasiat ovat edunvalvontayksikön vastuulla. Huolehdimme jäsenten oikeusturvasta työhön liittyvissä erimielisyksissä. Järjestämme edunvalvontakoulutuksen ja -tiedotuksen sekä annamme neuvontaa edunvalvonta-asioissa.

SUPERRISTIKKO

Tuuli Rauvola

		HUONOJA		PAINOSTAA		KARSIA		ILMAN APUA		TUN-TURI		JU-MA-LA		LOMA-KOHDE		PAL-VOTTU	
		SIALLA															
		KASVI				5		M									
						VAL-TIO											
		PELI-PAIKKA		10						SAARE-LAINEN							
		KOU-LUISTA		HAUKI ON KALA.		TART-TUVA -VILLA						4		PUHIN KAVERI			
VOI-VE-TEEN								KUVIA									
		6		URHO								TENA-VA		SÄKÄ			
VARHAI-SET						TOIMIJA ASUN-NOSSA											
KOHO-KOHTA				HANKKIA KASVI						KIELLOT HUONO AIKA							
DE ANGELIS		ANDER-SON		KUO-REN ALLA													
				2.						DA VINCI PARAI-SILLA							
VEIS-TOS		1				KAMMI-OSSA?		PUR-KEISSA TUNNE									
HEIK-KI								9				LUI-HUJA		3			
				AUH!						AISTI LATTI-ALLA							
		LAP-SEL-LISIA						PILLEIN RIS-KEJÄ						LÄNSI-LIITTO		EHTA	
																	
		7				PIN-TOJA											
SEPPE-LEITÄ				VÄY-LÄ		2						8					
LUO-VUT-TAA						ANTAA TAHTIA						TUO JA VIE					

Voit osallistua ristikkokisaan 19. tammikuuta mennessä joko lähettämällä koko ristikkosivun kuussa tai pelkän ratkaisurivin postikortilla osoitteeseen SuPer-lehti, Ristikko, Ratamestarinkatu 12, 00520 Helsinki. Muista yhteystietosi! Voit myös lähettää ratkaisurivin ja yhteystietosi sähköpostitse osoitteeseen super-lehti@superliitto.fi. Muista kirjoittaa sähköpostin aihekenttään "Ristikko".

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Ratkaisijan nimi _____
 Katuosoite _____
 Postiosoite _____

PALAUTETTA VIIME LEHDEN ARTIKKELEISTA

Lehden paras juttu

Asiaa! Faktaa! Hyvää tietoa!!

TYÖSUHTEEN EHTOJEN
YKSIPUOLINEN
MUUTTAMINEN S. 54

Hyvät ohjeet.

KULINARISTIN
JUHLA S. 58

Uusi asia itsellenikin.

WHATSAPP VÄLITTÄÄ TIETOA
JA TUNNELMIA NOKIALLA S. 50

Mukava lukea eri-ikäisten ajatuksia joulusta.

MINUN JOULUNI S. 42

Ihana spontaani Mauno ja koko juttu!

HYVÄ HOITAJA
HASSUTTELEE S. 48

Paras.

JOULU TULEE
JOKAISALLE S. 65

Pirteä moniosaaja.

HYVÄN MIELEN
LÄHETILÄS S. 62

Juuri sopiva juttusarja tälle ajalle.

MINUN JOULUNI S. 42

Kutominen on hermolepoa.

LÄMPIMIEN AJATUSTEN
PAKETIT S. 38

Hyvää aivo- voimistelua kaiken ikäisille.

RISTIKKO S. 56

Erilainen päiväkot.

SAMMAKKOHYPPYJÄ
KIELISUIHKUSSA S. 16

Kannustava esimerkki nuoresta, joka ei ole lannistunut.

AVOIN KOHTAAMINEN ON TÄRKEÄÄ S. 32

Mielenkiintoinen ja mieltä lämmittävä.

VÄLITTÄMINEN
TAKARAIVOSSA S. 30

Kivelän ajatukset luen aina ensimmäiseksi.

MITÄ HYÖTYÄ IÄKKÄISTÄ? S. 34

Koskettava tarina.

AVOIN KOHTAAMINEN
ON TÄRKEÄÄ S. 32

Kertoi asiallisesti pienten lasten seksuaalikasvatuksesta.

LAPSELLE KEHO ON LEIKKI S. 28

Periksi ei pidä antaa

Joulukuun lehden parhaimmaksi jutuksi äänestettiin Minna Sepän artikkeli *Avoin kohtaaminen on tärkeää*. Se on auto-onnettomuudessa vammautuneen nuoren miehen selviytymistarina, jossa on onnellinen loppu. Toiseksi äänestettiin toimituksen yhteinen joulujuttu *Minun jouluni*. Siinä kolme eri-ikäistä haastateltua kertoo omasta joulustaan. SuPer-lehden termosmukin voitti Sini Tarkkonen Kajaanista. Onnittelut!

Paras juttu?

Kerro meille, mikä mielestäsi on paras juttu tässä SuPer-lehdessä. Lähetä vastauksesi **19. tammikuuta mennessä**. Kaikkien määräaikaan mennessä vastanneiden kesken arvotaan SuPer-lehden termosmuki.

LEHDEN 1/2017 PARAS JUTTU OLI: _____

_____ SIVULLA: _____

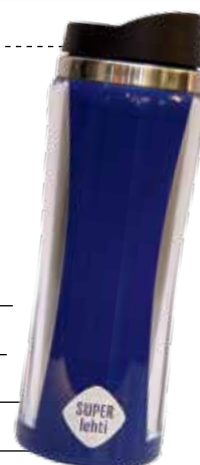
MIKSI? _____

NIMI _____

OSOITE _____

OLEN IÄLTÄNI ALLE 20 20-30 31-45 46-60 YLI 60

Voit osallistua myös sähköpostitse: super-lehti@superliitto.fi. Kirjoita sähköpostin aihekenttään "Paras juttu?" ja tekstikenttään mielipiteesi perusteluineen.

Vastaanottaja
maksaa
postimaksun

SUPER-LEHTI
Tunnus 5005172
00003 Vastauslähetys

Taiteesta tulee arkea
Jyväskylän vanhustenhoidossa

NYT MAALATAAN!

TEKSTI JA KUVAT JUKKA JÄRVELÄ

Kuvitelkaa tilannetta, että virikkeitä tarjoava taiteilija tulisi hoitajien tavoin aamuvuoroon töihin vanhusten palvelutaloon? Jyväskylässä on otettu askel tähän suuntaan, kun taiteilijat ovat tehneet viikkojenkin mittaisia työkeikkoja laitoshoidettavien luo.

– Nyt aloitellaan taiteen tekemistä!

Vanhuspalvelujen ohjaaja Helena Hjelt järjestelee paikkoja ja kutsuu väkeä salin pöydän ääreen Jyväskylän Huhtasuon palvelutalossa.

Nurkkapöydässä työpäiväänsä aloittaa myös taiteilija Satu Salminen: pensselit esille ja ruskeaa vesiväriä kuppiin.

Kohta joukko vanhuksia avustajineen on styroksisen laivahahmon kimpussa. Muoviset essut suojaavat roiskeilta, kun maalauskohteen valkoinen pohja alkaa saada ruskeaa pintaan. Tästä tulee vielä kaarnalaiva purjeineen.

– Jossakin vaiheessa asukkaille alkaa valjeta, mitä tehdään. Aina ei edes tarvitse tietää, Salminen pohtii samalla kun ke-

hottaa maalaamiseen väsyneitä pitämään taukoja urakassaan.

– Tiedätkös, mitä tässä tehdään, Salminen kysyy yhdeltä maalarilta.

– Lumiukkoa, hän saa vastauksen.

Satu Salminen oli yksi niistä taiteilijoista, jotka saivat Jyväskylässä syksyn aikana paikan taiteilijaresidenssissä. Residenssissä taiteilijat viettivät viikkokausia hoidettavien luona palvelutalossa askarrella ja ohjaten. Päämääränä oli jotain suurta ja yhteistä, samalla pientä ja tärkeää. Toiminnan ja pikkuaskartelun ohessa syntyi lentävä lehmä ja kookas kaarnalaiva.

Kun kaarnalaiva valmistui, se ei ollut enää valkoinen, vaan ruskea, ja kaarnalla päällystetty. Rinnalleen se sai pie- ▶

niä kaarnalaivoja, joiden purjeissa oli asukkailta saatuja sutkauksia ja aforismeja.

”Jos ei rakkautta olisi niin ei olisi mitään.” ”Huumorin kun säilyttää niin jurnutukset oikenee.” ”Elämästä selviää. Rohkeasti vain sydän ja mieli avoinna.” Näillä ja muilla asukkaiden suusta ja muistista pullahtaneilla teksteillä purjehditaan pitkälle.

YHTEISTYÖLLÄ PÄÄSEE ETEENPÄIN

Jyväskylässä taiteilijoiden ja vanhustenhoidon välinen suhde on läheinen. Taustalla toimii kaksi vahvaa henkilöä, jotka ovat tehneet yhteistyötä pitkään.

Taiteen edistämiskeskuksen läänintaiteilijana toimivan Pauliina Lapion tehtävänä on edistää taiteilijoiden työllistymistä sosiaali- ja terveystoimeen. Kaupungin ohjaajana toimivan Helena Hjeltin työhön puolestaan kuuluu suunnitella tapahtumia eri vanhustenhoidon yksiköihin.

Lapion tavoitteena on vaikuttaa rakenteisiin. Pyrkimyksenä on parantaa taiteilijoiden ja taiteen mahdollisuuksia päästä vahvistamaan yksilön ja yhteiskunnan hyvinvointia. Erityisesti läänintaiteilija haluaa edistää ikäihmisten ja taiteen kohtaamista. Ykköstavoitteena on juurruttaa taide osaksi terveys- ja sosiaaliseksi.

– Taiteilijoilla on halu tulla tällaisiin paikkoihin. He saavat uusia impulsseja, kun näkevät mitä oma työ saa aikaan asukkaissa.

TAIDE KUULUU IHMISTEN ARJEN HYVINVOINTIIN SIINÄ MISSÄ PUHDAS VESI JA RUOKAKIN.

Muita taiteilijoita

Apurahapohjaista residenssiä ovat Jyväskylän seudun hoitolaitoksissa pitäneet menneenä syksynä myös tanssitaiteilijat Helena Ratinen ja Elli Pulkkinen sekä kuvataiteilija Hanna Veander.

Helena Ratinen huomasi, että tanssihetki on lyhyt ja hyvä kohtaamisen hetki asukkaalle. Lopputuloksena iltahoito helpottuu, koska hoidettava on yhä hyvällä tuulella, vaikkei välttämättä muista miksi. Ratinen pohti myös sitä mahdollisuutta, voiko viriketoiminta tuottaa hajaannusta hoidettavalle muutenkin vaikeasti hahmottuvaan maailmaan.

Hanna Veander on toiselta ammatiltaan floristi-puutarhuri. Hän vei Hannalan hoivakotiin pesulakärryn, johon oli kasvattanut sokeriherneitä. Vanhukset saivat kosketella ja maistella kasveja, ja vanhat lapsuusmuistot heräsivät henkiin. Toisella kerralla Veander vei kärryllisen kukkia, joista vanhukset saivat koristeita kenkiinsä. Lopuksi pidettiin näitä kenkiä esitellyt muotinäytös.

Hilja Hanhela on laulanut kuorossa. Taiteilijavieraat hän toivottaa tervetulleeksi. Hoitajat Pirkko Kruus ja Olga Lobskaja auttavat asukkaita saamaan monipuolista viriketoimintaa.

Mitä sanovat taiteilijaresidenssin hoitajat?

– Taiteilijavieraista ei todellakaan ole mitään haittaa. Eivät he vie meidän aikaamme. Riittää, että aamupalaverissa tiedämme, mitä talossa tänään tapahtuu ja kuka tulee vieraaksi.

33 vuotta hoitotyötä tehnyt perushoitaja Pirkko Kruus ja lähihoitaja Olga Lobskaja ovat seuranneet taidepitoisia vierailuja aiemmin Keljossa pitkäaikaishoidon osastolla ja nyt muuton jälkeen Huh-tasuo palvelutalossa.

– Viikoittain täällä käy jos jonkin alan esiintyjä päiväkotilapsista laulajatahtiin. Monia vanhimpia ihmisiä piristää jo se, että näkevät lapsia ja saavat seurata heidän touhujaan.

Laulajien ja kuorojen vieraillessa osa asukkaista lähtee lauluun mukaan, joillakin on kuorotausta.

Aina ei tarvita edes vieraita, kun musiikki raikaa.

– Yhteislaulu on parasta, ja pianonsoitto. Moni hoitaja osaa soittaa, valitettavasti ei meistä kumpikaan!

Suurin osa asukkaista on kahden hoidettavaa, joten tapahtumiin otetaan mukaan vuodepotilaita. Tavoitteena, että jokainen pääsisi edes kerran viikossa ylös sängystä seuraamaan jotain esitystä. Taiteilijat myös vierailevat soittimien kanssa huoneissa esiintymässä.

Jos Lobskaja saisi päättää ja rahaa olisi riittävästi, hän veisi asukkaat talosta ulos, vaikka teatteriin tai luontoon.

Kruus on huomannut 33 vuoden aikana, että kulttuuriin ja taiteeseen kiinnitetään viriketoiminnassa koko ajan enemmän huomiota. Kunnalliskodeissa oli ennen työpajoja, joissa kudottiin tai tehtiin puutöitä. Esittävät taiteet ovat nykyään vallanneet alaa.

Satu Salminen tuli töihin palvelutalolle joka arkipäivä kello 10.

Taiteilijakin oppii

Jyväskylässä Kyllikinkadun palvelukeskuksessa ja Huhtasuon palvelutalon Niittylässä kymmenen viikon ajan residenssiä pitänyt kuvanveistäjä Satu Salminen yllättyi vanhusten ennakkoluulottomaan tapaan lähestyä taideprojekteja eli käpylehmien ja kaarnalaivojen valmistusta.

– Toimiminen tuntui olevan heille luontaista. He lähtivät mukaan ilman ennakkoluuloja. Vanhukset löysivät tekemisen ohessa toisistaan uusia piirteitä.

Eräs miesasukas oli todennut, että hän ei lähde leikkiin mukaan ennen kuin lehmät lentävät. Niinpä isolle käpylehmälle rakennettiin siivet, ja leikki jatkui.

Salminen vietti jokaisena arkipäivänä useita tunteja hoitopaikoissa.

Taideprojektien lähtökohtana olivat lapsuusmuistot ja luonto. Salminen itse käyttää veistoksissaan paljon puuta.

– Vanhusten kanssa työskentely oli minulle uutta ja tämän projektin aikana opin paljon.

– Jo hoitopaikkojen suunnittelu- vaiheessa olisi mietittävä, miten taide- ja virikepuoli otetaan mukaan organisaatioon. Taide todistetusti kuuluu ihmisten arjen hyvinvointiin siinä missä puhdas vesi ja ruokakin. Ja ikäihmisilläkin on oikeus nimenomaan laadukkaaseen kulttuuriin, Lapiro kertoo.

Ohjaajana toimiva Hjelt pitää lan-koja käsissään sekä hoitopaikkojen et- tä taidepiirien suuntaan.

– Kysyn taiteilijoilta aluksi, mille osastolle he haluaisivat ja mitä on tar- jolla. Myös laitosten henkilökunnan suuntaan suhde on hyvä. Kaikki tietä- vät, että taiderahat eivät ole osastojen hoitobudjetista pois.

Vaipat vai kulttuuri? Tätä rahanjako- kysymystä ei tarvitse esittää siinä vaihees- sa, kun kulttuurivirikkeiden myötä pa- rempaan kuntoon virkistyneet asukkaat eivät enää tarvitsekaan niitä vaippoja.

Lapion ja Hjeltin mukaan taiteilija kohtaa hoidettavan eri tavalla kuin hoi- taja. Kyse on läsnäolosta hetkessä. Lisäk- si taiteilija elävöittää koko laitosta ja työ- yksikön ilmapiiri virkistyy. Syntynyt hy- vä tunnelma säilyy kauan.

Jyväskylän taiteilijaresidenssin mal- lia aiotaan hyödyntää pysyvästi palvelu- taloissa. Asiasta on kiinnostuttu muu- alla Suomessa, kuten Rovaniemellä ja Pirkanmaalla, ja jopa ulkomailla. ■

Ohjaaja Helena Hjelt esittelee vielä keskeneräisiä kaarnalaivo- ja. Valmistuneisiin purjeisiin tuli vanhusten mietelauseita.

Vanhukset tekivät Satu Salmisen johdolla kaksi maan- läheistä teosta julkisiin tiloihin. Toinen kuvaa lentävää lehmää.

LISÄÄ KUVIA KAARNALAIVAN TEOSTA JA VALMIISTA LAIVASTA

Nimi: _____

Jäsennumero: _____

Henkilötunnus: _____

MAKSUTON PALAUTUSOSOITE:

SUPER RY / Jäsenyksikkö

Tunnus 5005173

00003 VASTAUSLÄHETYS

TILAUS:

Tilaan jäsenmaksuviitteet alkaen (pvm) _____ . _____ . _____

Tilaan ammattimerkin: lähihoitaja (12,50 €) perus- tai apuhoitaja (20,00 €) muu koulutus (8,40 €) (Hintoihin lisätään postikulut.)

Tilaan jäsenmaksun perintävaltakirjoja: _____ kpl

Tilaan liittymispaketteja: _____ kpl Tilaan liittymislomakkeita: _____ kpl

Tilaan uuden jäsenkortin

MUUTOS:

Uusi sähköpostiosoitteeni / puhelinnumeroni: _____

Uusi postitusosoitteeni: _____

Uusi sukunimeni: _____

UUDET TYÖSUHDETIETONI:

Työnantajani: _____

Työpaikkani: _____

Työsuhteeni on voimassa:

Toistaiseksi alkaen _____ . _____ 20____ Määräaikaisesti ajalla _____ . _____ 20____ - _____ . _____ 20____

ILMOITUS:

Olen ajalla _____ . _____ 20____ - _____ . _____ 20____

jatko-opiskelija työlomalla ulkomailla yrittäjänä muu, mikä _____

eläkkeellä alk. _____ . _____ 20____. (jään liiton eläkeläisjäseneksi, mutta työttömyyskassan jäsenyyteni päättyy)

haluan säilyttää eläkeläisenä työttömyyskassan jäsenyyden (90 €/vuosi)

eroan SuPer-liitosta ja Super työttömyyskassasta alk. (pvm) _____ . _____ 20____

Eroamisen syy (ei pakollinen): _____

JÄSENMAKSUVAPAUTUS:

Haen jäsenmaksuvapautusta ajalle _____ . _____ 20____ - _____ . _____ 20____ koska olen

palkattomalla sairausvapaalla kuntoutustuella

palkattomalla äitiys- tai isyysvapaalla hoitovapaalla/kotihoidontuella

ollut työttömänä (Kelan työttömyyskorvaus). Ilmoita työttömyysjakso takautuvasti.

TERVEISET SUPERILLE:

YHTEYDENOTTOPYINTÖ:

Haluan, että minuun otetaan yhteyttä.

Sähköpostitse. Sähköpostiosoite: _____

Puhelimitse. Puhelinnumero: _____

Asiani liittyy (esim. jäsenyysasiat, työsuhteasiat, ammattiosastoasiat jne.): _____

Allekirjoitus: _____ Päiväys: _____ . _____ 20____

MONI KAKKU PÄÄLTÄ KAUNIS

“Luo sairaiden käy sisar hento valkoinen, hän hymyävän katseensa suopi, lohtua tuopi ain. Ystävää niin ihmeen hellää lempeää, ei maailmassa varmaan oo toista, meille mi loistaa vain.”

Varmasti jokainen meistä hoitajista on joskus kuullut Georg Malmstenin Valkea Sisar -kappaleen. Tuossa kappaleeseen maalataan kuva hoitajasta herkänä, hentona, lähes eeterisenä hahmona. Melkein näkee siipien kasvavan tämän selästä, niin lempeydellä Sisar Hento hoitaa potilaitaan. Toki kappaleen maalailema kuva on kaunis ja varmasti monen mielestä edelleenkin tavoittelemisen arvoinen ja ihanteellinen. Kyllähän meiltä toki hoitajina vaaditaan pitkää pinnaa, hyviä käytöstapoja ja ystävällisyyttä. Ja hyvä niin.

Mutta miltä nykyaikainen hoitaja saa näyttää? Kuinka syvässä vielä meissä istuu puhtoisuuden ja “sisar hento valkoisuuden”-leima? Maailma muuttuu, kehitys kehittyy ja ihmiset uskaltaavat tuoda omaa, joidenkin kohdalla jopa melko railakastakin, tyyliään esille. Itse näen tämän vain iloisena asiana. Tiedän, että tatuoinnit ja vaikkapa shokkiväreillä värjätyt hiukset saavat perinteisemmän tyylin kannattajat nikkottelemaan ja tuntemaan olonsa jopa kiusaantuneeksi. Olen vuosien varrella kuullut sanottavan, ettei esimerkik-

si vanhustyössä sovi olla näkyvillä paikoilla tatuointeja ja tiukimman linjan kannattajat paheksuvat jopa meikattuina työhön tuloa.

Useimmiten on kuitenkin ollut hauska huomata, että hoidettavia eivät niinkään ole häirinneet tatuoinnit, meikki tai räväkän väriset hiukset. Monessa tapauksessa niistä on itseasiassa auennut hyviä keskusteluja ja sukupolvien välisiä herkullisia kohtaamisen hetkiä. Muistan esimerkiksi kuinka levoton muistisairas useaan otteeseen rauhoittui pesuilla, kun sai hypistellä ja silitellä ranteeni sisäpinnassa olevaa tatuointia. Kun huomaamatta samaan aikaan sai toinen hoitaja tehdyksi aamupesut ilman vastustelua.

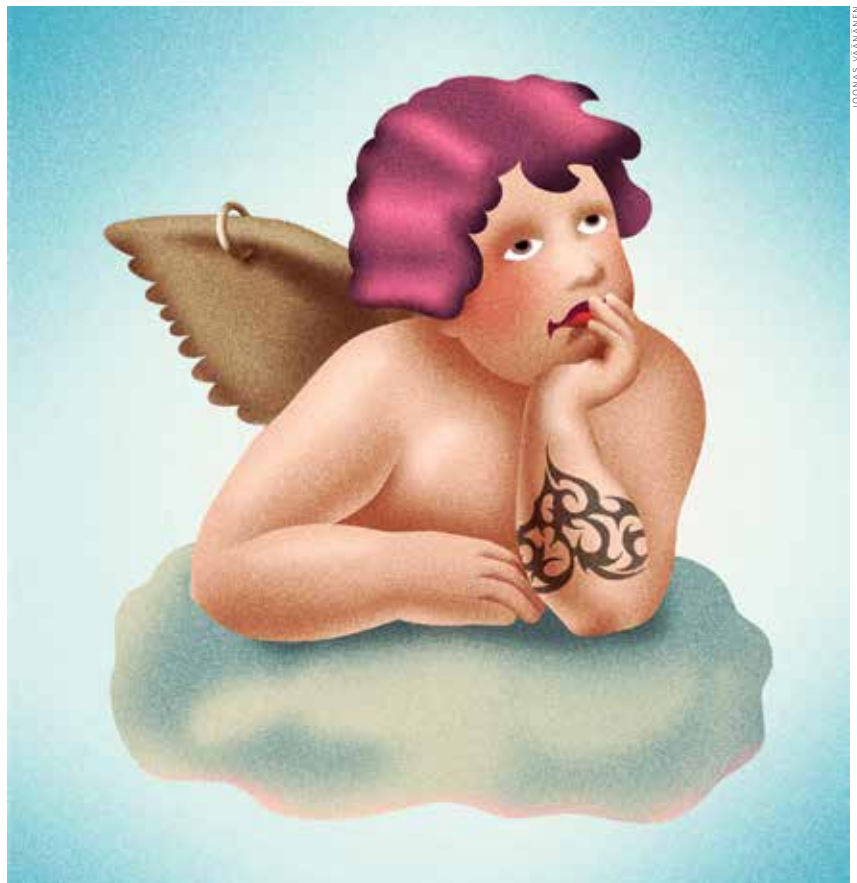
Myös jollakin tavalla ulkonäöltään massasta poikkeava hoitaja on jäänyt helposti vanhusten mieleen. Milloin on ollut kyse siitä “sinitukkaisesta tytöstä” tai “täyteen tatuoidusta pojasta”. Enkä kyllä muista hoidettavien kertaakaan näiden syiden takia pahalla muistelleen.

Tärkeintä kuitenkin lienee se, mitä hoitaja sisällään kantaa. Se, millainen on hänen työmoraalinsa, etiikkansa ja taitonsa kohdata ihmisiä, kertoo hänestä enemmän kuin ulkonäkö. Tässäkin asiassa on parasta nähdä kuoren taakse. ■

LISÄÄ HANNAN AJATUKSIA LÖYDÄ HÄNEN BLOGISTAAN

[HTTP://WWW.LILY.FI/BLOGIT/RUN-BABE-RUN](http://www.lily.fi/blogit/run-babe-run)

JOUHAS VÄNÄNEN

Kulukorvausta ei makseta omaehtoiseihin opintoihin

TEKSTI SIRKKA RYTINKI KUVA JANNE HARJU

Omaehtoisien opiskelun ajalta ei makseta kulukorvausta, jos kyse on opinnoista, joiden ajalta päivärahan maksaminen on alkanut vuoden 2017 puolella. Kulukorvaus maksetaan edelleen opinnoista, joiden tukeminen päivärahalta on alkanut viimeistään 31.12.2016.

Opintojen ajalta maksettavan korotusosan määrä alenee vuoden 2017 alusta lähtien kaikilla. Muutos koskee myös niitä koulutuksessa olevia, jotka ovat saaneet päivärahaa opintojen ajalta jo ennen vuodenvaihdetta 2016–2017. Korotusosan aleneminen vuoden alusta koskee kaikkia työllistymistä edistävän palvelun ajalta maksettavia korotusosia ja lisäksi pitkän työuran perusteella maksettavaa korotusosaa.

LIKKUVUUSAVUSTUS

Liikkuvuusavustus on uusi työttömyyskassan maksama etuus. Liikkuvuusavustuksen tarkoitus on innostaa ottamaan vastaan työtä myös kauempaa kuin mitä työttömyyspäivärahan saaminen muutoin edellyttäisi. Liikkuvuusavustuksen käyttötarkoitukselle ei ole asetettu rajoituksia. Sitä voidaan käyttää kattamaan työmatkasta aiheutuvia kustannuksia tai muutosta aiheutuvia kustannuksia, jos henkilö muuttaa työn perässä.

Edellytyksenä liikkuvuusavustukselle on, että henkilö on oikeutettu työttömyysetuuteen ja että hän ottaa vastaan vähintään kaksi kuukautta kestävästä työstä, jossa työaika on vähintään 18 tuntia viikossa. Työmatkan kesto kokoaikatyössä on oltava keskimäärin yhteensä yli kolme tuntia päivässä tai osa-aikatyössä keskimäärin yli kaksi tuntia päivässä.

Koska oikeus liikkuvuusavustukseen voi olla vain henkilöl-

lä, joka saa työttömyysetuutta, ei henkilö, joka siirtyy välittömästi yli kaksi viikkoa kestävästä kokoaikatyöstä uuteen työhön, ole oikeutta avustukseen, vaikka uusi työ täyttäisi avustuksen saamisen edellytykset. Avustusta haetaan siihen tarkoitettulla lomakkeella ennen työsuhteen alkamista. Lomake on saatavilla kassan nettisivulla www.supertk.fi. Lomake on yhteinen sekä kassalle että Kelalle. Jäsenet jotka ovat oikeutettuja ansiosidonnaiseen, hakevat avustusta kassasta.

75 PROSENTTIA PALKKATUKITYÖSTÄ KERRYTTÄÄ TYÖSSÄOLOEHTOA

Jos henkilön työllistämiseen on myönnetty palkkatukea vuoden 2017 puolella alkaneeseen työhön, vain 75 prosenttia työn kestosta luetaan työssäoloehtoon. Tämä merkitsee sitä, että täyttääkseen 26 viikon työssäoloehtoon henkilön on työskenneltävä palkkatukityössä vähintään 35 viikkoa.

Työvelvoitteeseen perustuva palkkatukityöjakso kerryttää työssäoloehtoa, mikä-

li henkilö on 58 vuotta täyttänyt ja saanut päivärahaa ensimmäisajan.

NOLLASOPIMUKSET PUHUTTAVAT

Jos sinulla on työsuhteessasi niin sanottu nollasopimus, voit olla oikeutettu työttömyyspäivärahaan, jos ilmoittaudut kokoaikatyönhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon www.te-palvelut.fi. Koska nollasopimuslaisten työajassa voi olla merkittäviäkin vaihteluita, työnhaun voimaan laittaminen TE-toimistossa voikin olla perusteltua, vaikka työtä olisi välillä enemmänkin tarjolla. ■

Päivärahan verotus

Kassa saa verotustiedot pääosin suoraan verottajalta. Jos olet hiljakkoin liittynyt kassan jäseneksi eikä verotustietoja ole ehtinyt saapua kassalle, käsittelijä useimmiten pyytää sinua toimittamaan verotustiedot ennen päivärahan maksua. Päivärahasta ja vuorottelukorvauksesta peritään vähintään 25 prosenttia veroa. Jos haluat alentaa veroprosenttia, lähetä kassalle muutosverokortti pyydettyinä etuut-ta varten.

HAKEMUSTEN POSTITUSOSOITE:

Super työttömyyskassa, PL 117, 00521 HELSINKI

Käyntiosoite Kellosilta 3

Fax 09 278 6531, www.supertk.fi

Toimisto avoinna arkisin klo 8.30–16.00

Palvelunumero arkisin klo 9.00–13.00

09 2727 9377

tkpalvelu@supertk.fi

HUOM!

SuPerin tilaisuuksienhallintajärjestelmä uudistuu, minkä vuoksi sähköinen ilmoittautuminen syksyn 2017 kurseille avataan vasta myöhemmin keväällä. Tarkempi ajankohdasta ilmoitetaan SuPerin verkkosivuilla.

Kouluskaletteri koko edunvalvontakoulutuksen osalta löytyy SuPerin verkkosivuilta osoitteesta www.superliitto.fi. Tässä mainitut koulutukset ovat palkalliseksi neuvotteluja.Kouluskaletterista näet kurssin nimen, ajankohdan, sopimusalan, kohderyhmän ja viimeisen ilmoittautumispäivämäärän.

Kurssit on jaoteltu neljään pääryhmään:

- SuPer / kunta
- SuPer / yksityinen
- Aktiivi-Instituutti / kunta
- Aktiivi-Instituutti / yksityinen.

Ilmoittautuminen tapahtuu SuPerin jäsen sivuilla olevan sähköisen asiointijärjestelmän kautta. Jäsen sivuille kirjautud www.superliitto.fi-palvelun oikeassa yläreunassa olevasta Kirjautu jäsen sivuille -linkistä.

SuPer/Kunta

Lisätiedot edunvalvontakoulutuksista: koulutuskoordinaattori Tarja Sundqvist, tarja.sundqvist@superliitto.fi tai puh. 09 2727 9164.

Luottamusmiestutkinto, 1. opintojakso

13.-17.3.2017 Helsinki

viim. ilm.pv.

30.1.2017

SuPerin luottamusmiestutkinto sisältää kolme opintojaksoa, jotka suoritetaan vuoden välein (5 pv + 5 pv + 3 pv). Tutkinnon ensimmäiselle jaksolle osallistuneet kutsutaan automaattisesti toiselle ja kolmannelle jaksolle.

Kohderyhmä: Kuntasektorin pääluottamusmiehet, luottamusmiehet ja heidän varamiehensä sekä ammattiosastojen puheenjohtajat, jotka eivät ole suorittaneet luottamusmiestutkintoa.

Luottamusmiestutkinto, 2. opintojakso

13.-17.2.2017 Helsinki
25.-29.9.2017 Oulu

viim. varmistuspv.

23.1.2017
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Kurssille kutsutaan kuntasektorin pääluottamusmiehet, luottamusmiehet ja heidän varamiehensä sekä ammattiosastojen puheenjohtajat, jotka osallistuivat Luottamusmiestutkinnon 1. opintojaksolle v. 2016.

Kutsu lähetetään automaattisesti, mutta jokaisen on ehdottomasti varmistettava osallistumisensa sähköisen asiointijärjestelmän kautta. Huom! Peruutukset sähköpostilla.

Luottamusmiestutkinto, 3. opintojakso

6.-8.2.2017 Helsinki
2.-4.10.2017 Helsinki

viim. varmistuspv.

16.1.2017
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Kurssille kutsutaan kuntasektorin pääluottamusmiehet, luottamusmiehet ja heidän varamiehensä sekä ammattiosastojen puheenjohtajat, jotka osallistuivat Luottamusmiestutkinnon 2. opintojaksolle vuonna 2016.

Kutsu lähetetään automaattisesti, mutta jokaisen on ehdottomasti varmistettava osallistumisensa sähköisen asiointijärjestelmän kautta. Huom! Peruutukset sähköpostilla.

Luottamusmiestutkinto, jatkokoulutus

11.-12.9.2017 Helsinki

viim. ilm.pv.

ilm. av. keväällä

Jatkokoulutuksen tavoitteena on pitkään luottamusmiehenä toimineen tietojen päivittäminen ja syventäminen.

Ilmoittaudu oman sopimusalasi koulutukseen ja tarkista kohderyhmäsi. Erityisen tärkeää on myös, että mainitset, missä tehtävässä toimit. HUOM! Mikäli olet ilmoittautunut väärän sopimusalan koulutukseen, tullaan ilmoittautuminen hylkäämään.

Majoitus on pääsääntöisesti kahden hengen huoneissa. Mikäli jostakin syystä haluat yhden hengen huoneen, on sinun mainittava siitä erikseen. 1 hh -varaajana maksat erotuksen itse.

Noudatathan hakuaikoja, jotta saat kutsun ajoissa. Jälki-ilmoittautumisia ei huomioida.

Kurssipaikka

Tarkeimmat tiedot kurssipaikasta saat kurssikutsun yhteydessä. SuPerin omat kurssit pidetään pääsääntöisesti joko Helsingissä, Oulussa, Kuopiossa tai Tampereella.

Aktiivi-Instituutin kurssit pidetään heidän omissa koulutustiloissaan Helsingissä.

Poikkeuksena ovat vain muutamia kurssit, joiden kohdalla paikkakunta on merkitty erikseen kurssin kohdalle.

Tarkennukset päivitetään nettisivuille.

Kohderyhmä: Kuntasektorin pääluottamusmiehet, luottamusmiehet ja heidän varamiehensä sekä ammattiosastojen puheenjohtajat, jotka ovat suorittaneet luottamusmiestutkinnon eri opintojaksot (1, 2 ja 3).

Varhaiskasvatuksen ja päivähoiton palvelujen luottamusmiesten edunvalvontapäivä

31.3.2017 Helsinki

viim. ilm.pv.

17.2.2017

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja heidän varamiehensä

Pääluottamusmiesten neuvottelupäivät

20.-21.4.2017 Helsinki

viim. ilm.pv.

6.3.2017

Kohderyhmä: Pääluottamusmiehet. (Mikäli pääluottamusmies on estynyt, on siinä tapauksessa hänen varamiehellään mahdollisuus osallistua. Maininta asiasta ilmoittautumisen yhteydessä).

Työsuojelupäivät

10.-11.10.2017 Helsinki

viim. ilm.pv.

ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Työsuojeluvaltuutetut ja heidän varamiehensä, työsuojeluasiamiehet, työsuojelutoimikunnan tai jos sellaista ei ole, vastaavan paikallisen yhteistoimintaelimen jäsenet.

Työmarkkinapäivät

9.-10.11.2017 Helsinki

viim. ilm.pv.

ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Pääluottamusmiehet, luottamusmiehet ja heidän varamiehensä sekä ammattiosastojen puheenjohtajat

STTK / Henkilöstön edustajien seminaari

21.9.2017 Helsinki

viim. ilm.pv.

ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Kaikki henkilöstön edustajat.

SuPer/Yksityinen

Lisätiedot edunvalvontakoulutuksista: koulutuskoordinaattori Tarja Sundqvist, tarja.sundqvist@superliitto.fi tai puh. 09 2727 9164.

Työsuojelupäivät TP-tes, SOS-tes

10.-11.10.2017 Helsinki

viim. ilm.pv.

ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Työsuojeluvaltuutetut ja heidän varamiehensä, työsuojeluasiamiehet, työsuojelutoimikunnan tai jos sellaista ei ole, vastaavan paikallisen yhteistoimintaelimen jäsenet.

Työmarkkinapäivät
TP-tes, SOS-tes, AVAINTA
9.–10.11.2017 Helsinki

viim. ilm.pv.
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Pääluottamusmiehet, luottamusmiehet ja heidän varamiehensä sekä ammattiosastojen puheenjohtajat

Yksityissektorin neuvottelupäivät
TP-tes, SOS-tes, AVAINTA
29.–30.3.2017 Helsinki

viim. ilm.pv.
15.2.2017

Kohderyhmä: Neuvottelupäivä on tarkoitettu yksityisellä sosiaali- ja terveyspalvelualalla työskenteleville luottamusmiehille.

STTK / Henkilöstön edustajien seminaari
TP-tes, SOS-tes
21.9.2017 Helsinki

viim. ilm.pv.
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Kaikki henkilöstön edustajat

Luottamusmiesten peruskoulutus
TP-tes, SOS-tes

1. jakso
1.–3.2.2017 Helsinki
2. jakso
20.–21.3.2017 Helsinki

viim. ilm.pv.
4.1.2017
6.2.2017

Kohderyhmä: Sosiaali- ja terveyspalvelualalla työskentelevät luottamusmiehet.
Lisätiedot: sihteeri Sirpa Lahtiluoma, sirpa.lahtiluoma@superliitto.fi puh. 09 2727 9182

Luottamusmiesten jatkokurssi
SOS-tes
30.–31.10.2017 Helsinki

viim. ilm.pv.
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Tarkoitettu sosiaalipalvelualalla työskenteleville luottamusmiehille.
Lisätiedot: sihteeri Sirpa Lahtiluoma, sirpa.lahtiluoma@superliitto.fi puh. 09 2727 9182

Paikallisen sopimisen koulutuspäivä
TP-tes, SOS-tes
24.3.2017 Oulu
24.10.2017 Helsinki

viim. ilm.pv.
10.2.2017
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Tarkoitettu sosiaali- ja terveyspalvelualalla työskenteleville luottamusmiehille.
Lisätiedot: sihteeri Sirpa Lahtiluoma, sirpa.lahtiluoma@superliitto.fi puh. 09 2727 9182

Työvuorosuunnittelu yksityisellä
sosiaalipalvelualalla
SOS-tes
6.4.2017 Helsinki

viim. ilm.pv.
23.2.2017

Kohderyhmä: Tarkoitettu sosiaalipalvelualalla työskenteleville luottamusmiehille.
Lisätiedot: sihteeri Sirpa Lahtiluoma, sirpa.lahtiluoma@superliitto.fi puh. 09 2727 9182

Yksityissektorin työsuojelukoulutus
TP-tes, SOS-tes
4.5.2017 Helsinki

viim. ilm.pv.
23.3.2017

Kohderyhmä: Sosiaali- ja terveyspalvelualalla työskentelevät työsuojeluvaltuutetut. Lisätiedot: sihteeri Sirpa Lahtiluoma, sirpa.lahtiluoma@superliitto.fi puh. 09 2727 9182

HUOM!

SUPER KOULUTTAA 2017

Työsuojelukonsultin tutkinnon, työsuojelukonsulttien täydennyskoulutuksen, työmarkkinakonsultin tutkinnon sekä työmarkkinakonsultin tutkinnon täydennyskoulutuksen ja yhteistoimintakoulutuksen kurssit löydät osoitteesta www.superliitto.fi/jasenyyss/koulutukset/edunvalvontakoulutus/

Aktiivi-Instituutti/Kunta

Lisätiedot edunvalvontakoulutuksista: koulutuskoordinaattori Tarja Sundqvist, tarja.sundqvist@superliitto.fi tai puh. 09 2727 9164. Aktiivi-Instituutti sijaitsee osoitteessa Mikonkatu 8, 00100 Helsinki. Tarkemmat tiedot kurssien sisällöstä löydät Aktiivi-Instituutin sivuilta osoitteesta: www.aktiivi-instituutti.fi

Luottamusmiesten täydennyskoulutus

Palkkausjärjestelmät kunta-alalla

16.–17.1.2017
31.8.–1.9.2017

viim. ilm.pv.
16.12.2016
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

SOTE-kenttä

1.–2.3.2017
2.–3.10.2017

viim. ilm.pv.
18.1.2017
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus verkkokurssi

9.–29.1.2017

viim. ilm.pv.
16.12.2016

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Tuloksellista yhteistyötä kunnassa

13.–14.3.2017

viim. ilm.pv.
30.1.2017

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Neuvotellaan paikallisesti kunnassa

1.jakso
23.–24.1.2017

viim. ilm.pv.
16.12.2016

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Neuvotellaan paikallisesti kunnassa,

2.jakso
28.–29.8.2017

viim. ilm.pv.
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Kuntatyöaika

6.–7.2.2017
5.–6.10.2017

viim. ilm.päivä
16.12.2016
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Työsuhteen erilaiset muodot

11.–12.5.2017

viim. ilm.pv.
30.3.2017

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Työn vaativuuden arviointia kehittämään
kunta-alalla

14.–15.9.2017

viim. ilm.pv.
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Työpaikan lakisäätöiset suunnitelmat

1.–2.6.2017

viim. ilm.pv.
20.4.2017

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Sairastaminen ja työelämä

11.–12.9.2017

viim. ilm.pv.
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Yksityisyyden suoja ja yhdenvertaisuus
työelämässä

27.–28.2.2017

viim. ilm.pv.
16.1.2017

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Työaika- ja vuosilomalakia käytännössä viim. ilm.pv.
20.–21.3.2017 6.2.2017

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Luottamusmiesten ja työsuojelun yhteinen täydennyskoulutus: Työhyvinvointikoulutus

Häirintä ja epäasiallinen kohtelu työpaikalla viim. ilm.pv.
13.–14.2.2017 4.1.2017
9.–10.10.2017 ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus luottamusmiehille ja varaluottamusmiehille sekä työsuojelutehtävissä toimiville.

Väkivallan uhka työpaikalla viim. ilm.pv.
15.–16.2.2017 4.1.2017

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus luottamusmiehille ja varaluottamusmiehille sekä työsuojelutehtävissä toimiville

Työyhteisösovittelu ristiriitojen ratkaisuun viim. ilm.pv.
23.–24.10.2017 ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus luottamusmiehille ja varaluottamusmiehille sekä työsuojelutehtävissä toimiville

Varhainen puuttuminen ja tuki työyhteisön toimintatavaksi viim. ilm.pv.
20.–21.3.2017 6.2.2017
16.–17.10.2017 ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus luottamusmiehille ja varaluottamusmiehille sekä työsuojelutehtävissä toimiville

Työhyvinvointi työpaikalla viim. ilm.pv.
3.–4.4.2017 20.2.2017
20.–21.11.2017 ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus luottamusmiehille ja varaluottamusmiehille sekä työsuojelutehtävissä toimiville

Tuottavuus ja työhyvinvointi viim. ilm.pv.
30.–31.10.2017 ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus luottamusmiehille ja varaluottamusmiehille sekä työsuojelutehtävissä toimiville

Päihteet puheeksi viim. ilm.pv.
11.–12.10.2017 ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus luottamusmiehille ja varaluottamusmiehille sekä työsuojelutehtävissä toimiville

Työntekijänä asiakkaan luona viim. ilm.pv.
4.–5.5.2017 23.3.2017

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus luottamusmiehille ja varaluottamusmiehille sekä työsuojelutehtävissä toimiville

Työsuojelun peruskoulutus

Työsuojelun peruskurssi viim. ilm.pv.
1. jakso 22.–24.2.2017 11.1.2017
2. jakso 23.–24.3.2017 9.2.2017

Työsuojelun peruskurssi (Oulu) viim. ilm.pv.
1. jakso 15.–17.3.2017 1.2.2017
2. jakso 20.–21.4.2017 9.3.2017

Työsuojelun peruskurssi (Tampere) viim. ilm.pv.
1. jakso 10.–12.4.2017 27.2.2017

2. jakso 15.–16.5.2017 3.4.2017

Työsuojelun peruskurssi viim. ilm.pv.
1. jakso 10.–12.5.2017 29.3.2017
2. jakso 5.–6.6.2017 24.4.2017

Työsuojelun peruskurssi (Oulu) viim. ilm.pv.
1. jakso 18.–20.9.2017 ilm. av. keväällä
2. jakso 23.–24.10.2017 ilm. av. keväällä

Työsuojelun peruskurssi viim. ilm.pv.
1. jakso 27.–29.9.2017 ilm. av. keväällä
2. jakso 26.–27.10.2017 ilm. av. keväällä

Työsuojelun peruskurssi viim. ilm.pv.
1. jakso 6.–8.11.2017 ilm. av. keväällä
2. jakso 11.–12.12.2017 ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Työsuojeluvaltuutetut ja varavaltuutetut, työsuojelu-asiamiehet, työsuojelutoimikunnan tai jos sellaista ei ole, vastaavan paikallisen yhteistoimintaelimen jäsenet.

Työsuojelutietoa luottamusmiehille viim. ilm.pv.
16.–17.2.2017 (Oulu) 5.1.2017
25.–26.9.2017 ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Työsuojelun täydennyskurssi (peruskurssin suorittaneille) viim. ilm.pv.
26.–28.4.2017 15.3.2017
7.–9.6.2017 (Oulu) 26.4.2017

Aktiivi-Instituutti/Yksityinen

Lisätiedot edunvalvontakoulutuksista: koulutuskoordinaattori Tarja Sundqvist, tarja.sundqvist@superliitto.fi tai puh. 09 2727 9164. Aktiivi-Instituutti sijaitsee osoitteessa Mikonkatu 8, 00100 Helsinki. Tarkemmat tiedot kurssien sisällöstä löydät Aktiivi-Instituutin sivuilta osoitteesta: www.aktiivi-instituutti.fi

Luottamusmieskoulutus

Luottamusmiesten peruskoulutuksen 1. jaksot viim. ilm.pv.
15.–17.2.2017 TP-tes, SOS-tes 4.1.2017
5.–7.4.2017 TP-tes, SOS-tes, AVAINTA 22.2.2017
11.–13.10.2017 TP-tes, SOS-tes ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Uudet luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet, joiden työpaikalla noudatetaan Yksityisen terveystalouden, Yksityisen sosiaalialan ja AVAINTA:n työntekijöitä koskevaa työehtosopimusta.

Luottamusmiesten peruskoulutuksen 2. jaksot viim. ilm.pv.
1.–2.2.2017 TP-tes, SOS-tes 4.1.2017
19.–20.4.2017 TP-tes, SOS-tes 8.3.2017
8.–9.5.2017 TP-tes, SOS-tes, AVAINTA 27.3.2017
4.–5.12.2017 TP-tes, SOS-tes ilm. av. keväällä

Luottamusmiesten jatkokurssit viim. ilm.pv.
30.–31.5.2017 TP-tes, SOS-tes, AVAINTA 18.4.2017
8.–9.11.2017 TP-tes, SOS-tes, AVAINTA ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Uudet luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet, joiden työpaikalla noudatetaan Yksityisen terveystalouden, Yksityisen sosiaalialan ja AVAINTA:n työntekijöitä koskevaa työehtosopimusta.

TSN:n neuvottelupäivät TP-tes, SOS-tes viim. ilm.pv.
18.–19.5.2017 6.4.2017
30.11.–1.12.2017 ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Neuvottelupäivät on tarkoitettu TSN:läisille luottamusmiehille.

Edunvalvontapäivät AVAINTA

18.–19.5.2017

viim. ilm.pv.

6.4.2017

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet, joiden työpaikalla noudatetaan AVAINTan työntekijöitä koskevaa työehtosopimusta.

Luottamusmiesten täydennyskoulutus

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus -verkkokurssi TP-tes, SOS-tes

9.–29.1.2017

viim. ilm.pv.

16.12.2016

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Neuvottelija vakuuttavana ja vaikuttavana viestijänä TP-tes, SOS-tes

21.–22.2.2017

5.–6.9.2017

viim. ilm.pv.

10.1.2017

ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Henkilöstön edustaja mukana organisaation kehittämisessä TP-tes, SOS-tes, AVAINTA

28.–29.3.2017

17.–18.10.2017

viim.ilm.päivä

14.2.2017

ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Paikallisen sopimisen perusteita yrityksessä TP-tes, SOS-tes, AVAINTA

13.–14.9.2017

viim. ilm.pv.

ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Työaika- ja vuosilomalakia käytännössä TP-tes, SOS-tes

20.–21.3.2017

viim. ilm.pv.

6.2.2017

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Työpaikan lakisääteiset suunnitelmat TP-tes, SOS-tes

1.–2.6.2017

viim. ilm.pv.

20.4.2017

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Yksityisyyden suoja ja yhdenvertaisuus työelämässä TP-tes, SOS-tes

27.–28.2.2017

viim. ilm.pv.

16.1.2017

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Työsuhteen erilaiset muodot TP-tes, SOS-tes, AVAINTA

11.–12.5.2017

viim. ilm.pv.

30.3.2017

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Työsuojelutietoa luottamusmiehille TP-tes, SOS-tes

16.–17.2.2017 (Oulu)

20.–21.3.2017

25.–26.9.2017

viim.ilm.pv.

4.1.2017

6.2.2017

ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Työntekijänä asiakkaan luona TP-tes, SOS-tes

4.–5.5.2017

viim.ilm.pv.

23.3.2017

Kohderyhmä: Luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet

Työsuojelun peruskoulutus

Työsuojelun peruskurssi

TP-tes, SOS-tes

1. jakso 22.–24.2.2017

2. jakso 23.–24.3.2017

viim.ilm.pv.

11.1.2017

9.2.2017

Työsuojelun peruskurssi (Oulu)

TP-tes, SOS-tes

1. jakso 15.–17.3.2017

2. jakso 20.–21.4.2017

viim.ilm.pv.

1.2.2017

9.3.2017

Työsuojelun peruskurssi (Tampere)

TP-tes, SOS-tes

1. jakso 10.–12.4.2017

2. jakso 15.–16.5.2017

viim.ilm.pv.

27.2.2017

3.4.2017

Kustannukset, ilmoittautumiset ja lisätiedot

Kustannukset

Kuntasektori (luottamusmie- ja yhteistoimintakoulutus)

Työnantaja myöntää palkallisia kursseja varten virkavapaan/työloman ja maksaa kurssin järjestäjälle ruokailukustannusten korvausta 24,90 €/kurssipäivä.

SuPer maksaa kurssimaksun, majoituksen ja matkakulut.

Kuntasektori (työsuojelukoulutus)

Työnantaja myöntää palkallisia kursseja varten virkavapaan/työloman ja maksaa kurssin järjestäjälle kurssikustannusten korvausta 40 €/kurssipäivä.

SuPer maksaa kurssimaksun, majoituksen ja matkakulut.

Yksityissektori

Työnantaja myöntää palkallisen vapaan koulutustyöryhmän hyväksymille kurseille. SuPer maksaa kurssimaksun, majoituksen ja matkakulut.

Koulutukseen ilmoittautuminen

Kurseille voi ilmoittautua ainoastaan SuPerin verkossa jäsen sivuilla olevan sähköisen asiointijärjestelmä Weblyytin kautta.

Jäsen sivuille kirjautumaan pääset www.superliitto.fi-palvelun oikeassa yläreunassa olevan Kirjautu jäsen sivuille -linkin kautta.

Huom. ilmoittautuminen syksyn kurseille avautuu poikkeuksellisesti vasta keväällä

SuPerin tilaisuuksienhallintajärjestelmä uudistuu, minkä vuoksi sähköinen ilmoittautuminen syksyn 2017 kurseille avataan vasta myöhemmin keväällä. Tarkempi ajankohta ilmoitetaan SuPerin verkkosivuilla.

Lisätiedot

Lisätietoja edunvalvontakoulutuksista saa koulutuskoordinaattori Tarja Sundqvistilta.

tarja.sundqvist@superliitto.fi
puh. 09 2727 9164

Työsuojelun peruskurssi TP-tes, SOS-tes

1. jakso 10.–12.5.2017
2. jakso 5.–6.6.2017

[viim.ilm.pv.](#)

29.3.2017
24.4.2017

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus luottamusmiehillä ja varaluottamusmiehillä sekä työsuojelutehtävissä toimiville

Työsuojelun peruskurssi (Oulu) TP-tes, SOS-tes

1. jakso 18.–20.9.2017
2. jakso 23.–24.10.2017

[viim.ilm.pv.](#)

ilm. av. keväällä
ilm. av. keväällä

Päihitteet puheeksi TP-tes, SOS-tes

11.–12.10.2017

[viim.ilm.pv.](#)

ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus luottamusmiehillä ja varaluottamusmiehillä sekä työsuojelutehtävissä toimiville

Työsuojelun peruskurssi TP-tes, SOS-tes

1. jakso 27.–29.9.2017
2. jakso 26.–27.10.2017

[viim.ilm.pv.](#)

ilm. av. keväällä
ilm. av. keväällä

Työyhteisösovittelu ristiriitojen ratkaisuun TP-tes, SOS-tes

9.–10.2.2017
23.–24.10.2017

[viim.ilm.pv.](#)

4.1.2017
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus luottamusmiehillä ja varaluottamusmiehillä sekä työsuojelutehtävissä toimiville

Työsuojelun peruskurssi TP-tes, SOS-tes

1. jakso 6.–8.11.2017
2. jakso 11.–12.12.2017

[viim.ilm.pv.](#)

ilm. av. keväällä
ilm. av. keväällä

Varhainen puuttuminen ja tuki työyhteisön toimintatavaksi TP-tes, SOS-tes

20.–21.3.2017
16.–17.10.2017

[viim.ilm.pv.](#)

6.2.2017
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Työsuojeluvaltuutetut ja varavaltuutetut, työsuojeluasiamiehet, työsuojelutoimikunnan tai jos sellaista ei ole, vastaavan paikallisen yhteistoimintaelimen jäsenet.

Työsuojelun täydennyskurssi peruskurssin suorittaneille TP-tes, SOS-tes

26.–28.4.2017
7.–9.6.2017 (Oulu)
15.–17.11.2017

[viim.ilm.pv.](#)

15.3.2017
26.4.2017
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus luottamusmiehillä ja varaluottamusmiehillä sekä työsuojelutehtävissä toimiville

Kohderyhmä: Aikaisemmin työsuojelun peruskurssille osallistuneet, jotka tuntevat tarvetta tietojensa päivittämiseen.

Henkilöstön edustajana työyhteisössä TP-tes, SOS-tes

1. osa 27.2.–1.3.2017
2. osa 24.–26.4.2017
3. osa 5.–7.6.2017

[viim.ilm.pv.](#)

16.1.2017
13.3.2017
24.4.2017

Kohderyhmä: Kaikki henkilöstön edustajat

Työsuojelun täydennyskoulutus

TYKY-seminaari TP-tes, SOS-tes

8.–9.5.2017

[viim.ilm.pv.](#)

27.3.2017

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus työsuojelutehtävissä toimiville

Henkilöstön edustajana työyhteisössä TP-tes, SOS-tes

1. osa 4.–6.9.2017
2. osa 4.–6.10.2017
3. osa 13.–15.11.2017

[viim.ilm.pv.](#)

ilm. av. keväällä
ilm. av. keväällä
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Kaikki henkilöstön edustajat

Väkivallan uhka työpaikalla TP-tes, SOS-tes

15.–16.2.2017

[viim.ilm.pv.](#)

4.1.2017

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus työsuojelutehtävissä toimiville

Tuottavuus ja työhyvinvointi TP-tes, SOS-tes

9.–10.3.2017
30.–31.10.2017

[viim.ilm.pv.](#)

26.1.2017
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus luottamusmiehillä ja varaluottamusmiehillä sekä työsuojelutehtävissä toimiville

Väkivallan uhka työpaikalla täydennyskurssi TP-tes, SOS-tes

2.–3.11.2017

[viim.ilm.pv.](#)

ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus työsuojelutehtävissä toimiville

Häirintä ja epäasiallinen kohtelu työpaikalla TP-tes, SOS-tes

13.–14.2.2017
9.–10.10.2017

[viim.ilm.pv.](#)

4.1.2017
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus luottamusmiehillä ja varaluottamusmiehillä sekä työsuojelutehtävissä toimiville

Luottamusmiesten ja työsuojelun yhteinen täydennyskoulutus

Sairastaminen ja työelämä TP-tes, SOS-tes

22.–23.5.2017
11.–12.9.2017

[viim.ilm.pv.](#)

10.4.2017
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus luottamusmiehillä ja varaluottamusmiehillä sekä työsuojelutehtävissä toimiville

Häirintä ja epäasiallinen kohtelu työpaikalla täydennyskurssi TP-tes, SOS-tes

2.–3.10.2017

[viim.ilm.pv.](#)

ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Täydennyskoulutus luottamusmiehillä ja varaluottamusmiehillä sekä työsuojelutehtävissä toimiville

Henkilöstön edustajien voimavarapäivät TP-tes, SOS-tes

1.–2.6.2017
19.–20.10.2017

[viim.ilm.pv.](#)

20.4.2017
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Kaikki henkilöstön edustajat

Työhyvinvointi työpaikalla TP-tes, SOS-tes

3.–4.4.2017
20.–21.11.2017

[viim.ilm.pv.](#)

20.2.2017
ilm. av. keväällä

Kohderyhmä: Pääluottamusmiehet ja varapääluottamusmiehet
Järjestäjä: TSN
Huomaa: Pääluottamusmiehillä lähetetään henkilökohtainen kutsu, jossa on erilliset ilmoittautumisohjeet.

LISÄKSI: Yksityissektorin pääluottamusmiesten koulutuspäivä TP-tes, SOS-tes, AVAINTA

7.9.2017

Huoli toimintaenergiaksi: Saattohoitokoulutus käyntiin keväällä

Miten kuolevan potilaan hoito poikkeaa muiden potilaiden hoidosta? Miten saattohoidossa otetaan huomioon potilaan omaiset? Mitä hyvä saattohoito vaatii työhönjaukselta ja esimiestyöltä? Mikä on lähihoitajan rooli saattohoidossa?

Kysymyksiin vastataan Hyvä kuolema -hankkeen (Terho-säätiö) ja SuPerin vuonna 2017 järjestämässä saattohoitokoulutuksessa. Yhden päivän mittainen koulutus järjestetään kuusi kertaa. Koulutuspäivät ja -paikkakunnat ovat:

- Espoo 16.3.2017
- Oulu 26.4.2017
- Tampere 11.5.2017
- Kuopio 21.9.2017
- Lappeenranta 19.10.2017
- Helsinki 16.11.2017.

Koulutus sopii työssäkäyville hoitajille ja alan opettajille sekä vanhustyön erikoisammattitutkinnon suorittajille.

Luennoitsijat ovat valtakunnallisen Hyvä kuolema -hankkeen asiantuntijoita. Terhokodista mukana ovat sairaanhoitaja, logoterapeutti *Miia Salonen* ja ylilääkäri *Juha Hänninen*, SuPerista asiantuntija *Soili Nevala*.

Tavoitteena on saattohoitoon kehitettyjen hyvien käytänteiden jalkauttaminen työpaikoille ja saattohoidon näkyväksi tekeminen. Osallistujat saavat rohkeutta saattohoidon kehittämiseen, jolloin huoli potilaiden hyvinvoinnista kanavoituu toimintaenergiaksi.

Hinta, 60 euroa, sisältää luentomateriaalin, aamu- ja iltapäiväkahvin sekä lounaan.

Tule mukaan. Löydät koulutuksen ohjelman ja ilmoittautumisohjeen maaliskuun koulutukseen viereisestä ilmoituksesta. Jos olet kiinnostunut myöhemmistä koulutuksista, seuraa ilmoittelua SuPer-lehdessä.

TERHOKOTI

SUPER

Saattohoito- koulutus

16.3.2017

Espoon seudun koulutusyhtymä,
Omnia, Lehtimäki 1 C,
02070 Espoo

9:00–9:30	Ilmoittautuminen ja aamukahvi
9:30–10:15	Lähihoitajan rooli saattohoidossa (hoitokulttuurin merkitys)
10:15–11:30	Ryhmätyöskentelyä lähihoitajan ammatti-identiteetistä ja toimintaedellytyksistä erilaisissa hoitoyhteisöissä saattohoidossa (hoitopolun merkitys)
11:30–12:15	Kuolevan ihmisen ja hänen perheensä sekä läheistensä kohtaaminen
12:15–13:15	Lounas
13:15–14:15	Mitä oirehoidosta on hyvä tietää: käsittelyssä muun muassa kipu ja hengenahdistus
14:15–15:00	Kuolevan ihmisen hoitamiseen liittyviä hoitotyön erityispiirteitä
15:00–15:15	Iltapäiväkahvi
15:15–16:00	Harjoituksia ja keskustelua potilastapausten valossa
16:00–16:15	Päivän päätös ja yhteenveto.

Ohjelma on alustava, ja SuPerilla on oikeus muutoksiin.

Koulutuspäivän hinta on 60 euroa. **Sitovat ilmoittautumiset 12.2.2017 mennessä osoitteessa: <https://my.surveypal.com/saattoesp>.**

Lisätietoja:

asiantuntija Soili Nevala,
soili.nevala@superliitto.fi
Puh. 09 2727 9157

sihteeri Raili Nurmi,
raili.nurmi@superliitto.fi
Puh. 09 2727 9172

SUPERIN OPIKELIJARISTEILY

17.–18.3.2017
TURKU–TUKHOLMA

*Liitto
turvana*

Hei valmistuva! Lähde mukaan SuPerin koulutusristeilylle.

Saat tärkeää tietoa SuPerin toiminnasta, ammatista, työnhausta, hyvinvoinnista, vastuusta ja oikeuksista. Luvassa tietysti myös hauskanpitoa SuPer-seurassa!

Risteilyn hinta on 35€, mikä sisältää koulutuksen, matkakulut, majoituksen 2 hengen hytissä ja ohjelmaan kuuluvat ruokailut. Risteily on tarkoitettu yli 18-vuotiaille.

Lue lisää ja ilmoittaudu jäsensivuilla www.superliitto.fi 12.2. mennessä.

Lisätiedot: opiskelijat@superliitto.fi

JÄRJESTÄYTYMÄTÖN

SUOSITTELE SUPERIA

 #suosittelesuperia
#supertekeehyvaa

ja kannusta uutta jäsentä viettämään ammattiosastosi kanssa Kansallista lähihoitajapäivää 27.1. teemalla SuPer-ammattilainen tekee hyvää. Suositelijat saavat 30 euron arvoisen lahjakortin ja tammikuussa lisäksi monitoimikaulanauhan.

KATSO OHJEET SUOSITTELUUN:

www.superliitto.fi > Jäsenyys
Suosittele SuPeria 2017
tai skanna koodi.

Super-
ammattilainen
tekee
hyvää!

Uusi varsinainen jäsen saa tervetuliaislahjaksi monitoimikaulanauhan sekä arvokkaan ammattimerkin.

Tämän lehden liitteenä on jäsenetuliite vuodelle 2017

Ota liite talteen ja tutustu SuPerin rahanarvoisiin, monipuolisiin ja juuri sinua varten neuvoteltuihin jäsenetuihin.

Etikkaa! –täydennyskoulutuksia sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille:

- Työntekijän eettinen kuormittuminen
- Hyvä asiakaspalvelutyö
- Hyvä asiakaspalvelutyön johtaminen
- Hyvä saattohoito
- Kuolevan asiakkaan ja omaisten kohtaamisen eettiset haasteet
- Hyvä työyhteisö
- Vanhustyön eettiset periaatteet
- Haastavasti käyttäytyvän asiakkaan eettinen kohtaaminen

proEt ●○○ Ilmoittautuminen: www.proet.fi/yhteys

Varaa ilmoitustilasi keväälle

Lehti	Aineistopv.	Ilm.pv.
2/17	12.1.2017	3.2.2017
3/17	10.2.2017	3.3.2017
4/17	13.3.2017	6.4.2017
5/17	12.4.2017	5.5.2017
6-7/17	15.5.2017	9.6.2017

SuPer-lehti ilmestyy 11 kertaa vuodessa. Katso mediakortti: www.superliitto.fi. Varaukset: katriina.alfa@superliitto.fi

Uusi sähköinen jäsenpalvelu tulee – päivitä sähköpostiosoitteesi!

Kaikille jäsenille tarkoitettu uusi sähköinen jäsenpalvelu julkaistaan alkuvuodesta 2017. Jotta pääset kirjautumaan palveluun, sinulla on oltava SuPerin jäsenrekisteritiedoissa toimiva ja käytössä oleva henkilökohtainen sähköpostiosoite tai matkapuhelinnumero. Tarkista ja korjaa tietosi jo nyt, jotta uusi palvelu on käytössäsi julkaisuhetkestä lähtien.

Kirjaudu sivulla www.superliitto.fi omiin tietoihisi.

KIRJAUDU JÄSENSIVUILLE

Sisäänkirjautuminen

Käyttäjätunnus

Salasana

Käyttäjätunnus on jäsennumerosi, joka löytyy esimerkiksi jäsenkortistasi. Salasanasasi on se, minkä olet itse valinnut palveluun ensimmäistä kertaa kirjautuessasi. Jos et ole koskaan kirjautunut, salasanasasi on henkilönumuksesi, jonka jälkeen järjestelmä pyytää vaihta-

maan salasanan. **Jos olet unohtanut salasanasasi, klikkaa tästä** -painikkeesta saat tarvittaessa uuden salasanan. Kun olet kirjautunut, klikkaa kohtaa **Lisää/korjaa sähköpostiosoitteesi** ja sen alta kohtaa **Päivitä**.

Päivitä tietojasi »

Omat tiedot

Päivitä yhteystietojasi

Voit ilmoittaa tietosi myös sähköpostitse: jasenrekisteri@superliitto.fi.

Ehdolla kuntavaaleissa 2017? SuPer tukee ehdokkaita

SuPerin verkkosivuilla avataan tammikuussa Kuntavaalit 2017 -teemasivusto. Sivustolle kootaan tietoa SuPerille tärkeitä teemoista, vaalimateriaalia ja ohjeita sekä kannustetaan äänestämään superilaista ehdokasta.

Kuntavaalit 2017 -sivustolla julkaistaan maaliskuussa kaikista superilaisista kuntavaalien ehdokkaista perustiedot ja kuva sekä linkit mahdollisille vaalisivuille ja vaaliblogeihin. Ehdokkaan on itse ilmoitettava verkkosivuille tarvittavat tiedot SuPeriin. Seuraa verkkosivujamme ja muita tiedotuskanavia tarkempia ohjeita saadaksesi.

SuPer-lehdessä ei vuoden 2017 kuntavaalien alla julkaista superilaisten ehdokkaiden ilmaisilmoituksia edellisvaalien tapaan. Ilmoitukset ohjataan liiton Kuntavaalit 2017 -sivustolle ja toivottavasti ammattiosastojen nettisivuille. Lehestä voi ostaa ilmoitustilaa, tiedustelut: katriina.alfa@superliitto.fi. Ilmoitustiedot löytyvät mediakortista liiton nettisivuilta.

LÄHDE MUKAAN SUOSITTUUN LIFTED WORK -VERKKOVALMENNUKSEEN

HUIKEA 8 VIIKON HYVINVOINTIVALMENNUS TAAS SAATAVILLA - SINULLE MAKSUTTA!

Viime kerralla mukana oli tuhansia Superilaisia ja osallistujille saatiin mahtavia tuloksia.

- n. 79% osallistujista paransi ruokavaliotaan,
- n. 69% paransi liikkumista ja treenaamistaan
- n. 67,5% päivittäiset energiatasot nousivat

Tätä valmennusta on parannettu ryhmän palautteiden perusteella ja meininki tulee olemaan entistä parempi!

Ilmoittaudu mukaan jäsensivujen kautta
www.superliitto.fi

VALMENNUS ALKAA 30.1.

HELSINKI-TUKHOLMA 21.-23.4.

SUPER- NUORET LAINEILLA

SUPERSUOSITTU KOULUTUSRISTEILY TÄYTTÄÄ KYMMENEN VUOTTA!

Lue lisää ja ilmoittaudu 5.1. alkaen jäsensivuilla superliitto.fi. 70 € hintaan sisältyvät koulutus, ohjelman mukaiset ruokailut ja majoitus kahden hengen hytissä. Risteily on tarkoitettu 18-35-vuotiaille varsinaisille jäsenille.

Kukon vuosi käynnistyy

Jos tammikuun pyhättömät härkäviikot alkavat tympiä, voi aina heittäytyä mukaan kiinalaisen uuden vuoden juhlahumuun. Tammikuun lopussa alkaa kiinalaisen horoskoopin mukaan kukon vuosi, josta povataan erityisen onnekasta toimeliaille ja työteliäille ihmisille. Kiinalaisessa horoskoopissa kukon vuonna syntyneitä ihmisiä kuvaillaan lahjakkaiksi ja rohkeiksi persooniksi, jotka ottavat epäonnistumiset raskaasti.

Kiinalaista uutta vuotta juhlietaan eri puolilla maailmaa. Helsingissä järjestetään näyttävä juhlakulkue, kungfu- ja lohikäärmetanssiesityksiä, jäänveistoa ja kiinalaiset markkinat ruokakojuineen. Illalla nähdään suuri kukon vuoden ilotulitus Töölönlahdella.

Kiinalainen uusi vuosi 27.1. Helsingissä. ■

Kirjauutuudet

ELINA KAUPPILA:
IHANA PERHE – TIETOISEN VANHEMMUUDEN ABC
VIISAS ELÄMÄ 2016

Lapsiperheissä joudutaan selvittämään monenlaisia mutkia, mutta pulasta pelastaa lempeä ja ymmärtäväinen suhtautuminen paitsi lapseen, myös puolisoon ja itseensä.

Ihana perhe -kirja kannustaa äitejä ja isiä tietoiseen vanhemmuuteen käytännön esimerkkien kautta. Aakkosjärjestyksessä etenevät asiasanat käsitellään lyhyesti ja ymmärrettävästi aamuista ja aikatauluista yökyläilyyn ja äitikavereihin. Usein pienellä käytännön tai asenteen muutoksella on suuri vaikutus arkeen.

Elina Kauppila on filosofian maisteri, yrittäjä, tunne- ja vuorovaikutuskouluttaja sekä kahden lapsen äiti. Hän on julkaissut aikaisemmin kirjan Ihanan kamala päivä – lasten mindfulness. ■

Kake on yksi Tom of Finlandin tunnetuimmista hahmoista. Häntä esittää Ville Erola.

Musikaali Tom of Finlandista

Turun kaupunginteatteri on tehnyt musikaalin Suomen kenties tunnetuimmasta taiteilijasta Tom of Finlandista. Tom of Finland oli Touko Laaksonen, kaarinalaisen opettajaperheen lahjakas poika, jonka piirroksiset tiukkoihin housuihin pukeutuneista, lihaksikkaista miehistä ovat kaikille tuttuja. Tom of Finland ja hänen kuvansa ovat vuosikymmenten aikana vaikuttaneet maailmanlaajuisesti homokulttuuriin ja samalla raottaneet enemmistölle verhoa maailmaan, joka pitkään oli kielletty.

Musikaalin libreton kirjoittaja Tuomas Parkkinen lupaa, että esitys on iloa alusta loppuun. Turussa tullaan näkemään jotakin sellaista, mitä ei aiemmin ole nähty tai koettu, sillä vaikka teos perustuu tosیتapahtumiin, musikaalien maailmassa kaikki on mahdollista.

Tom of Finlandin säveltävät Jussi Vahvaselkä ja Jori Sjöroos. Ohjauksesta ja koreografiasta vastaa Reija Wäre.

Tom of Finland, ensi-ilta Turun kaupunginteatterissa 27.1. ■

Iloa elämään Oulussa

Luokkamme sai upean tilaisuuden osallistua Suomen Reumaliiton kanssa yhteistyössä Iloa elämään -tapahtuman järjestämiseen. Ideana oli, että me opiskelijat suunnitellaamme ja toteutamme hyväntekeväisyystapahtuman lasten reumaa ja muita tuki- ja liikuntaelinsairauksia sairastaville lapsille sekä heidän perheilleen. Tapahtuman tarkoitus on auttaa perheitä verkostoitumaan ympäri Suomen sekä unohtamaan sairauden aiheuttamat kivut ja saada iloa elämään. Päätimme luokan kesken, että tapahtuman teemana on sirkus. Koulu-tunteja kului tapahtuman palaverieihin, suunnitteluun ja tekemiseen yhteensä reilu sata. Kaikki opettajamme ovat olleet kannustavia ja ymmärtäneet asian tärkeyden. Iloa elämään -tapahtuman järjestimme lauantaina 19. marraskuuta koulullamme Oulun seudun ammattiopistolla Kontinkankaalla. Perheitä oli ilmoittautunut 17, ja tilaisuuteen saapui yhteensä 73 osallistujaa, jopa Tampereelta ja Rovaniemeltä asti. Päivä alkoi mukavasti aamukymmeneltä pullakahvin ja rap-musiikin merkeissä. Esityksen ja puheiden jälkeen alkoi taikuriesitys. Ruuan meille tarjosi Oulun Palvelualan opisto, kiitos heille siitä. Kun mahat oli täytetty, oli puuhapajojen aika. Niitä oli yhteensä kahdeksan erilaista. Oli toiminnallisia ja herkullisia sekä eläinparkki, jossa sai silittellä kaverikoiria ja

ihmetellä kilpikonnaa. Jokaisella rastilla oli opiskelijoita ohjaamassa. Tutustuimme lapsiin ja heidän perheisiinsä. Suurimmat vetonaulamme olivat maskottimme Puppana sekä kaverikoirat. Mamma ja Mesikämmen laulattivat hauskaasti lapsia. Lastenlääkäri Sirja Sard vastasi lasten esittämiin moninaiisiin kysymyksiin. Päivämme loppui arvontapalkintojen julkaisemiseen sekä yhteiskuvaan. Kerroimme kaikille perheille, kuinka tärkeää meidän opiskelijoiden on saada palautetta ammatillisen kasvamme kannalta. Palautteiden pohjalta

käymme opettajien kanssa tapahtumaa läpi ja teemme itsearviointin. Tämä projekti, jonka olemme luokan kanssa suurella sydämellä tehneet, on iso osa meidän opintojamme. Tällaista toimintaa varmasti katsotaan hyvällä myös tulevaisuudessa. Kiitos teille sponsorit, Reumaliitto ja erityisesti perheet. Teimme yhdessä päivästä ja tapahtumasta suuren, minkä varmasti muistamme aina!

TIIA KÄRNÄ JA NETTA HILTUNEN
OSAO KONTINKANGAS

Kutsut

Uudenmaan Eläkeläisapuhoitajat ry:n sääntömääräinen vuosikokous pidetään 23.2.2017 alkaen kello 13.00 SuPerin ammattiosastojen kokoustilassa Itä-Pasilassa, Kellosilta 2 D Helsinki. Kutsumme alueemme eläkkeellä olevat apuhoitajat, perus- ja lähihoitajat vuosikokoukseen ja yhteiseen toimintaan.

YHDIKTYKSEN PUHEENJOHTAJA
AUNE AHOPALO
050 5851 701

Kuulumiset

Lähetä kuulumiset osoitteeseen: superlehti@superliitto.fi helmikuun lehteen 12.1. mennessä ja maaliskuun lehteen 10.2. mennessä. Kuvan koko vähintään 300 Kt. Toimituksella on oikeus muokata tekstiä ja kuvia sekä valita julkaisupaikkaa.

SuPer-sukkia

SATU MATTILAINEN

Heinolan ao 408 ry lahjoitti 29 paria villasukkia Heinolan tehostettuun asumispalveluyksikköön Mäntylään. Ammattiosaston puheenjohtaja Merja Kasurinen, oikealla, toimitti sukat palveluesimies Liisa Lepälle.

Iloinen vastaanottaja

OYS:n ao 209 lahjoitti ammattiosaston villasukat Tahkokankaan palvelukeskuksen asukkaiden varpaita lämmittämään. Iloinen asukas vastaanotti sukamme, joita kertyi reilut 20 paria, kun saimme SuPer-seniorit mukaan neulomaan.

MARIANNE NIVA

KUULUMISIA

Lue, mitä superilaisille sattuu ja tapahtuu
Koonnut Marjo Sajantola

Hämeenkyrön ammattiosaston 648 syyskokous pidettiin 24. marraskuuta. Paikkana oli tällä kertaa Hämeenkyrön Nuuttila. Perinteisesti paikalla oli yli 50 jäsentä. Kokouksessa palkittiin ansioituneet jäsenet liiton kultaisilla ansiomerkeillä ja muistettiin 50 ja 60 vuotta täyttäneitä. Tarjottu pikkujouluokailu oli maittava ja pikkupaketti toi iloa. Osasto kiittää jäseniään aktiivisesta osallistumisesta syyskokoukseen sekä teatteri- ja muihin tapahtumiin. Reipasta alkanutta vuotta kaikille ja nautitaan SuPer-seurasta tänäkin vuonna!

MARJO JOKINEN

lijoikiseudun, Oulun kaupungin ja OYSin ammattiosastot järjestivät yhdessä Oulun alueelliset lähi- ja perushoitajien opintopäivät 29.-30. syyskuuta. Ammattiosastot valitsivat kukin kaksi aktiivista jäsentään työryhmään, joka alkoi työstää opintopäivien ohjelmaa edellisten vuosien palautteiden pohjalta. Oli hienoa huomata, että opintopäivien ohjelma kiinnosti laajalti ympäri Suomea. Kiitos vielä kaikille osallistuneille. Mahtavaa kun olitte mukana!

OPINTOPÄIVÄ-
TYÖRYHMÄ

Lähihoitajaopiskelijat järjestivät pikkujoulut Pihämäen lapsille

Kontiolahdessa koettiin 10. joulukuuta yhteisöllisiä ja mieltä lämmittäviä hetkiä. Meidän nelihenkinen lähihoitajaopiskelijoista koostuva tiimimme järjesti elämykselliset pikkujoulut Romon Perhekodit Oy:n Pihämäen lapsille. Talvinen päivä kului yhteisten pulmatehtävien, ulkona reippailun, joulutorttujen tekemisen ja pipareiden koristelun merkeissä. Ohjelmamme ydinajatuksena oli mielenterveyden edistäminen. Lapset saivat käyttää vahvuuksiaan omalla tavallaan, ilman kilpailuasetelmaa. Ohjelmaan kuului myös Tunnetontut-niminen osio. Pienet, käsin virkatut tontut saivat lasten tunteista kertovat kasvot, heidän itse piirtämiään tietenkin. Mukava yhteinen päivämme huipentui lahjojen jakoon, jonka mahdollisti loistava sponsoriyhteistyö useiden joensuulaisten yritysten kanssa. Saimme projektistamme uusia näkökulmia opiskelijoiden asioiden tueksi, mutta lasten onnistumiset ja aito ilo olivat kuitenkin paras palkinto tiimillemme. Suuri kiitos vielä sponsoreille ja koko Pihämäen porukalle!

TARJA JORMANAINEN, TIINA LEINONEN, JAANA OLLIKAINEN JA CRISTA RÄSÄNEN.

LÄHIHOITAJA KÄHÖNEN

RISTIKKORATKAISU 12/2016

K	U	J	A	K	I	S	S	A	T		
E	L	A	K	E	A	A	S	I			
P	L	A	S	I	A	D	A	T			
L	A	K	U	T	M	I	N	I			
O	I	I	H	A	N	A	T				
T	U	T	I	N	A	T	Y	L	I	S	P
T	I	E	S	S	O	R	A	Y	A	A	A
E	D	E	S	S	N	A	U	H	A	T	K
L	A	T	E	L	U	I	L	P	O	A	K
U	E	T	U	L	I	I	T	E	A	N	
T	U	K	K	O	T	O	S	I	K	A	T
T	A	I	N	A	T	T	U	K	A	T	O
O	R	S	I	L	I	M	A	K	U	V	A
R	A	V	A	T	A	A	R	E	S	A	I
P	R	E	A	O	S	T	I	I	T	I	D
A	L	I	A	S	A	N	N	U	I	N	E
N	A	S	K	I	S	I	A	M	K	A	T
A	N	S	A	T	S	O	T	U	A	T	T
T	A	A	T	E	L	I	T	S	U	T	A

L T P L D U O I K A

Joulukuun ristikkokisan voitti
Anki Perkkio Tohmajärveltä.
Lämpimät onnittelut!

HOMMA EI JÄÄ PUOLITIEHEN

Nina Huhtala, 33, ja Heidi Berg, 37, työskentelevät Nokian kotihoidossa. He ovat tunteneet toisensa viisi vuotta.

NINA HEIDISTÄ:

”Heidi on maailman parasta seuraa töissä ja vapaa-ajalla. Hän on tukena niin iloissa kuin suruissakin, ja jokapäiväiset puhelut auttavat jaksamaan hektisessä, koko ajan muuttuvassa työssä. Hyvä työkaveri tekee huonostakin päivystä hyvän.

Tutustuimme Heidin kanssa, kun tulin opiskelijana kesätöihin Pohjois-Nokian kotihoitoon. Emme kumpikaan muista tarkasti, milloin tuttavuus syveni ystävyudeksi. Jossakin vaiheessa vain huomasimme, että olemme samalla aaltopituudella. Tuli mieleen, että tuon naisen kanssa olisi hauska lähteä bilettämään!

Myöhemmin siirryin Nokialla töihin toiseen kotihoiton tiimiin. Ystävyttemme ei katkennut, vaan päinvastoin vahvistui. Heidi on luonteeltaan yhtä hullu kuin minä, joka asiassa heti täysin rinnoin mukana. Minä en muista stressata mistään ja se piirre onkin ainoa asia, joka meidät erottaa. Olen hulahuoleton, Heidi taas toinen ääripää. Olipa kyse sitten koti- tai työasioista, niin minä teen kaikkeni, että Heidi unohtaa murehtimisen. Huumorin avulla selvittäään kaikesta! Jokaisen yhteisen reissun jälkeen muistoille nauretaan aina seuraava viikko.

Työssään Heidi on luotettava, ahkera ja iloinen. Kun Heidi käy asiakkaan luona, niin tietää varmasti, ettei mikään homma jää puolitiehen. Asiakkailta tulee vain hyvää palautetta Heidin iloisesta ja piristävästä luonteesta. Töissä olemme ol-

leet samaa mieltä jokaisesta asiasta. Ymmärrämme toisiamme ennen kuin toinen on puolta sanaa sanonut.”

HEIDI NINASTA:

”Naurusta ei meinannut tulla loppua, kun kuulin tämän uusimman yllärin, että Nina on sotkenut meidät johonkin lehtijuttuun! Olin ilahtunut ja hämmentynyt, mutta ennen kaikkea tosi otettu.

Nina on persoona- na niin avoin kuin avoin voi olla. Hän on puhelias, suoraviivainen, toimelias, idearikas ja kova nauramaan. Nina ei paljoa mieli turhia, eikä murehdi asioita kuten minä.

Alkuun meitä yhdistivät samanlaiset ajatukset työstä. Nina on hoitajana perusteellinen ja huolellinen. Hän ei koskaan rutise raskaista listoista, vaan tuntuu selviytyvän vaikka minkälaisista työmääristä. Stressinsietokyky on lähes rajaton. Nina on asiakkaita kohtaan ystävällinen ja empaattinen, mutta kuitenkin sellainen ilopilleri, että hän on hoitajana tosi pidetty. Nina omistautuu työlleen. Hän hoitaa asiat loppuun, ilmaisee rohkeasti epäkohdat, tekee ehdotuksia ja pyrkii kehittämään työtä. Hän on myös kunnianhimoinen ja tahtoo kehittyä työssään.

Vapaa-ajalla meillä on ollut monta hauskaa bileiltaa. Sitten on ollut likkojenlenkki, Bikinikuntoonryhmä ja vissykuuri. Meillä on ikuinen laihdutusprojekti meneillään. Kerran videoimme yhdelle työkaverille ruokatauolla

Aikuinen nainen -esityksen, jossa laulettiin. Soittimina oli nitojat. Hulluttelut tauoilla auttavat jaksamaan arjessa ja niillä osin raskailla asiakaskäynneillä.

Tunnumme Ninan kanssa toisemme läpikotaisin. Hänestä on tullut minulle korvaamattoman tärkeä, rakas ystävä.” ■

► KIRSI VÄISÄNEN, LAHTI: Liisa Rantalalle paljon kehuja. Empaattinen, toisista välittävä ihminen, joka hoitaa asiakkaansa suurella sydämellä. Hän ottaa työkaverinsa aina huomioon, on auttavainen ja ammattitaitoinen ihminen!

► MARJA-LIISA VAINIO, ESPOO: Kehut kaikille ihanille työkamuihelleni, joita on useampiakin. On aina ilo tehdä töitä hyvien tyyppien kanssa. Kiitos! Teidän kanssa jaksaa. Terkkuja PMS os 3D.

Ninan ja Heidin tarina käynnistää SuPer-lehdessä uuden sarjan, jossa kehuetaan ja kiitetään hyvää työtoveria. Kehu vaikka toista hoitajaa tai jotain muuta työyhteisösi jäsentä. Yllätä työkaverisi iloisesti ja kerro meille, miksi juuri sinun kollegasi on kiitoksen arvoisen? Lähetä kehut sähköpostilla super-lehti@superliitto.fi.

LAPINPÖLLÖ

Sain vinkin naapuripitäjässä asustelevalta lapinpöllöstä. Päätin käydä kurkkaamassa. Oikotien kanssa kävi kuin yleensäkin minulle. Teutaroin metsäautoteillä tunteja umpihangessa ja eksyksissä. Päätin ajella kotiin ja yrittää toisena päivänä uudestaan. Kotipihan koivussa minua odotti lapinpöllö.

Pöllöjä pidetään viisauden vertauskuvana ja lapinpöllö vie mielestäni voiton tuossa vertailussa. Vaikka se on painoltaan vain puolet huuhkajasta, niin se on miltei saman kokoinen. Tuuhea höyhenistö ja suuri pää korostavat sen kokoa. Pienet

keltaiset silmät seuraavat ympäristöä tarkasti.

Lapinpöllön saalistustaito on uskomatonta katseltavaa. Talvella se istuu pelon laidalla ja kuuntelee myyrien ääntelyä. Paikannettuaan saaliin suunnan pöllö lähestyy äänettömin siiveniskuin myyrää. Se

roikottaa itseään hetken saaliin yläpuolella, kunnes sukeltaa hankeen. Jopa puolimetrisen nietokseen jää pieni reikä ja hangen pinnalle siivenjäljet kuin enkelikuvioksi.

Soidinaikana keväällä saattaa kuulla erittäin matalaa, sekunnin välein toistuvaa, loppua kohden vaimenevaa puhkuntaa. Ääni kantaa hyvissäkin olosuhteissa vain puoli kilometriä.

Lapinpöllöä tavataan pääasiassa Pohjois-Suomesta Pohjois-Karjalaan ulottuvalla alueella vanhoissa metsissä. Satunnaisesti sitä tavataan muuallakin Suomessa Tunturi-Lappia lukuun ottamatta. Se pesii vanhoihin haukanpesiin tai paksujen kantojen syvennyksiin. Pesiiä on tavattu myös muurahaiskeoista tai kallionkielekkeiltä. Pöllö munii huhti-toukokuussa 3–6 valkeaa munaa. Naaras hautoo niitä koiraan ruokkimana noin kuukauden. Kuoriuduttuaan poikaset pysyttelevät pesässään vielä kuukauden. Ennen kuin ne oppivat lentämään, ne kiipeilevät lähistöllä puiden oksilla tai taapertavat sammalikossa. Lentämään ne oppivat puolentoista kuukauden ikäisinä.

Lapinpöllön pesintää ei kannata häiritä. Naaras saattaa hyökätä pesää lähestyvän ihmisen kimppuun. Viirupöllön tavoin se iskee kyntensä paha-aavistamattoman lähestyjän päänahkaan.

Pihallamme istuskellut lapinpöllö asusteli koko talven lähipeltojen reunamilla. Kymmenet saalistuskuopat aamuksilla puhtailla hangilla kertoivat pöllön voivan hyvin. Keväällä olin kuulevinani toisenkin pöllön tulleen maisemiin. Ehkäpä niiden poikaset yllättävät minut ilmestymällä pihapiiriin. ■

SUPERIN AMMATTIOSASTOJEN PUHEENJOHTAJAT ERI PUOLILTA MAATA KOMMENTOIVAT LEHDEN AIHEITA.

HARMAA YLITYÖ ONGELMANA

Mitä haluaisit tietää sotesta? ▶ s. 6

Miten ihmeessä yhdenvertainen mahdollisuus palveluihin voi onnistua? Kuulun itse sote-valmistelun tyryryhmään. Olen siis todella syvällä sotesopassa!

Mietitkö jo eläkeasioitasi? ▶ s. 8 ja 24

Olen miettinyt pari viime vuotta osa-aikaeläkettä. Hoitotyön tiimellyksessä paikat ovat menneet retuperälle. 68-vuotiaaksi asti en jaksaa.

Mikä on vaikeinta lapsen kasvattamisessa? ▶ s. 28

Vaikeinta on saada lapselle hyvä ja terve itsetunto sekä luottamus omiin kykyihinsä. Kannustava kasvattaminen on vaikeaa, kaiken muun lisäksi.

Saako vanhus olla villi ja vapaa?

▶ s. 30

Saa. Itsekin olen sellaisessa paikassa töissä, jossa heitä on.

Onko hoitajien luonteessa jotain yhteistä? ▶ s. 44

Ihmisläheisyys ja hoivavietti pitävät meitä työssä. Hyvällä hoitajalla on nämä puolet.

Luetko sarjakuvia? Mikä on suosikkisi? ▶ s. 46

Lehdestä luen ne melkein ensimmäisenä. B. Virtanen ja Kamala luonto ovat suosikkeja.

Oletko taiteen ystävä? ▶ s. 54

Olen. Käyn museoissa, konserteissa, teatterissa ja näyttelyissä. Vanhusten kanssa lauletaan, askarrellaan ja maalataan, mutta itsekin harrastan näitä vapaa-ajalla.

Liedon seudun ay-rintamalla on viime aikoina käyty vääntöä liiton lakimiesten avustuksella. Harmaa ylityö on esillä, koska työnantaja antaisi ylitöistä korvausta tunti tunnista.

– Harmaa ylityö onkin täällä suurin ongelma, Liedon seudun ammattiosaston puheenjohtaja Leena Nurmi kertoo.

Myös työnkiertoon ohjaaminen on ollut ongelmapaikka.

– Työntekijät ovat tässä pakotetusti joutuneet menemään oman mukavuusalueensa ulkopuolelle.

Leena Nurmi toimii kolmatta vuotta 375-jäsenisen ammattiosaston puheenjohtajana.

– Kantapään kautta tähän tehtävään on oppia tullut, vaikka ovat liiton koulutuksetkin olleet hyviä. Esimerkiksi aluksi vaihdoin vain puolet hallituksesta, vaikka sääntöjen mukaan koko hallitus olisi pitänyt vaihtaa.

Nurmi valmistui lähihoitajaksi vuonna 1997. Sitä ennen hän kuului hotelli- ja ravintola-alan liittoon. Työpaikka löytyy nykyään Liedon Amandakodista muistisairaiden parista.

Kun Nurmi valmistui lähihoitajaksi, hän joutui jopa perustelemaan osaamistaan vanhoille perushoitajille. Tämä ei haitannut uudessa ammatissa.

– Päivääkään en ole katunut alan vaihtoa enkä päivätkään ole ollut lähihoitajana työttömänä. Olen siis erittäin tyytyväinen alanvaihtaja. Ei ole kahta samanlaista työpäivää. Työpaikka on melkein kuin koti, kun vanhusten kanssa elää arkea.

Ammattiosastossa on jäseniä Liedon lisäksi Kaarinasta, Sauvosta, Marttilasta ja Koskelta. Yksityispuolella työskenteleviä on muutamia kymmeniä.

– Olen koittanut tuoda SuPeria joka puolella näkyville, jotta jäsenet voisivat luottaa siihen, että ammattiyhdistys ja liitto toimivat heidän tukena.

Päättäjiltä Nurmi toivoo ymmärrystä, jotta hoitajat saisivat ottaa osaamisensa käyttöön ilman turhia hierarkioita. Superilaisia hän kannustaa pitämään puoliaan kaikissa asioissa ja olemaan ylpeitä ammattitaidostaan ja koulutuksestaan. ■

Alan vaihto lähihoitajaksi oli Leena Nurmelle nappivalinta.

Pidätkö laivaristeilyistä isoilla risteilylaivoilla? ▶ s. 67

Käymme avopuolison kanssa laivoil-

la tanssimassa. Ammattiosastomme teki juuri retken Tallinnan joulua katsomaan.

JUKKA JÄRVELÄ

SUPERIN TOIMISTO

Ratamestarinkatu 12

00520 Helsinki

Puhelinvaihte 09 2727 910, telefax 09 2727 9120

- puheenjohtaja Silja Paavola p. 09 2727 9121
- puheenjohtajan sihteeri Sari Äikäs p. 09 2727 9122

YLEISHALLINTO

- toiminnanjohtaja Arja Niittynen p. 09 2727 9123
- järjestöpäällikkö Satu Taiveaho p. 09 2727 9191
- järjestöasiantuntija Paula Soivio p. 09 2727 9156
- järjestöasiantuntija Tiina Pendolin p. 09 2727 9297
- järjestöasiantuntija Lauri Kämäri p. 09 2727 9184
- järjestöasiantuntija Anne Kisonen p. 09 2727 9189
- opiskelija-asiamies Tanja Oksanen p. 09 2727 9192
- opiskelija-asiamies Heli Saarinen p. 09 2727 9150
- koulutuskoordinaattori Marianne Ronkainen p. 09 2727 9124
- sihteeri Salla Uusikangas p. 09 2727 9198

VIESTINTÄ

- esimies toiminnanjohtaja Arja Niittynen p. 09 2727 9123
- sihteeri Katriina Alfa p. 09 2727 9298

SUPER-LEHTI:

- päätoimittaja Leena Lindroos p. 09 2727 9174
- taittava toimittaja Jukka Järvelä p. 09 2727 9178
- toimittaja Elina Kujala p. 09 2727 9219
- toimittaja Minna Lyhty p. 09 2727 9176
- toimittaja Marjo Sajantola p. 09 2727 9173
- toimittaja Minna Seppä p. 09 2727 9193
- super-lehti@superliitto.fi

TIEDOTUS:

- tiedotuspäällikkö Sari Tirronen p. 09 2727 9162
- tiedottaja Sari Järvinen p. 09 2727 9138
- tiedottaja Hanna-Mari Kuivalainen p. 09 2727 9183
- visuaalinen suunnittelija Antti Oksanen p. 09 2727 9137
- mediakouluttaja Timo Väkimies p. 09 2727 9141
- superviestinta@superliitto.fi

KEHITTÄMISYKSIKÖ

- palveleva sähköposti: kera@superliitto.fi
- kehittämisjohtaja Jussi Salo p. 09 2727 9292
- ammattiasianpäällikkö Kristina Lamberg p. 09 2727 9148
- sakkunnig/asiantuntija Sara Simberg p. 09 2727 9197
- asiantuntija Sari Erkkilä p. 09 2727 9152
- asiantuntija Leena Kaasinen p. 09 2727 9151
- asiantuntija Soili Nevala p. 09 2727 9157
- asiantuntija Elina Ottela p. 09 2727 9154
- asiantuntija Johanna Pérez p. 09 2727 9115
- asiantuntija Elina Kiuru p. 09 2727 9194
- sihteeri Raili Nurmi p. 09 2727 9172
- sihteeri Sirpa Lahtiluoma p. 09 2727 9182
- e-posttjänst på svenska: svkera@superliitto.fi

TIETOHALLINTA

- toiminnanjohtaja Arja Niittynen p. 09 2727 9123
- it-päällikkö Sakari Hulkkonen p. 09 2727 9145
- järjestelmäasiantuntija Irja Nevala p. 09 2727 9158
- mikrotukihenkilö Mira Valtonen p. 09 2727 9206
- sihteeri Katriina Alfa p. 09 2727 9298
- atk-tuki: atk-tuki@superliitto.fi

SOPIMUSEDUNVALVONTA

- edu@superliitto.fi
- puhelinpalvelu 09 2727 9160 ma-pe klo 9-13
- edunvalvontajohtaja Anne Sainila-Vaarno p. 09 2727 9167
- työympäristöasiantuntija Eija Kempainen p. 09 2727 9131
- sopimusasiantuntija/tutkija Riina Kurkinen p. 09 2727 9168
- sopimusasiantuntija Anne Villman p. 09 2727 9196
- sopimusasiantuntija Teemu Hiilinen p. 09 2727 9201
- edunvalvontasihteeri Sari Kaartoaho p. 09 2727 9179
- lakimies Anna-Reetta Friipyöli p. 09 2727 9204
- lakimies Karoliina Huuskonen p. 09 2727 9188
- lakimies Merja Hyvärinen p. 09 2727 9166
- lakimies Juho Kasanen p. 09 2727 9161
- lakimies Sanna Rantala p. 09 2727 9190
- lakimies Riitta Saarikoski p. 09 2727 9114
- koulutuskoordinaattori Tarja Sundqvist p. 09 2727 9164
- sihteeri Sirpa Lahtiluoma p. 09 2727 9182

YKSITYISSEKTORI:

- puhelinpalvelu 09 2727 9171 ma-pe klo 9-13
- neuvottelupäällikkö Pia Zaerens p. 09 2727 9163
- sopimusneuvottelija Jukka Parkkola p. 09 2727 9117
- sopimusasiantuntija Marketta Vuorinen p. 09 2727 9116
- lakimies Mari Leisti p. 09 2727 9133
- lakimies Sini Siikström p. 09 2727 9136
- lakimies Pasi Havio p. 09 2727 9132
- järjestöasiantuntija Tiina Eteläaho p. 09 2727 9134
- järjestöasiantuntija Anne Meriläinen p. 09 2727 9113

TALOUS- JA HENKILÖSTÖHALLINTO

- talous- ja henkilöstöjohtaja Anne Panttila p. 09 2727 9127
- henkilöstösihteeri Heli Utter p. 09 2727 9130
- henkilöstösuunnittelija Kirsi Kauppinen p. 09 2727 9126
- kiinteistökoordinaattori Kaarina Laintila p. 09 2727 9118
- kirjanpitäjä Leena Luostarinen p. 09 2727 9128
- laskentasihteeri Liisa Pääkkönen 09 2727 9181
- laskentasihteeri Ville Herttuainen p. 09 2727 9187
- taloussihteeri Mervi Härkönen p. 09 2727 9125
- taloussihteeri Maria Hietala p. 09 2727 9129
- toimistopalvelusihteeri Tia Kahri-Tuononen p. 09 2727 9119
- toimistopalvelusihteeri Mari Alakärki p. 2727 9202
- toimistoapulainen Olli Hytönen p. 09 2727 910

JÄSENYYSASIAI

- puhelinpalvelu 09 2727 9140 ma-pe klo 9-13
- telefax 09 2727 9155
- palveleva sähköposti: jassenrekisteri@superliitto.fi
- postiosoite: PL 112 00521 Helsinki
- johtaja Anne Panttila p. 09 2727 9127
- jäsenyksikön päällikkö Sari Kainulainen p. 09 2727 9149
- jäsenihteerit Päivi Askolin, Rita Brand, Miia Heikkonen, Noora Mikkonen, Piia Partanen, Alisa Rosti, Katja Sirkiä, Leila Ulmanen ja Paula Wirén

SUPER TYÖTTÖMYYSKASSA

- postiosoite: PL 117, 00521 Helsinki
- käyntiosoite: Kellosilta 3
- internet: www.supertk.fi -> nettikassa
- puhelinpalvelu: 09 2727 9377 ma-pe klo 9-13
- sähköpostit: tkpalvelu@supertk.fi
- telefax 09 278 6531
- johtaja Stefan Högnabba 09 2727 9310

SUPER MYÖS INTERNETISSÄ: WWW.SUPERLIITTO.FI

Sähköpostit: etunimi.sukunimi@superliitto.fi

Utmaningar finns till för att lösas

UTVECKLINGSDIREKTÖR JUSSI SALO

Vårdreformen, statens och kommunernas penningbrist, massarbetslöshet och osäkerhet inför framtiden. Framtidsutsikterna ansätter nu många och inte heller vårdarna undgår de här ofta otrevliga nyheterna. Har vi längre någon annan möjlighet än att fundera på vem som blir den som får släcka ljusen efter oss?

Jag kommer att tänka på historien om de två grodorna som ramlade ned i ett stort mjölkkeg. Efter att ha simmat omkring ett tag i mjölken konstaterade den ena grodan att det här klarar jag aldrig, och slutade simma. Grodan drunknade, men den andra fortsatte ihärdigt att simma. Efter en lång stund började mjölken tjockna och förvandlades till slut till smör. Grodan slutade simma och efter att ha vilat sig ett ögonblick på smöret hoppade den bort från mjölkkeget.

SuPervårdarna och deras egen intressebevakare SuPerförbundet har upplevt många hårda utmaningar under de senaste åren och det finns fortfarande alldeles tillräckligt med utmaningar inom synhåll. Ibland ser det visserligen ut som om vi är de enda olösliga. I andras ögon visar vi oss som käringar mot strömmen, men själva ser vi oss som laxar som stiger uppströms.

Den stora utmaningen den här vintern och våren är att få de nya kommunala beslutsfattarna att binda sig vid sådana tankar som har betydelse för vårdarnas arbete. Personaldimensioneringarna, vårdarnas krafter, rättvisa löner, trygghet av den professionella kompetensen och många förebyggande handlingsmodeller hör till de utmaningar och de mjölkkeg vi nu plaskar i. I de här sakerna har SuPervårdarna också grundliga kunskaper. En viktig uppgift för oss är att nu få de kommande kommunala beslutsfattarna att engagera sig i samma saker.

SuPer deltar på våren tillsammans med några andra fackförbund och med organisationer i den tredje sektorn som sysslar med att främja hälsan i hälsoprojektet Yksi elämä - Ett liv. Syftet med det här projektet är att sporra människorna att bättre ta hand om sig själva och att styra de kommunala beslutsfattarna att fatta beslut som bättre främjar kommuninvånarnas hälsa. Med hjälp av kampanjen ges alla kommunalvalskandidater exempel på handlingsmodeller som främjar hälsan och sparar kommunernas pengar. De kommunala besluten har stor betydelse för hur kommuninvånarna och vårdarna mår.

SuPer öppnar i slutet av

januari egna webbsidor om kommunalvalet. Vi vill påverka så att barn, sjuka och äldre samt deras vårdare får tillräcklig uppskattning och uppmärksamhet i kommunernas och de kommande landskapens beslutsfattande. Vi vill trygga tillräckliga personaldimensioneringar, mindre gruppstorlekar och förnuftiga handlingsmodeller, där man utnyttjar vårdarnas hela professionella kunskaper. ■

**DEN STORA UTMANINGEN ÄR ATT FÅ
KOMMUNALA BESLUTFATTARNA ATT
BINDA SIG VID SÅDANA TANKAR SOM HAR
BETYDELSE FÖR VÅRDARNAS ARBETE.**

Förtroende stöder produktiviteten

Pihljalinnas vd Aarne Aktan besökte i början av december på inbjudan av SuPers Stina Asunmaa bodeserviceenheten i Lukkarinhovi i Alavus, som hör till koncernen. Han gjorde en arbetsdag där och satte sig in i de praktiska göromålen. Aktan konstaterar att man inte kan tänja på en vårdarens ryggskin, utan det viktiga är hur man organiserar arbetet. Han understryker att produktiviteten i verksamheten blir bättre när yrkesutbildade med mindre lön kan fatta stora beslut. Aktan ger vårdarna ansvar, exempelvis så att när närvårdarna och primärskötarna kan och får fatta beslut om läkemedelsbehandling är organisationen i skick.

Pihljalinnas vd betonar också förtroendets kraft: om man litar på människor är människorna i allmänhet värda förtroendet. Förtroende är ett effektivare medel än kontroll när det gäller att skapa en grund på vilken också produktiviteten kan byggas upp.

Finlands jubileumsår 2017 har inletts. I SuPertidningen betyder det stabilitet. Vi fortsätter att redigera medlemstidningen utan större omvälvningar. Vi har redan under ett drygt år erbjudit en elektronisk berikad faksimiltidning som alternativ till papperstidningen. Till den har vi bifogat länkar till bakgrundsmaterial, bildkollage och videor. Vi hoppas att allt flera superiter också hittar den elektroniska tidningen och blir inresserade av att följa oss i sociala medier.

Ingen av våra bekanta artikelserier avslutades vid det här årsskiftet. I stället startar vi två nya och båda börjar i det här numret. Första delen av den 12-delade serien om småbarnsfostran behandlar reformen av planen för småbarnsfostran, som trädde i kraft vid årsskiftet. Den andra serien förmedlar hälsningar från er. Den har rubriken Anna kiitos kollegalle och berättar vad det är fråga om. Vem på din arbetsplats är värd ett tack – berätta om honom eller henne och vi berättar för de andra. I det här numret ger närvårdarna Nina Huhtala och Heidi Berg ett tack till varandra. Om dem och om den nya serien får du läsa mer på sidan 73. ■

FTFC bekymrar sig över ungdomsarbetslösheten

FTFC:s ordförande Antti Palola är bekymrad över arbetslösheten bland ungdomar och över att de unga diskrimineras på arbetsmarknaden.

– Vi måste skärpa åtgärderna för att sysselsätta ungdomarna. Jag föreslår att vi med tanke på nästa avtalsperiod reder ut branschvis hur vi kan göra det lättare för de unga att komma in på arbetsmarknaden och främja deras inläring på arbetsplatsen. Hittills har det ingåtts avtal om att sysselsätta ungdomar inom flera avtalsbranscher och det här måste fortsättas. Sysselsättningen av unga får emellertid inte innebära en lönera.

Palola tycker att det är viktigt att gjuta framtidstro i de unga.

– Ungdomarna måste kunna lita på att samhället ser till dem. Av den här orsaken avvisar FTFC motionen om pensionsindex. Det pensionslöfte som getts de unga får inte brytas, inte heller får vi vilseleda pensionärerna med löften om att en ändring av index motverkar pensionärsfattigdom.

Inom FTFC tror vi inte att den nya arbetsmarknadsmodellen, Finlands modell, blir klar innan nästa arbetsmarknadsomgång. ■

Delta – du kan vinna 1500 € till din arbetsplats

La Carita stiftelsen delar för tjugonde gången ut ett hederspris på 1500€ för arbete inom äldreomsorgen på SuPers svenskspråkiga studiedagar i april år 2017.

Syftet med tävlingen är att lyfta fram äldreomsorg av hög kvalitet. Delta genom att berätta vad god äldreomsorg innebär på er arbetsplats. Beskriv vad god äldreomsorg består av och motivera varför just er arbetsgrupp skulle vara berättigad till detta hederspris.

Ansökningstiden är 1.12.2016–15.1.2017 på nätet på adressen <https://my.surveypal.com/lacarita17sv>. Om länken inte går att öppna kan du kopiera adressen och bifoga till adressfältet. Tilläggsuppgifter: Sara Simberg: sara.simberg@superliitto.fi, tel. 09 2727 9197.

STIFTELSEN LA CARITA

HÄLSA OCH VÄLFÄRD FÖR ÄLDRE OCH ÄLDGRANDE I FINLAND

DEN STORA FÖRÄNDRINGEN OROAR

TEXT MINNA SEPPÄ

Vad bekymrar i vårdreformen? Vi frågade SuPeraktiva i Vasa, Helsingfors och Lahtis.

Vårdreformen diskuteras på arbetsplatserna. Vi frågade SuPerförtroendemännen vad som bekymrar dem och medlemmarna i de kommande förändringarna.

Frågorna ställdes av ordföranden för fackavdelningen vid Helsingfors stads socialväsande Hannele Hyvönen, ordföranden för Vasa fackavdelning Marja Isomöttönen och SuPer-huvudförtroendemannen vid Päijänne-Tavastlands välfärdssamkommun Tuula Nieminen.

På frågorna svarade intressebevakningsdirektör Anne Sainila-Vaarno, AS-V, och utvecklingsdirektör Jussi Salo, JS, vid SuPer.

LÖNESÄTTNINGEN DISKUTERAS PÅ ARBETSPLATSERNA

Kommer lönen också efter vårdreformen rätt dag på kontot, och är rätten till lång semester oförändrad?

AS-V: Vi hoppas att arbetsgivarna förbereder sig på förändringarna i så god tid att det inte uppstår störningar i löneutbetalningen. Vi vet ännu inte vilka kollektivavtal de kommande arbetsgivarna iakttar. SuPer utgår från att de nya avtalen grundar sig på de nuvarande och att de långa semesterna kvarstår.

Om och när ett helt landskap är arbetsgivare, hur kan man bedöma arbetets kravnivå så att den är gemensam för alla?

AS-V: Vi vet ännu inte om lönen också i de kommande kollektivavtalen bestäms enligt en bedömning av arbetets kravnivå. Ifall man följer det nuvarande systemet också i fortsättningen är varje serviceinrättning och vårdbolag en självständig arbetsgivare, som gör bedömningar av arbetets kravnivå.

Görs det en löneharmonisering?

AS-V: Harmoniseringen av löner baserar sig på lagstiftningen om likabehandling, den ska alltså göras. Vi förhandlar om harmoniseringen.

Vad ska man skriva under punkten arbetsplats när man skriver nya arbetsavtal? Är det i framtiden hela landskapet?

AS-V: Arbetsgivaren torde sträva efter en så omfattande arbetsplats som möjligt. Det är en fråga som man ska förhandla om, och arbetstagaren bör sträva efter ett arbetsområde som passar honom eller henne själv.

Hur går det med det så kallade mommotillägget i eventuella flytt till bolag?

AS-V: Här vet vi heller inte i det här skedet vad avtalet i framtiden innehåller. Om de nuvarande avtalen gäller fortsätter mommotillägget så länge anställningen är i kraft. Med mommotillägg avses ett årstillägg.

PÅVERKNINGSMÖJLIGHETER OCH ÖVERVAKNING INTRESSERAR

Blir det kvar några vårdtjänster för kommunen att producera?

JS: Inom vårdsektorn får kommunerna enbart producera småbarnsfostran och inom bildningssektorn eventuellt uppgifter inom elevvården, i praktiken skolkurators- och skolpsykologtjänster.

Om alla de som nu arbetar inom vården inte övergår till landskapsbolag, kommer deras arbetsplatser att bestå?

JS: Landets regering har lovat att vårdtjänsterna överförs på landskapens ansvar. De kommer inte att bolagisera all sin verksamhet, utan bara en del.

Löftet om att arbetsplatserna bevaras kan alltså uppfyllas. En stor fråga är emellertid vad som händer med anställningar på viss tid. De här oroar vi oss för som förbund.

AS-V: Alla som arbetar inom social- och hälsovården så att uppgifterna till 50 procent består av social- och hälsovård flyttar genom övergång av verksamhet till den nya arbetsgivaren.

På lång sikt kan vi inte med säkerhet lova att arbetsplatsen består. Förändringen för säkert med sig nya organisationsförändringar och omorganisering av uppgifterna.

Hur kan personalen påverka vårdreformen?

JS: Lagen om samarbete mellan kommunala arbetsgivare och arbetstagare säger att i samarbetet mellan arbetsgivaren och personalen behandlas åtminstone ärenden som gäller sådana förändringar i organiseringen av arbetet och kommunens servicestruktur samt i andra liknande situationer, exempelvis vårdreformen, som har betydande konsekvenser för personalens ställning.

Beslut som gäller arbetstagarna fattas emellertid också på politisk nivå och i landskapsstyrelsen.

Det är viktigt att personalens representanter använder sina påverkningsmöjligheter i olika arbetsgrupper kring vård- och landskapsreformen. ■

Pensionsreformen trädde i kraft

TEXT MARJO SAJANTOLA

Pensionsreformen påverkar pensionen för alla superiter som är födda 1955 eller senare. I början av året trädde också Pensionslagen för den offentliga sektorn i kraft, OffPL.

Största delen av superiterna har omfattats av Lagen om kommunala pensioner och de övergick i början av året till att omfattas av OffPL. I den förenas kommunernas, statens, den evangelisk-lutherska kyrkans och FPA:s pensionslagar. Pensionsärendena för den personal som omfattas av lagen sköts av Keva.

SuPers intressebevakningsdirektör Anne Sainila-Vaarno är medlem i Kommunernas pensionsförhandlingsgrupp. Gruppen hade bland annat som uppgift att anpassa de nya bestämmelserna i det pensionsavtal som centralorganisationerna förhandlat fram till pensionslagstiftningen för den offentliga sektorn. Sainila-Vaarno påpekar att de nya formuleringarna i huvudsak inleddes bra, men man var av olika åsikt om höjningen av den yrkesbaserade pensionsåldern.

– I centralorganisationernas avtal har man inte kommit överens om att höja de yrkesbaserade pensionsåldrarna. När det fortsatta arbetet inleddes blev det klart att också de kommer att höjas i detta sammanhang. Trots motståndet från alla organisationer drev ministeriet hela tiden på ärendet, också höjningen av de yrkesbaserade pensionsåldrarna, och arbetsgivarviden hade till och med velat höja dem mer än vad pensionsavtalet för de övriga krävde.

Sainila-Vaarno fortsätter att arbets-

tagarorganisationerna lämnade in en avvikande åsikt i behandlingen. Hon var själv med under riksdagens hörande och förklarade situationen i fråga om den yrkesbaserade pensionsåldern. Ärendet fördes också till behandling i grundlagsutskottet.

– Där fick vi emellertid ett negativt beslut. Vi gjorde allt vad vi kunde med tanke på situationen. Riksdagen stiftar lagar. Höjningen av den yrkesbaserade pensionsåldern berör några hundra superiter.

PENSIONSREFORM VID ÅRSSKIFTET

Pensionsreformen som trädde i kraft i början av året påverkar inte pensionerna för de nuvarande pensionstagarna. De deltidspensioner som nu ska betalas ut fortsätter normalt och förutsättningarna för att betala ut pensionerna är oförändrade. Inkomstgränserna för deltidarbete bestäms såsom förut.

Invalidentpensionen och delinvalidpensionen kvarstår, och inga ändringar väntas i kriterierna för deras beviljande. Tilläggsdagarna, den så kallade arbetslöshetsslussen, kvarstår.

Info om de förändringar som reformen medför har redan delats ut i många medier, men kärnfrågan är att pensionens nedre åldersgräns stiger gradvis. Man kan ännu inte förutspå hur högt den slutligen stiger, för den binds till den förväntade livstiden.

För varje åldersklass räknas dessutom en målpensionsålder, som är högre än den lägsta pensionsåldern.

Målpensionsålder innebär en ålder när pensionsbeloppet ungefär skullevärd motsvara den pension som man hade fått i den lägsta pensionsåldern ut-

an den minskning som livstidskoefficienten orsakar. Livstidskoefficienten bestäms för det år när respektive åldersklass fyller 62 år. Den livstidskoefficient som nu har fastställts gäller ålderspensionerna enligt arbetspensionslagarna för den åldersklass som är född 1955. Livstidskoefficienten minskar månadspensionen med 3,7 procent.

PENSIONERNA I VÅRDREFORMEN

När tidningen går i tryck har Sipiläregeringens proposition om valfrihet ännu inte offentliggjorts. Anne Sainila-Vaarno påpekar att om den tjänstemannaberedning som man nu känner till blir slutgiltig kan den medföra talrika privata företag inom vårdbranschen och splittra arbetsgivarfältet. Utmaningarna ökar inom intressebevakningen.

Landskapen och landskapens serviceinrättningar är i fortsättningen medlemsorganisationer i Keva, och arbetslagarna är automatiskt Keva-försäkrade. De vårdbolag som serviceinrättningarna har grundat kan välja tjänster av Keva eller av de privata pensionsbolagen.

– Med tanke på intressebevakningen är det viktigt hur det går med den offentliga sidans pensionsförmåner under förändringen, säger Sainila-Vaarno.

Hon fortsätter att den bästa informationen om den egna pensionen får var och en av Keva, och inom den privata sektorn av det egna arbetspensionsbolaget. På webbplatsen pensionsreformen.fi finns det detaljerad information och svar på de vanligaste frågorna. ■